

Návrh pro zvýšení a změnu zdrojů příjmů v rozpočtech obcí správního obvodu obce s rozšířenou působností Hodonín

Bc. Klára Adamová

Diplomová práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Klára Adamová
Osobní číslo: M22031
Studijní program: N0412A050011 Finance
Specializace: Finanční kontrola
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Návrh pro zvýšení a změnu zdrojů příjmů v rozpočtech obcí správního obvodu obce s rozšířenou působností Hodonín

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Představte teoretické základy týkající se veřejné správy a veřejných rozpočtů.
- Popište a vysvětlete možnosti financování a rozpočtu obcí v ČR.

II. Praktická část

- Analyzujte zdroje příjmů v rozpočtech jednotlivých obcí na území SO ORP Hodonín.
- Na základě provedené analýzy porovnejte zdroje a výši příjmů dle velikostí obcí na území SO ORP Hodonín.
- Navrhněte opatření pro zvýšení a změnu zdrojů příjmů v rozpočtech obcí na uvedeném území.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

JAMES, Simon R. a NOBES, Christopher. *The Economics of Taxation: Principles, Policy and Practice*. 18 edition. Birmingham: Fiscal Publications, 2018. ISBN 978-1-906201-42-5.
MCCANN, Philip a VARGA, Attila (ed.). *Place-based Economic Development and the New EU Cohesion Policy*. London: Routledge, 2017. ISBN 978-1-138-68609-0.
PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Finance. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 9788024756080.
ŘEZNÍČKOVÁ, Kristýna. *Financování a hospodaření územních samosprávných celků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019. ISBN 9788024455488.
SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074789670.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Filip Kučera, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: **5. února 2024**
Termín odevzdání diplomové práce: **19. dubna 2024**

L.S.

---

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

---

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 5. února 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen pñpouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 15.04.2024

Jméno a příjmení: Bc. Klára Adamová

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá analýzou příjmové stránky v rozpočtech obcí správního obvodu s rozšířenou působností Hodonín. Cílem práce je porovnat a analyzovat daňové, nedaňové a kapitálové příjmy, včetně přijatých dotací, a získat tak hlubší pochopení toho, jak jednotlivé obce hospodaří se svými financemi. Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část poskytuje ucelený pohled na problematiku veřejného sektoru a definuje klíčové pojmy v oblasti financování obcí v České republice. Praktická část obsahuje analýzu rozpočtů obcí v letech 2017-2022 a prezentuje změny v příjmech v jednotlivých obcích prostřednictvím grafů. V této části je k účelům analýzy proveden kvalitativní výzkum pomocí strukturovaného rozhovoru se starosty vybraných obcí či měst pro hlubší pochopení současného stavu financování a rozpočtového hospodaření v daném regionu. Na základě provedené analýzy jsou formulována doporučení a návrhy pro zlepšení financování a rozpočtového hospodaření, které mohou sloužit jako podklad pro zastupitelstva obcí a další aktéry veřejné správy. Výsledky této práce představují užitečný zdroj informací pro efektivnější řízení veřejných financí v daném regionu.

Klíčová slova: obec, rozpočet obce, daňové příjmy, nedaňové příjmy, přijaté transfery

ABSTRACT

This master's thesis deals with the analysis of the revenue side in the budgets of municipalities within the extended jurisdiction of Hodonín. The aim of the thesis is to compare and analyze tax, non-tax, and capital revenues, including received grants, in order to gain a deeper understanding of how individual municipalities manage their finances. The master's thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part provides a comprehensive view of the issues in the public sector and defines key concepts in the area of municipal financing in the Czech Republic. The practical part includes an analysis of municipal budgets from 2017 to 2022 and presents changes in revenues in individual municipalities through graphs. In this part, qualitative research is conducted through structured interviews with mayors of selected municipalities or towns to gain a deeper understanding of the current state of financing and budget management in the region. Based on the analysis conducted, recommendations and proposals for improving financing and budget management are formulated, which can serve as a basis for municipal councils and

other actors in public administration. The results of this work represent a useful source of information for more efficient management of public finances in the given region.

Keywords: municipality, municipal budget, tax revenues, non-tax revenues, received transfers

Ráda bych poděkovala panu Ing. Filipu Kučerovi, Ph.D., za jeho ochotu při vedení mé diplomové práce, stejně jako za jeho čas a cenné rady. Dále bych chtěla poděkovat všem kompetentním osobám, které mi poskytly užitečné informace a odpověděly na mé dotazy, jež mi pomohly při zpracování této práce. Nakonec bych chtěla vyjádřit svůj vděk svým nejbližším za jejich psychickou podporu a dodání odvahy.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 VEŘEJNÝ SEKTOR	13
1.1 OBEC	14
1.2 SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST OBCE	15
1.3 PŘENESENÁ PŮSOBNOST OBCÍ	15
1.4 ORGÁNY OBCE	16
2 FINANCOVÁNÍ OBCÍ V ČR	20
2.1 PŘÍJMY OBCÍ.....	20
2.2 DAŇOVÉ PŘÍJMY	21
2.3 NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	22
2.4 DOTACE A NÁVRATNÉ FINANČNÍ POMOCI	24
2.5 KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	27
3 ROZPOČET OBCÍ V ČR	28
3.1 STRUKTURA ROZPOČTŮ	28
3.2 ROZPOČTOVÝ PROCES	29
3.3 ROZPOČTOVÁ SKLADBA	30
3.4 ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ	31
3.5 ROZPOČTOVÉ PROVIZORIUM.....	34
3.6 ROZPOČTOVÁ ODPOVĚDNOST	34
3.7 OZDRAVNÝ BALÍČEK A ÚZEMNÍ ROZPOČTY	35
4 VÝDAJE ROZPOČTU OBCÍ	39
4.1 ČLENĚNÍ VÝDAJŮ	40
5 SHRUTÍ	42
II PRAKTICKÁ ČÁST	44
6 ÚVOD	45
7 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ	46
7.1 SO ORP HODONÍN	47
8 ANALÝZA PŘÍJMŮ OBCÍ	50
8.1 ANALÝZA PŘÍJMŮ OBCÍ DO 1 000 OBYVATEL.....	50
8.2 ANALÝZA PŘÍJMŮ OBCÍ DO 3 000 OBYVATEL.....	58
8.3 ANALÝZA PŘÍJMŮ OBCÍ DO 5 000 OBYVATEL.....	66
8.4 ANALÝZA PŘÍJMŮ OBCÍ NAD 5 000 OBYVATEL	75

9	STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR	82
9.1	RESPONDENT Č. 1 - KARLÍN.....	82
9.2	RESPONDENT Č. 2 – STARÝ PODOVOROV	83
9.3	RESPONDENT Č. 3 - PETROV	84
9.4	RESPONDENT Č. 4 – DOLNÍ BOJANOVICE.....	85
9.5	RESPONDENT Č. 5 - DUBŇANY.....	86
9.6	RESPONDENT Č. 6 - HODONÍN.....	87
9.7	SUMARIZACE VÝSTUPŮ Z ROZHOVORU	89
10	NÁVRH ŘEŠENÍ ZKOUMANÉ PROBLEMATIKY	96
	ZÁVĚR	100
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	101
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	105
	SEZNAM OBRÁZKŮ	106
	SEZNAM TABULEK.....	107
	SEZNAM GRAFŮ	108

ÚVOD

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu příjmové stránky v rozpočtech obcí správního obvodu s rozšířenou působností Hodonín. Cílem této práce je podrobně prostudovat, jak jednotlivé obce hospodaří se svými příjmy a provést analýzu daňových, nedaňových a kapitálových příjmů, včetně přijatých dotací. Tato diplomová práce zároveň může poskytnout cenné poznatky a doporučení pro optimalizaci financování a rozpočtového hospodaření pro zastupitele jednotlivých obcí.

Teoretická část práce přináší ucelený pohled na problematiku veřejného sektoru, aby poskytla nezbytný kontext pro analýzu příjmové stránky obcí. Tato část obsahuje definice a vysvětlení klíčových pojmů v oblasti financování obcí v České republice, včetně definice obce jako takové, samostatné a přenesené působnosti, a struktury orgánů obcí v ČR. Kromě toho jsou v této části práce vysvětleny základní principy tvorby rozpočtu, procesu jeho sestavení a problematiky rozpočtového určení daní, což poskytuje klíčový rámec pro pochopení fungování rozpočtového systému v obcích.

Praktická část diplomové práce detailně popisuje správní obvod obce s rozšířenou působností Hodonín, aby nastínila specifika zkoumaného území. Následně je všech 18 obcí SP ORP Hodonín podrobně analyzováno a rozděleno do kategorií podle počtu obyvatel, což umožňuje lepší srovnání a pochopení rozdílných situací jednotlivých obcí. Pro každou obec jsou prezentovány a analyzovány rozpočty v letech 2017-2022. Důraz je kladen na identifikaci a analýzu klíčových oblastí příjmové stránky, včetně sledování vývoje příjmů v časovém horizontu a identifikaci jejich hlavních zdrojů. V rámci praktické části práce byl proveden rovněž strukturovaný rozhovor s vybranými starosty obcí, což poskytlo důležité a praktické informace a názory od spoluvůdců rozpočtu. Tyto rozhovory sloužily jako základ pro závěrečné shrnutí a formulaci návrhů a doporučení, které směřují k možným změnám v příjmové stránce rozpočtů a k případnému zlepšení finanční situace jednotlivých obcí. Celkově mají výsledky této práce poskytnout užitečné informace vyplývající z podrobné analýzy a srovnání jakožto i podněty pro zastupitelstva obcí a další aktéry veřejné správy.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této diplomové práce je provést analýzu příjmové stránky v rozpočtech obcí správního obvodu s rozšířenou působností Hodonín. Práce se zaměřuje na porovnání a analýzu daňových, nedaňových a kapitálových příjmů, včetně přijatých dotací, s cílem získat hlubší porozumění tomu, jak jednotlivé obce hospodaří se svými financemi.

Cílem teoretické části je na základě vhodné literární rešerše definovat obecné pojmy veřejného sektoru a poskytnout ucelený pohled na problematiku financování obcí v České republice. V této části jsou důkladně rozebrány klíčové pojmy jako je obec, jejich samostatná a přenesená působnost, a struktura orgánů obcí v ČR. Kromě toho jsou podrobně rozebrány základní principy rozpočtování, proces sestavování rozpočtu a rozpočtového určení daní, což poskytuje teoretický rámec pro porozumění fungování rozpočtového systému v obcích.

Cílem praktické části je provést analýzu rozpočtů obcí správního obvodu obce s rozšířenou působností Hodonín. Tato analýza má pomocí grafického znázornění ukázat zřetelné změny v jednotlivých obcích z hlediska příjmů. Na základě této analýzy budou formulována možná doporučení a návrhy pro zlepšení finanční situace vybraných obcí. V rámci praktické části práce byla provedena metoda kvantitativního výzkumu formou rozhovoru s vybranými starosty obcí, který poskytl praktické informace a názory. Zároveň tyto rozhovory sloužily jako základ pro závěrečné shrnutí a formulaci doporučení.

Výsledky této práce poskytnou užitečné informace a podněty pro zastupitelstva obcí, které mohou přispět k efektivnějšímu řízení a financování obcí v daném správním obvodu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VEŘEJNÝ SEKTOR

Podle Pospíšila a Žufana (2019, s. 12) představuje veřejný sektor klíčový aspekt moderní ekonomiky, zahrnující interakce a procesy mezi jednotlivými tržními subjekty, jako jsou domácnosti, firmy a stát. Hospodářská politika státu, ovlivňující ekonomiku prostřednictvím nástrojů jako clo, poplatky a daně, existuje od počátku formování státních útvarů. Přístupy k rozsahu státních aktivit v ekonomice se liší od centrálně plánovaných ekonomik po modely s širokým vlivem státu až po zastánce minimální role státu. Bez ohledu na různorodost názorů jsou státní intervence do ekonomiky běžnou praxí ve vyspělých zemích. Různý rozsah těchto intervencí reflektuje tradici a konkrétní ekonomickou nebo politickou situaci dané země. Tržní subjekty usilují o maximalizaci vlastního efektu z ekonomických aktivit, což může mít pozitivní i negativní vliv na celospolečenskou úroveň. V reakci na nerovnováhy a negativa plynoucí z tržních procesů stát intervnuje s cílem je vyrovnat a minimalizovat jejich nepříznivé dopady. Tato situace reflektuje potřebu sladění odlišných zájmů soukromých subjektů a společnosti jako celku prostřednictvím státních zásahů, zohledňujících obtížnost dosažení současné efektivity, stability a spravedlnosti pouze pomocí tržního mechanismu. Koncept "tržního selhání" v ekonomické teorii vzniká v situacích, kdy tržní procesy nepostačují k dosažení optimálních výsledků z hlediska celé společnosti, což může být způsobeno mikroekonomickými, makroekonomickými nebo neekonomickými faktory.

Veřejný sektor je v praxi reprezentován veřejnou správou, jež zahrnuje správní činnosti a úřady, které realizují veřejnou politiku v zájmu občanů na ústřední, regionální a místní úrovni. Odlišuje se od soukromé správy tím, že hájí veřejný zájem. Zahrnuje výkon státní správy a samosprávy, která se dělí na územní a zájmovou. Subjekty veřejné správy jsou stát a orgány samosprávy, přičemž výkon může být svěřen i jiným subjektům (Nahodil, 2014, s. 38).

Funkční pojetí veřejné správy zahrnuje spravování, službu, organizování, rozhodování a dozor v rámci zákona a vymezených kompetencí. Právní hledisko veřejné správy spočívá v jejím postavení jako vykonavatele zákonů, přičemž musí dodržovat správní právo. Kompetence orgánů jsou vymezeny ústavou, zákony a dalšími právními předpisy (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 103).

1.1 Obec

Obce, jako základní územní samosprávná společenství občanů, jsou dle Hejdukové (2015, s. 39-40) vytvářeny jako územní celky ohraničené hranicemi svého území. Jsou veřejnoprávními korporacemi s vlastním majetkem, působícími v právních vztazích jménem obce. Obce pečují o celkový rozvoj svého území a potřeby občanů a chrání přitom veřejný zájem.

Dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích může obec s alespoň 3 000 obyvateli být označena za město na návrh obce, který je potvrzen předsedou Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Sloučí-li se obce, tak nově vzniklá obec přebírá status města nebo městyse podle podmínek uvedených v § 3 zákona o obcích. Zákon také zdůrazňuje samostatnou působnost obcí v rámci svého území, přičemž státní a krajské orgány mohou do této působnosti zasahovat pouze za určitých podmínek a způsobem stanoveným zákonem. Státní orgány a orgány kraje mají povinnost konzultovat s obcemi předem návrhy opatření týkajících se působnosti obce.

Obce by neměly provádět činnosti, které představují standardní podnikání, ledaže na jejich území tuto činnost nevykonává žádná jiná osoba a obec se zavazuje zajistit dostupnost této služby pro své občany. V rozpočtových vztazích a jako daňový subjekt zauímají obce relativně specifické postavení. V rámci své zákonné role ve veřejné správě jsou obce součástí veřejných rozpočtových vztahů, tj. jsou propojeny s veřejnými rozpočty. Obce se nezastávají pouze na roli plátců a poplatníků, ale také zastávají postavení orgánu veřejné moci, který vybírá daně a poplatky. Přitom se řídí specifickými právními předpisy, jako je správní řád a daňový řád (Svejkovský, Polčák, Průša a kol., 2023, s. 3).

Občané obce

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích uvádí, že občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a má trvalý pobyt v dané obci. Jakmile občan obce dosáhne věku 18 let, nabude několika práv, mezi něž patří právo volit a být volen do zastupitelstva obce, hlasovat v místním referendu, vyjadřovat svá stanoviska na zasedání zastupitelstva obce, a to i k rozpočtu a závěrečnému účtu obce. Dále má možnost nahlížet do různých dokumentů týkajících se činnosti obce a podávat návrhy, připomínky a podněty orgánům obce. Pokud je tato žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na zasedání obecního zastupitelstva. Tato práva mají i fyzické osoby starší 18 let, které vlastní nemovitost na území obce.

1.2 Samostatná působnost obce

Autoři Svejkovský, Polčák, Průša a kol. (2023, s. 35-36) definují samostatnou působnost obce tak že, každá obec vycházející ze své role tzv. základního územně samosprávného celku, projevuje svou působnost. Působnost každé obce se dělí na samostatnou působnost a působnost přenesenou. Termín samostatná působnost je také známý jako samospráva nebo výkon samosprávy. Právní záruka samostatné působnosti obce je přímo zajištěna na ústavní úrovni-Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod, která je také součástí ústavního pořádku. Samostatná působnost obce je mimo rámec Ústavy definována konkrétním zákonem o obcích, což je základní právní předpis a směrnice pro všechny orgány obce a jejich činnost v rámci působnosti obce (samostatné i přenesené). Pro výkon samostatné působnosti má klíčovou roli zastupitelstvo obce, které rozhoduje o záležitostech spadajících do samostatné působnosti obce.

Hejduková (2015, s. 41) doplňuje, že samostatná působnost obce zahrnuje záležitosti v obecním zájmu a zájmu občanů, s výjimkou těch, které jsou svěřeny krajům nebo vykonávány státními správními úřady. Obec se také stará o rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb občanů v oblasti bydlení, zdraví, dopravy, vzdělávání a kulturního rozvoje. Při výkonu této působnosti se obec řídí právními předpisy, zejména zákonem. Obec má možnost zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky, pokud zákon neupravuje jinak.

Ministerstvo vnitra vykonává dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí v plném rozsahu. Při provádění samostatné působnosti se orgán samosprávy řídí platnými zákony a právními předpisy. Interní směrnice ministerstev a jiných správních úřadů nejsou pro obce závazné, včetně obcí krajů v přenesené působnosti. Orgány samosprávy jsou oprávněny provádět kontroly, které se zaměřují pouze na soulad výkonu samostatné působnosti s platnými zákony (Provazníková, 2015, s. 32-33).

1.3 Přenesená působnost obcí

V rámci přenesené působnosti státní správy existují obce s různým rozsahem pravomocí. Obce se základním rozsahem vykonávají státní správu pouze na svém vlastním území pro své občany. Naopak obce s širším rozsahem přenesené působnosti vykonávají státní správu nejen pro své občany, ale obvykle i pro občany jiných obcí v jejich správním obvodu (Ministerstvo vnitra České republiky, 2024).

Obce se dělí do tří stupňů podle rozsahu výkonu přenesené působnosti:

- **Obce I. stupně** se zaměřují na základní správní činnosti v obci, jako je vedení evidence obyvatel, organizace voleb a udržování veřejného pořádku.
- **Obce II. stupně**, označované též jako obce s pověřeným obecním úřadem, přebírají na sebe určité specializované úkoly (Svejkovský, Polčák, Průša a kol., 2023, s. 1).

Provazníková (2015, s. 30) doplňuje, že obce s pověřeným obecním úřadem mají pravomoc rozhodovat o poskytování peněžitých a věcných dávek nebo půjček, zajišťovat volby do různých úrovní včetně Parlamentu České republiky, krajů, obcí a Evropského parlamentu. Jsou též vodoprávním úřadem s pravomocí povolovat odběr a nakládání s vodami, působí jako orgán ochrany přírody a mají pravomoc v ochraně zemědělského půdního fondu a dalších pravomocí podle přenesené působnosti., například stavební úřady nebo správu matrik, zejména pro menší obce na základě dohody nebo rozhodnutí.

- **Obce III. stupně** s rozšířenou působností mají na starosti komplexnější činnosti, jako je zajištění živnostenských úřadů, vydávání cestovních dokladů, správa řidičských průkazů, evidence motorových vozidel nebo sociální péče a výplata sociálních dávek pro občany v jejich správním obvodu (Svejkovský, Polčák, Průša a kol., 2023, s. 1).

Ministerstvo vnitra vykonává dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí v plném rozsahu. Při provádění samostatné působnosti se orgán samosprávy řídí platnými zákony a právními předpisy. Interní směrnice ministerstev a jiných správních úřadů nejsou pro obce závazné, včetně obcí krajů v přenesené působnosti. Orgány samosprávy jsou oprávněny provádět kontroly, které se zaměřují pouze na soulad výkonu samostatné působnosti s platnými zákony (Provazníková, 2015, s. 32-33).

1.4 Orgány obce

Obrázek 1 Orgány obce v ČR

(Zdroj: MVČR, © 2024, vlastní zpracování)

Dle Ministerstva vnitra České republiky (2024) jsou orgány obce a jejich pravomoci vymezeny v souladu se zákonem o obcích. Zastupitelstvo obce, rada obce, starosta obce, obecní úřad, obecní policie a zvláštní orgány obce, jako například komise rady obce, mají každý své specifické role a odpovědnosti. Zastupitelstvo obce má vyhrazenou pravomoc, nazývanou vyhrazená působnost, kterou nelze přenést na jiný orgán obce. Tato působnost zahrnuje schvalování rozpočtu, závěrečného účtu a účetní závěrky obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, rozhodování o místních referendech a dalších záležitostech.

Autoři Svejkovský, Polčák, Průša a kol. (2023, s. 37) poukazují na významnou pravomoc členů zastupitelstva, konkrétně volbu starosty. V případě, že obec má svou obecní policii, tak je tento orgán zřizován i rušen zastupitelstvem obce.

Pro přijetí usnesení, rozhodnutí nebo volby je potřeba nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Během volebního období nelze měnit počet členů zastupitelstva, pokud nejsou vyhlášeny nové volby. Počet zastupitelů může být nižší než stanovený počet, ale nesmí klesnout pod jednu třetinu oproti počtu určenému podle zákona. Stejný princip platí i v situaci, kdy počet zastupitelů klesne pod 5 bez ohledu na to, zda to představuje více než jednu třetinu. Člena zastupitelstva obce nelze odvolat, pouze mu může zaniknout mandát z důvodů stanovených zákonem. Zastupitelstvo se schází podle potřeby, alespoň však jednou za 3 měsíce, a koná svá zasedání v územním obvodu obce. Zasedání jsou veřejná, což znamená, že se jich může účastnit každá fyzická osoba, bez ohledu na to, zda je občanem obce. Starosta svolává a obvykle řídí zasedání (Horzinková, Novotný, 2013, s. 165-167).

Volby do obecních zastupitelstev se konají jednou za čtyři roky. Hlasování probíhá výhradně na území České republiky. Obecní zastupitelstvo musí mít minimálně 5 členů, přičemž maximální počet může dosáhnout až 55 členů. V případě zastupitelstva hlavního města Prahy může dosáhnout až 70 členů. Konkrétní počet členů závisí na počtu obyvatel v dané obci a je podléhán rozhodnutí obecního zastupitelstva (Ministerstvo vnitra České republiky, 2023).

Tabulka 1 Počet členů zastupitelstva a varianty pro volbu rady obce

POČET OBYVATEL	POČET ČLENŮ	RADA
Do 500	5 až 15	fakultativně
nad 500 do 3 000	7 až 15	fakultativně
nad 3 000 do 10 000	11 až 25	fakultativně
nad 10 000 do 50 000	15 až 35	obligatorně
nad 50 000 do 150 000	25 až 45	obligatorně
nad 150 000	35 až 55	obligatorně

(Zdroj: Horzinková, Novotný, 2013, vlastní zpracování)

Rada obce má významnou úlohu v hospodaření obce, výkonu úkolů vůči právnickým osobám a organizačním složkám zřízeným obcí a vydávání nařízení obce. Má také pravomoc řešit návrhy předložené členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce a zabezpečovat kontrolu plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce.

Ministerstvo vnitra České republiky (2024) definuje roli starosty, tak že zastupuje obec navenek, stojí v čele obecního úřadu, a svolává a řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce. Dále má povinnosti v podpisu právních předpisů, odpovědnosti za informování veřejnosti o činnosti obce.

Kromě pravomocí uvedených výše uvádí autoři Horzinková a Novotný (2013, s. 175) i další povinnosti starosty: je odpovědný za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za předchozí kalendářní rok, dále může požádat o spolupráci Policii ČR při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, informuje veřejnost o činnosti obce a v souladu se zvláštními zákony jmenuje a odvolává členy orgánů obce pro výkon přenesené působnosti.

Mezi činnosti rady obce patří například stanovení celkového počtu zaměstnanců obecního úřadu-typická činnost rady obce z administrativně-organizačního hlediska. Tato pravomoc fakticky odpovídá pravomoci rady při schvalování organizačního řádu obecního úřadu, který zahrnuje definici jednotlivých pozic, odborů, oddělení a podobně. Dále kontrola plnění úkolů obecního úřadu a komisí obce v oblasti samosprávné působnosti. A také plnění úkolů stanovených zvláštním zákonem představuje pravomoci, které jsou radě obce přiděleny speciálními zákony, a nemají možnost být uplatňovány zastupitelstvem. Jako příklad lze uvést pravomoc vydávat územní opatření týkající se stavební uzávěrky obce (Svejkovský, Polčák, Průša a kol., 2023, s. 37-38).

Obecní úřad plní úkoly uložené orgány obce, poskytuje podporu výborům a komisím, rozhoduje v případech stanovených zákony a vykonává přenesenou působnost. Každý z

těchto orgánů má své specifické úkoly, které přispívají k celkovému řízení a správě obce (Ministerstvo vnitra České republiky, 2024).

2 FINANCOVÁNÍ OBCÍ V ČR

Financování obcí v České republice představuje klíčový prvek ve správě veřejných záležitostí a poskytování místních služeb obyvatelům. Systém financování obcí vychází z principů decentralizace a samosprávy, což umožňuje místním orgánům autonomii při rozhodování o svých potřebách a investicích (Farvacque, 2014, s. 148).

Základními zdroji příjmů pro obce jsou daně a poplatky, avšak jejich rozsah a způsob rozdělování vyvolávají diskuse a výzvy v rámci veřejného správního systému. V tomto úvodu se zaměříme na klíčové aspekty financování obcí v České republice, včetně systému daní, transferů a dalších zdrojů, které hrají klíčovou roli v udržení a rozvoji místních komunit.

2.1 Příjmy obcí

Podle Provazníkové (2015, s. 75) z hlediska financování územních rozpočtů lze rozdělit příjmy do čtyř hlavních skupin.

- daňové příjmy
- nedaňové příjmy
- transfery a dotace
- nenávratné příjmy

První tři kategorie jsou označovány jako nenávratné příjmy, což znamená, že jsou hlavním způsobem financování pro potřeby lokálního a regionálního veřejného sektoru. Tato finanční uspořádání jsou založena na principech nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Poslední čtvrtou skupinu příjmů tvoří návratné příjmy, především jde o úvěry a půjčky. Ty jsou spojeny s povinností obcí a krajů splatit je za určitých podmínek. Tím se odlišují od nenávratných příjmů, jelikož jejich poskytnutí je podmíněno návratem finančních prostředků. Představují tak další zdroj financování, který může být využit pro pokrytí potřeb územních rozpočtů.

Většina příjmů obcí-asi 60 % pochází z daní, zatímco u krajů tvoří přes 60 % příjmů granty a transfery. Obce mají poměrně malou autonomii v otázce získávání příjmů a jsou závislé na financích od centrální vlády prostřednictvím sdílených daní, grantů a transferů (Lewis, 2016, s. 30-31).

Nedaňové příjmy mohou obce získávat prostřednictvím vlastní hospodářské činnosti, která může být orientována na zisk (například lesní hospodářství) nebo na uspokojování potřeb občanů a propagaci obce (například provozování prodejen, poštovních služeb, vodovodu či kanalizace). Dalším zdrojem nedaňových příjmů je pronájem a pacht majetku, zahrnující jak movité, tak nemovité věci. Mezi nedaňové příjmy patří i příjmy ze sankčních plateb, jak stanovuje vyhláška o rozpočtové skladbě. Kapitálové příjmy, většinou plynoucí z prodeje dlouhodobého majetku, jsou spíše nepatrnou částí příjmů obcí, a to i v případě většiny z nich (Svejkovský, Polčák, Průša a kol., 2023, s. 229-230).

2.2 Daňové příjmy

Česká republika řeší otázku převodu daňových příjmů do rozpočtů krajů a obcí prostřednictvím zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní. Tento právní předpis specifikuje postupy správce daně při převádění výnosů daní, které nejsou začleněny do státního rozpočtu. Konkrétně se jedná o daně z přidané hodnoty, daně z příjmů a daně z nemovitých věcí pro kraje a obce.

Podle autorů Pospíšila a Žufana (2019, s. 109), správce daně převádí daňové příjmy jednotlivým příjemcům minimálně jednou měsíčně, avšak pouze v případě, že částka k převodu přesahuje 500 Kč. Tyto převody jsou systematicky zúčtovány s následujícími převody daňových příjmů, takže se nově vypočtený celkový nárok obcí a krajů odčítá od již dříve převedených částek.

Podíl z celostátního hrubého výnosu daní, jak je definován zákonem, zahrnuje peněžní prostředky vybrané správcem daně během rozpočtového roku, s výjimkou pokut a nákladů daňového řízení. Tyto prostředky jsou následně rozděleny mezi státní rozpočet a rozpočty obcí a krajů v souladu s procentuálním podílem na celostátním hrubém výnosu daní (Finanční správa, 2024).

Dále Pospíšil a Žufan (2019, s. 106-107) uvádí, že pro kraje je vypočtený podíl dále upraven procentuálním podílem definovaným pro jednotlivé kraje. Obce mají svůj podíl vypočtený na základě procenta, které se vypočte jako součet poměru započtené výměry katastrálního území obce k celkově započtené výměře katastrálního území všech obcí násobeného koeficientem 0,03, poměru počtu obyvatel k počtu obyvatel všech obcí násobeného koeficientem 0,10 a poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce násobeného koeficientem 0,09.

2.3 Nedaňové příjmy

Množství nedaňových příjmů obce může být ovlivněno aktivitou samotné obce. Na rozdíl od daňových příjmů je možnost jejich ovlivnění územními samosprávami výraznější. Vlastní výkonná činnost obce zahrnuje především zpoplatnění různých úkonů. Nedaňové příjmy jsou tak spíše spojeny s vlastním podnikáním obcí, což zahrnuje podíly na ziscích podniků, na kterých se obec podílí svým majetkem nebo vkladem – například organizačních složek, příspěvkových organizací, akciových společností nebo společností s ručením omezeným. Taktéž sem patří příjmy z pronájmu majetku a různé uživatelské poplatky. Mezi nedaňové příjmy lze zahrnout také pokuty a poplatky vynucené při vykonávání samostatné působnosti obce. Dále sem spadají příjmy ze sdružených prostředků, sbírek, loterií a poskytnuté dary (Provazníková, 2015, s. 89-90).

UŽIVATELSKÉ POPLATKY

Buchta (2016, s. 63) definuje poplatek je dobrovolnou a účelovou platbu veřejnému sektoru, kterou subjekty platí za poskytnutí konkrétního statku. Tato platba funguje jako cena za službu, ačkoli neodpovídá skutečným nákladům na poskytnutí statku.

Místní poplatky představují vedle majetkových a důchodových daní důležitý zdroj příjmů pro obce. Jejich systém a právní rámec jsou definovány zákonem o místních poplatcích, a samotné poplatky jsou spravovány a vybírány obecními úřady. Současně mají místní poplatky fakultativní charakter, což znamená, že zastupitelstvo obce rozhoduje o jejich vybírání a specifikuje jejich výši. Při stanovování sazeb poplatků musí obce respektovat zákonná ustanovení, která omezují jejich daňovou pravomoc a stanovují maximální možné sazby. Zastupitelstvo obce má rovněž pravomoc rozhodovat o různých aspektech spojených s místními poplatky, včetně úlev a prominutí (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 268).

Dle §1 zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích může obec zavést tyto místní poplatky

- poplatek ze psů
- poplatek z pobytu
- poplatek za užívání veřejného prostranství
- poplatek ze vstupného
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace
- poplatky za komunální odpad

PŘÍJMY Z MAJETKU

Podle Provozníkové (2015, s. 90) závisí výše příjmů z prodeje nebo pronájmu majetku na rozsahu a kvalitě tohoto majetku, který je vlastněn obcí. Klíčovým prvkem tohoto majetku je půda. V současné době nabývá na významu iniciativa vytváření rozvojových projektů, které předpokládají využití pozemků ve vlastnictví obce. Při těchto projektech často obce či regiony představují poskytovatele pozemků a infrastruktury, zatímco soukromí partneři nesou odpovědnost za financování stavebních nákladů a následnou správu. Obce pak často získávají příjem z nájemného, jedná se tak o tzv. projekty na základě partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem. Příjmy z prodeje majetku představují jednorázový příjem, který by měl být využit především na financování kapitálových výdajů.

Dále se může jednat podle Buchty (2016, s. 56) o příjmy z finančního majetku. Obce k financování svých investic využívají bankovní úvěry. Tyto finanční prostředky řadíme mezi návratné a jelikož jsou spojeny s dluhovou službou, jejich využití by mělo být v případech, kdy je to opodstatněné, např. v oblasti infrastruktury.

V rámci finančních investic může územní samospráva rozšiřovat svůj majetek nákupem cenných papírů, pokud má dostatek finančních prostředků. Držba cenných papírů či obchodování s nimi může přinést do budoucnosti příjmy do rozpočtu a zlepšit hospodaření (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 270).

POKUTY

Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, uvádí, že za příjmy rozpočtu obce lze považovat příjmy z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů.

Peková, Pilný a Jetmar (2012, s. 271) zmiňují, že sankční pokuty přijaté obcemi je často obtížné předvídat a obvykle představují pouze doplňkové příjmy. Například obce mohou v rámci své pravomoci ukládat sankce za přestupky, jako je znečišťování veřejných prostranství nebo nepořádek. Existence tzv. přestupkové komise je předpokladem pro vyměřování pokut.

Dle stanoviska Ministerstva vnitra ČR lze za pokuty považovat také ty, které jsou uloženy obecní policií. Obec je zřizovatelem obecní policie, takže pokuty, jež inkasuje obecní policie na území smluvní obce, jsou určeny do rozpočtu té obce, která danou obecní policii využívá. Tato zásada vychází ze zákona o rozpočtových pravidlech (Ministerstvo vnitra ČR, 2021).

2.4 Dotace a návratné finanční pomoci

Provazníková (2015, s. 135) vysvětluje, že obce a kraje v České republice mají na starosti nejen činnosti v rámci samostatné působnosti, ale také výkon přenesené působnosti. K financování této působnosti, částečně hrazené ze sdíleného daňového výnosu, slouží zejména dotace a správní poplatky, které mohou být vybírány za provedené správní úkony. V rámci reformy veřejné správy došlo k nárůstu rozsahu přenesené působnosti svěřené obcím, což zvyšuje potřebu financování prostřednictvím dotací.

Dotace, podle ustanovení rozpočtových pravidel, představují peněžní prostředky ze státního rozpočtu, které jsou poskytovány právnickým nebo fyzickým osobám na specifický účel. Tato forma finanční podpory je charakterizována jako nevratná, přičemž příjemce dotace musí splnit všechny požadavky na určené využití těchto prostředků. Rozpočtová pravidla dále definují návratnou finanční výpomoc (NFV) jako prostředky poskytované ze státního rozpočtu právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel. V případě NFV platí, pokud není stanoveno jinak zvláštním zákonem, že tyto prostředky jsou poskytovány bezúročně a jejich příjemce je povinen vrátit je do státního rozpočtu. Pro obě formy finanční podpory, tedy dotace i NFV, je typická jejich účelovost, přičemž se odlišují v tom, že dotace představují nevratnou formu podpory, zatímco NFV jsou vždy návratné, i když jsou splněny všechny požadavky na jejich použití (Strnadová. 2019, s. 11).

Podle Kruntorádové (2015, s. 76) představují dotační tituly druhý nejvýznamnější finanční zdroj pro česká města a obce v rámci financování místní samosprávy.

POSKYTOVÁNÍ DOTACÍ a NFV

Strnadová (2019, s. 12-13) vysvětluje, že podání žádosti představuje teprve začátek procesu získání dotace nebo návratné finanční výpomoci (NFV) ze státního rozpočtu. Tento proces začíná vyhlášením výzvy a podáním žádosti u poskytovatele. Poskytovatel má povinnost zveřejnit výzvu k podání žádosti dostupným způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to s dostatečným předstihem, minimálně 30 dní před uplynutím lhůty pro podávání žádosti. V obsahu výzvy musí být specifikováno věcné zaměření, tedy oblast, do které bude podpora

směřována formou dotací nebo NFV. Dále musí být stanoven okruh oprávněných žadatelů, tedy subjektů, které mají právo žádat o dotaci nebo NFV v rámci této výzvy. Výzva, k podání žádosti obsahuje i stanovenou lhůtu, během níž je možné podávat žádosti. Dle rozpočtových pravidel má poskytovatel možnost v průběhu řízení vyzvat žadatele o dotaci nebo NFV k předložení dalších podkladů či údajů, které jsou nezbytné pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace.

ROZHODNUTÍ O POSKYTNUTÍ DOTACE NEBO NFV

Poskytovatel má možnost rozhodnout o podaných žádostech o přidělení dotace nebo návratné finanční výpomoci (NFV) třemi způsoby. V případě, že žádost splňuje požadavky, poskytovatel rozhodnutím dotaci nebo NFV zcela schválí. Pokud je žádost částečně v souladu s kritérii, rozhodnutím bude dotace nebo NFV poskytnuta částečně a ve zbývající části bude žádost zamítnuta. V případě, že žádost nesplňuje stanovené podmínky, rozhodnutím bude žádost zcela odmítnuta (Strnadová. 2019, s. 21).

Po rozhodnutí musí poskytovatel dle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů zveřejnit plán na svém úředním desce tak, aby umožnil dálkový přístup, nejpozději 30 dnů před začátkem stanovené lhůty a bude veřejně dostupný po dobu minimálně 90 dnů od okamžiku zveřejnění. Jedná se např. o účel na nějž budou použity finanční prostředky, okruh oprávněných žadatelů, kritéria pro vyhodnocení žádosti, podmínky pro poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci aj.

TYPY DOTACÍ

Řezníčková (2019, s. 145) klasifikuje dotace podle různých kritérií. Podle poskytovatele můžeme rozlišovat mezi krajskými, státními a evropskými dotacemi. Z hlediska pravidelnosti poskytování se dotace dělí na pravidelné - každoroční, které jsou poskytovány automaticky bez nutnosti žádosti a jsou stanoveny zákonem, a na nepravidelné - jednorázové, které jsou udělovány na základě konkrétních projektů po splnění stanovených podmínek. I přes splnění těchto podmínek není zaručeno poskytnutí dotace. To platí zejména pro dotace z evropských fondů.

Podle Provozníkové (2015, s. 135) je dalším dělením dotací podle účelu dotace. Obcím v ČR vypláceny účelové dotace, buď běžné (pro provozní potřeby) nebo kapitálové (investiční), a to k zajištění stanoveného standardu veřejně poskytovaných statků. Rozdělení dotací je také ovlivněno tím, zda jsou obcím přidělovány automaticky nebo zda musí podat žádost a splnit předem stanovená kritéria. Dotace tak mohou být nárokové, pokud je obec na

ně automaticky oprávněna, nebo nenárokové, pokud obec musí žádat a splnit specifická kritéria. Vzhledem k omezenému rozsahu dotačních programů nelze předpokládat, že každá žádost o dotaci bude uspokojena.

U nárokových dotací pro obce a města jde o příspěvek na výkon přenesené působnosti, který je spolu s příspěvkem na školství, dotací na vybraná zdravotnická zařízení a podporou přenesených zřizovatelských funkcí od okresních úřadů poskytován obcím na základě zákona o státním rozpočtu. Může jít také o dotace a transfery poskytované prostřednictvím krajských rozpočtů, které převážně financují sociální služby (Kruntorádová, 2015, s.77).

Nenárokové dotace jsou poskytovány z rozpočtových kapitol několika ministerstev, jako například Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství a dalších. Tyto dotace mohou být buď běžné, podporující provoz, nebo kapitálové, určené na investiční projekty (Provazníková, 2015, s.136).

Může jít o:

1. **Mimořádné dotace ze státního rozpočtu:** Mimořádné dotace jsou uvolňovány v průběhu roku podle vývoje plnění státního rozpočtu a vzniku potřeby. Tyto dotace mohou mít neinvestiční i investiční charakter. Vznikají zejména v důsledku rozpočtových změn mezi resortním rozpočtem a rozpočtem obce.
2. **Dotace ze státních mimorozpočtových fondů:** Dotace ze státních fondů, jako je Státní fond životního prostředí (SFŽP) a Státní fond rozvoje bydlení (SFRB), jsou často účelové a kapitálové. Tyto dotace podmiňují příspěví vlastních finančních prostředků obcí na investice s ekologickým zaměřením.
3. **Krajské dotace:** Obce mohou obdržet dotace od krajů v rámci samostatné působnosti kraje nebo přerozdělením některých typů dotací, které kraje obdržely ze státního rozpočtu. Krajské dotace mohou být jak běžné, tak kapitálové, například v podporu rozvoje cestovního ruchu.
4. **Dotace z Evropské unie:** Dotace z Evropské unie jsou poskytovány prostřednictvím strukturálních fondů a Kohezního fondu. Fond posiluje hospodářskou, sociální a územní soudržnost EU tím, že poskytuje finanční podporu členským státům, které zaostávají za průměrem EU v hrubém národním důchodu na obyvatele. Zaměřuje se především na investice do životního prostředí a dopravy, včetně podpory udržitelného rozvoje, obnovitelných zdrojů energie a infrastrukturních projektů. Očekává se, že kohezní fond

přispěje k dosažení cílů EU v oblasti klimatu a podpoří ekologičtější, nízkouhlíkové hospodářství (Margaras, 2023, s.18-19).

V oblasti evropských dotací a dotací celkově se také pojí pravidla dotačních programů a jejich následná kontrola. Tyto pravidla stanovují podmínky, za nichž jsou poskytovány dotace či jiné formy finanční podpory. Jejich hlavním cílem je zajistit transparentní a spravedlivé rozdělení finančních prostředků a maximalizovat jejich účinek při dosahování stanovených cílů. O kontrole právě těchto pravidel pojednává McCann a Varga (s. 6-7, 2017). Uvádí, že kontrolní mechanismy kohezní politiky hrají klíčovou roli v zajištění efektivního využití finančních prostředků a spravedlivé distribuce podpory. Tyto mechanismy zahrnují pravidelné monitorování a hodnocení implementace programů, auditní kontroly a finanční revize. Kromě toho se účastníci podílejí na procesu správy a kontroly, což zvyšuje transparentnost a odpovědnost využívání fondů EU. Efektivní kontrolní mechanismy jsou nezbytné pro zajištění důvěryhodnosti a úspěchu kohezní politiky a pro dosažení dlouhodobých cílů evropské integrace. Nicméně, výběr vhodných podmínek a jejich kontrola je složitý proces, který může čelit výzvám spojeným s legitimitou, spravedlností a konfliktem cílů. Je třeba pečlivě zvažovat různé faktory a zájmy při navrhování a implementaci kontrolních opatření, aby byla zajištěna jejich účinnost a akceptovatelnost ze strany všech zúčastněných stran.

Tyto dotace jsou vypláceny až po dokončení akce či stavby. Jsou zaměřeny na projekty s ekologickým hlediskem, podporu bytové výstavby, rozvoj cestovního ruchu a další oblasti. Od roku 2006 jsou tyto prostředky zahrnuty do rozpočtů příslušných kapitol státního rozpočtu (Provažníková, 2015, s.136).

2.5 Kapitálové příjmy

Podle vyhlášky č. 412/2021 Sb. o rozpočtové skladbě jsou kapitálové příjmy zařazeny do 3. třídy rozpočtové skladby a zahrnují široké spektrum zdrojů. Mezi ně patří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, a to jak hmotného, tak nehmotného. Tato kategorie zahrnuje rovněž příspěvky investičního rázu, přijaté dary a finanční příspěvky určené na pořízení dlouhodobého majetku. Dále sem spadají i příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů. Tyto příjmy jsou obvykle jednorázové a nepravidelné povahy.

3 ROZPOČET OBCÍ V ČR

Ministerstvo vnitra České republiky (2024) uvádí, že rozpočet obce představuje plán finančního hospodaření pro konkrétní rozpočtový rok. Tento plán je klíčovým nástrojem pro řízení financování činností územního samosprávného celku. Je strategickou záležitostí, která určuje, jaké zdroje bude mít obec k dispozici a do jaké míry může efektivně nakládat s majetkem obce. Rozpočet funguje jako nástroj veřejné politiky, neboť prostřednictvím něj jsou zajišťovány veřejné statky. Obec vytváří rozpočet na základě střednědobého výhledu a vychází z údajů státního rozpočtu, rozpočtu kraje a rozpočtového provizoria. Při sestavování rozpočtu se detailně hodnotí příjmy a výdaje, a to v souladu s platnou rozpočtovou skladbou podle vyhlášky Ministerstva financí. Součástí rozpočtu jsou také peněžní fondy, které přispívají k transparentnosti a efektivitě finanční správy obce.

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů upravuje typy územních rozpočtů v závislosti na vztahu mezi příjmy a výdaji. Tato kategorizace zahrnuje vyrovnaný, schodkový a přebytkový rozpočet v souladu s výsledkem rozpočtového hospodaření. Na rozdíl od státního rozpočtu se však v první řadě klade důraz na sestavení vyrovnaného rozpočtu. V případě, že je rozpočet navržen se schodkem nebo přebytkem, musí být předem stanoven mechanismus pro vyrovnání schodku nebo účel využití přebytku (Řezníčková, 2019, s. 89).

3.1 Struktura rozpočtů

Struktura rozpočtů obcí se skládá z několika klíčových částí a kategorií, které odrážejí plánované příjmy a výdaje pro dané období. Standardní struktura rozpočtu obce obvykle zahrnuje dle Řezníčkové (2019, s. 89-90) následující příjmy a výdaje:

Mezi příjmy rozpočtů obci patří: příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z výsledků vlastní činnosti, příjmy z hospodářské činnosti organizací, pokud jsou příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila, příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, příjmy z místních poplatků, výnosy z daní, dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů, dotace z rozpočtu kraje, prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, přijaté peněžité dary a příspěvky. Mezi výdaje rozpočtů obci patří: závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů, závazky přijaté v

rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, úhrada splátek a úroků z přijatých půjček a úvěrů, dary a příspěvky na sociální nebo jiné humanitární účely.

Tabulka 2 Obecné schéma rozpočtu obce

PŘÍJMY	VÝDAJE
Běžné	Běžné neinvestiční
Daňové – svěřené daně	-mzdy a platy
- sdílené daně	- povinné pojistné za zaměstnance
- místní a správní poplatky	- materiálové
Nedaňové – poplatky za služby	- energie
- příjmy z pronájmu majetku	- nájemné
- příjmy od O.S. a P.O.	- sociální dávky
- zisk obecních podniků	- výdaje na municipální podniky
- dividendy z akcií, přijaté úroky	- sankce za porušení rozpočtové kázně
- transfery (dotace) – účelové, neúčelové	- úroky
	- pokuty
Kapitálové	- neinvestiční příspěvky P.O.
- z prodeje majetku	Kapitálové investiční
- z prodeje akcií a majetkových podílů	- na hmotný a nehmotný majetek
- kapitálové transfery – účelové, neúčelové	- nákup CP
- přijaté úvěry	- kapitálové poskytnuté dotace
- příjmy z emise komunálních obligací	- investiční půjčky různým subjektům
- přijaté splátky půjček	- investiční příspěvky O.S.
Ostatní	- splátky úvěrů
doplňkové, přijaté sankční pokuty	Ostatní

(Zdroj: Lajtkepová, 2013, vlastní zpracování)

3.2 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces představuje podle Sedmihradské (2015, s. 37-38) sérii rozhodnutí týkajících se veřejných výdajů a příjmů, zahrnující nákup a prodej zboží, dotace, regulační poplatky, transfery a zdanění. Výsledkem tohoto procesu je konkrétní rozpočet, který reflektuje cíle samosprávy prostřednictvím veřejných příjmů a výdajů. Rozpočtový proces zahrnuje plánování, realizaci a hodnocení, a to na několik let dopředu. Před začátkem rozpočtového roku se připravuje návrh rozpočtu, který projednává a schvaluje zastupitelstvo.

Návrh rozpočtu vychází ze střednědobého výhledu obce, kraje nebo dobrovolného svazku obcí, který slouží jako nástroj pro plánování rozpočtových aktivit daného subjektu. Tento střednědobý výhled se vytváří na období následující 2 až 5 let a jeho sestavení je povinné podle zákona, přičemž nedodržení této povinnosti může být sankcionováno. Tato povinnost reflektuje vzájemné propojení územních rozpočtů se státním rozpočtem. Návrh střednědobého výhledu je zveřejněn na internetu a úřední desce alespoň 15 dní před jeho projednáním. Občané daného území mohou podávat písemné nebo ústní připomínky během jednání orgánu, který návrh schvaluje. Po schválení se střednědobý výhled opět zveřejní do 30 dní od schválení stejným způsobem jako návrh (Řezníčková, 2019, s. 93-94).

Během rozpočtového roku se hospodaří v souladu se schváleným rozpočtem, který je při neočekávaných událostech průběžně upravován prostřednictvím rozpočtových opatření. Po skončení roku následuje vyúčtování, příprava a schválení závěrečného účtu a účetní závěrky, a celkový přezkum hospodaření. Rozpočet a rozpočtový proces jsou řízeny tzv. rozpočtovými zásadami, zahrnující úplnost, vyrovnanost a transparentnost pro veřejnost. Veřejnost má právo na přístup k rozpočtu a jeho srozumitelnost (Sedmihradská, 2015, s. 37-38).

3.3 Rozpočtová skladba

Definuje jednotný postup podle klasifikačního předpisu vyhlášky Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Tato skladba umožňuje srovnání příjmů, výdajů a salda hospodaření a financování v rámci veřejných rozpočtů. Zásady rozpočtové skladby zahrnují jednotnost, kde každá položka má jednoznačnou identifikaci na všech úrovních, závaznost, kde třídění položek platí pro všechny úrovně veřejných rozpočtů, stabilitu pro účely analýz, srozumitelnost díky jasně definovaným pravidlům třídění a kompatibilitu s Evropskou unií. Rozpočtová skladba, stanovená vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, řídí třídění rozpočtů obcí podle hledisek třídění příjmů a výdajů, která zahrnují druhové, odvětvové, konsolidační, zdrojové a transferové třídění (Ministerstvo vnitra České republiky, 2024).

Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje do kategorie nazývané peněžní operace, pracujících pod principem "cash". Tento princip se vztahuje k pohybům peněžních prostředků, konkrétně k příjmu peněz na bankovní účty (tzv. inkasa) a výdaji peněžních prostředků z bankovních účtů (tzv. platby) (Provazníková, 2015, s. 556-566).

1. Druhové třídění se zaměřuje na příjmy a výdaje podle kategorie
2. Odvětvové třídění se dělí na šest skupin odvětví (zemědělství a lesní hospodářství, průmyslové a ostatní odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politika zaměstnanosti, bezpečnost státu a právní ochrana, všeobecná veřejná správa a služby)
3. Konsolidační třídění třídí podle stupňů konsolidace
4. Zdrojové třídění se skládá z podkladového, prostorového a nástrojového třídění
5. Transferové třídění se zaměřuje na účely transferů na účelové znaky. Obce mají možnost schvalovat rozpočet i v podrobnějším třídění příjmů a výdajů podle dalších hledisek na nižší úrovni tříd (Ministerstvo vnitra České republiky, 2024).

Tabulka 3 Odvětvové třídění příjmů a výdajů

Odvětvové třídění	
Skupina 1	Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství
Skupina 2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství
Skupina 3	Služby pro obyvatelstvo
Skupina 4	Sociální věci a politika zaměstnanosti
Skupina 5	Bezpečnost státu a právní ochrana
Skupina 6	Všeobecná veřejná správa a služby

(Zdroj: Provazníková, 2015, vlastní zpracování)

3.4 Rozpočtové určení daní

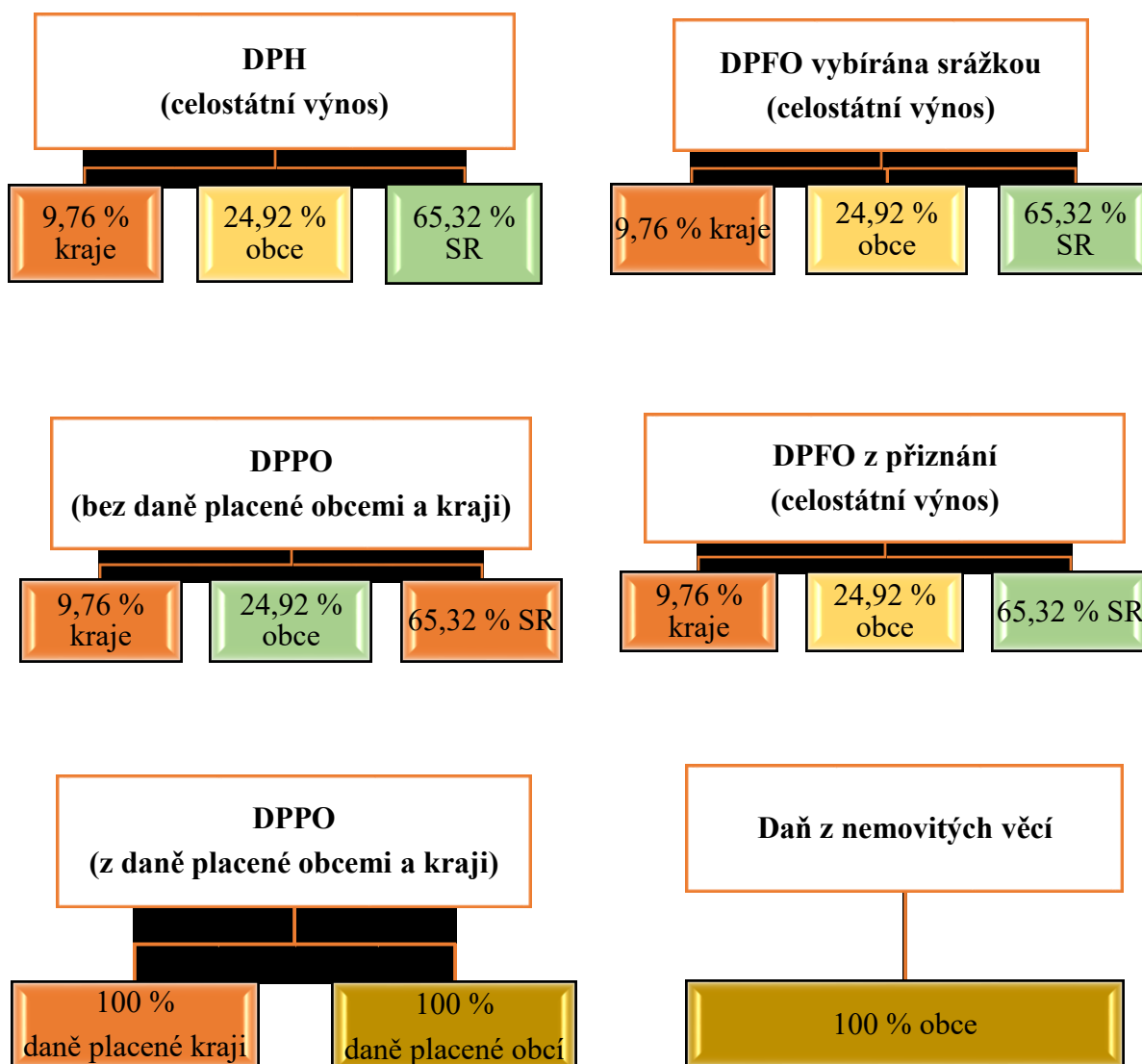
Dle příručky Ministerstva financí ČR – Státní rozpočet v Kostce 2024 je rozpočtové určení daní soubor pravidel stanovených zákonem, která určují, komu přísluší vybraná daň nebo její část. Tato pravidla fungují jako klíč k redistribuci daňových příjmů mezi různé subjekty, jako jsou obce, kraje a stát. Daně se dělí na výlučné, které náleží jedinému subjektu, a sdílené, které jsou rozdělovány mezi více subjektů. Tato kategorie může zahrnovat i různé druhy poplatků, jako jsou správní a místní poplatky nebo poplatky za znečišťování životního prostředí.

Tyto finanční prostředky nazýváme celostátním hrubým výnosem daně a jsou vybrány správcem daně během rozpočtového období, tedy místním Finančním úřadem. Tyto finanční prostředky se následně sdílejí právě díky rozpočtovému určení daní a jsou distribuovány do rozpočtů obcí a krajů v souladu s jejich procentuálním podílem na celkovém hrubém výnosu

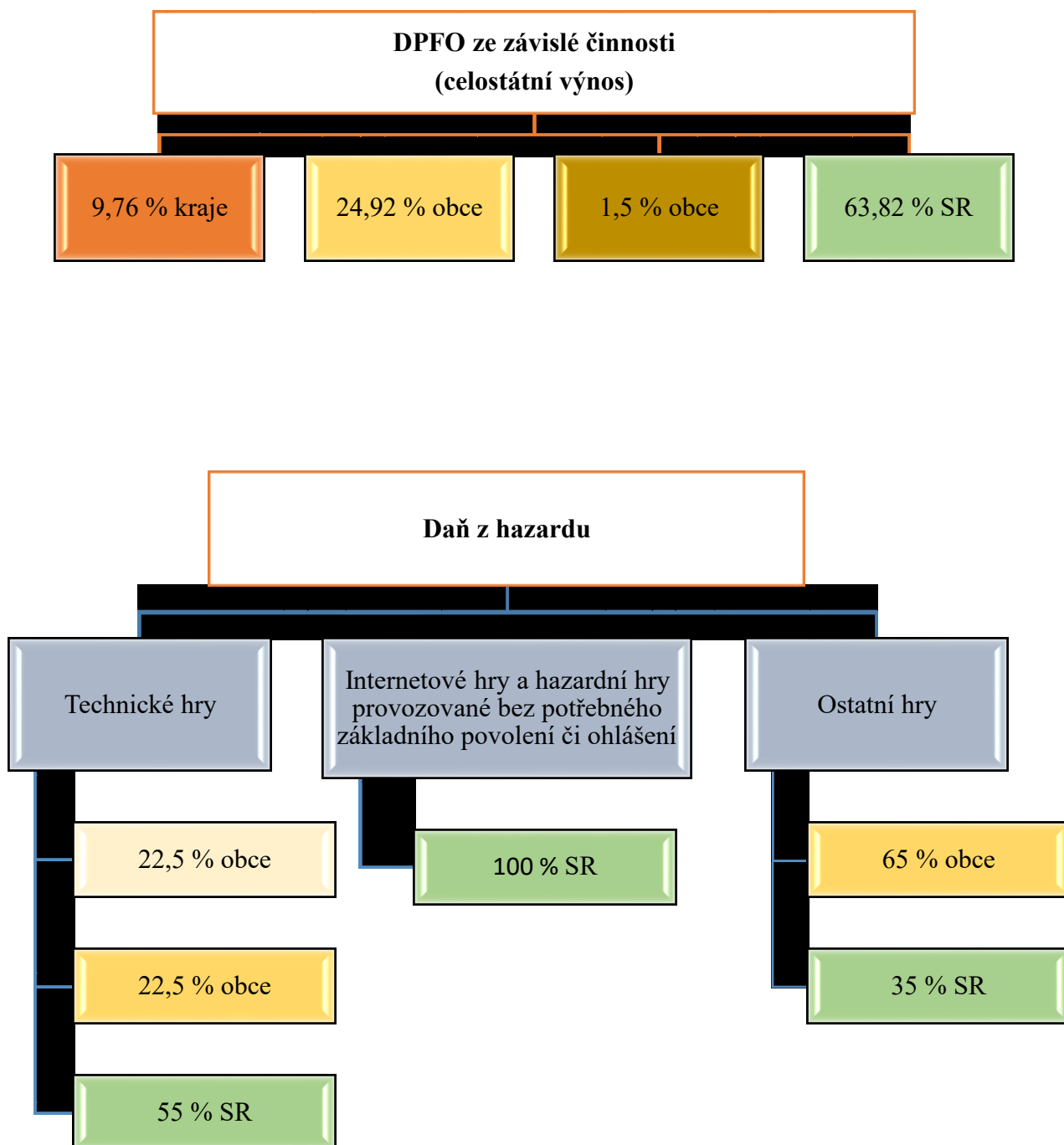
daní. Pokud správce daně spravuje daně, které nejsou příjmem státního rozpočtu, převádí jejich výnos podle zákonného rozpočtového určení (Finanční správa 2024).

James a Nobes (s. 240, 2018) ve své knize uvádí skutečnost, že tyto daně by měly být navrženy tak, aby minimalizovaly nadměrná břemena a administrativní náklady, zatímco umožňují zachování místní autonomie a odpovědnosti. Zároveň by měly poskytovat obyvatelům možnost ovlivňovat úroveň poskytovaných služeb. Tyto daně či poplatky by pro daňové poplatníky měly být flexibilní, transparentní a generovat dostatečné příjmy k podpoře místních potřeb.

SCHÉMA ROZDĚLENÍ ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ (BEZ SFDI, POPLATKŮ A POKUT)

Obrázek 2 Schéma rozdělení rozpočtového určení daní

(Zdroj: MFČR, © 2024 vlastní zpracování)

3.5 Rozpočtové provizorium

V případě neschválení rozpočtu před 1. lednem platí pravidla rozpočtového provizoria, která stanoví zastupitelstvo. Rozpočet může být po schválení změněn z důvodu organizačních, metodických nebo věcných změn (Pospíšil a Žufan, 2019, s. 119).

Dle Lajtkepové (2013, s. 87) může jít např. o tyto změny: změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny), změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů, změny objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění příjmů nebo výdajů.

Obce musí do konce předchozího roku schválit buď rozpočet, nebo pravidla rozpočtového provizoria. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů podrobně neupravuje, jak by tato pravidla měla vypadat. Existuje široká škála praxe od obecných pravidel až po detailní dokumenty s tabulkami a podrobným zdůvodněním. Magistrát hlavního města Prahy doporučuje jednotlivým městským částem určitá pravidla, např. že městská část by měla během rozpočtového provizoria čerpat měsíční výdaje maximálně do výše 1/12 schváleného rozpočtu předchozího roku. V tomto období by měla městská část přizpůsobit skutečný průběh svých výdajů dostupným finančním prostředkům. Aby finanční hospodaření probíhalo plynule, měla by městská část včas a řádně plnit zákonem a smluvně stanovené povinnosti. Během rozpočtového provizoria by neměla uzavírat nové smluvní vztahy, pokud není jistota, že bude mít dostatečné finanční prostředky na jejich splnění (Sedmíhradská, 2015, s. 127).

3.6 Rozpočtová odpovědnost

Svoboda et al. (2021) uvádí, že rozpočtová odpovědnost představuje transparentnost, účelnost, hospodárnost a efektivnost využívání veřejných prostředků. Celý vládní sektor, a i jednotlivé subjekty, konkrétně obce musí dodržovat určitá pravidla, která jsou následně kontrolovány. Klíčový je hlavně transparentní proces sestavování rozpočtu. Důležitou roli v oblasti rozpočtové odpovědnosti hraje zákon č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, který zavádí tři fiskální pravidla: výdajové rámce státního rozpočtu a státních fondů, dluhová brzda, pravidlo minimálních splátek dluhu územních samosprávných celků.

Transparentnost hospodaření podle pravidel rozpočtové odpovědnosti vyžaduje od obce povinnost veřejného zveřejňování klíčových plánovacích dokumentů. Týká se to návrhu střednědobého výhledu obce, rozpočtu a závěrečného účtu, které musí být zveřejněny

nejméně 15 dnů před projednáním v zastupitelstvu. Schválené verze těchto dokumentů jsou rovněž zveřejňovány do 30 dní od schválení. V rámci transparentnosti jsou také zveřejňovány schválené změny rozpočtu. Nerespektování těchto pravidel může pro obec znamenat pokutu (Matej, 2021, s. 22).

Ministerstvo financí zprostředkovává veřejný a bezplatný informační portál MONITOR, který dává volný přístup k rozpočtovým a účetním informacím ze všech úrovní státní správy a samosprávy. Kromě toho MONITOR zprostředkovává publikaci účetních závěrek organizačních složek státu. Portál je rozdělen na analytickou sekci a datový katalog. Analytická část portálu slouží jako nástroj pro detailní rozbor dat monitoru od roku 2010. Uživatel zde má přímou možnost definovat výsledný tvar reportu volbou požadovaných dimenzí pro rozpad, ukazatelů a filtrů. Tato sekce obsahuje také datový archiv, kde jsou dostupná historická finanční a účetní data státního rozpočtu a samosprávy z období 1997–2009. Datový katalog umožňuje prohlížení a stahování individuálních číselníků, které jsou využívány při zveřejňování dat v systému MONITOR, a slouží také pro zpracování dat ve třetích stranách (MONITOR).

3.7 Ozdravný balíček a územní rozpočty

Podle Deníku veřejné správy (2023) je balíček opatření zaměřený na obnovu ekonomiky, který v příštích dvou letech sníží celkové rozpočtové deficity o 150 miliard korun. 58 opatření, obsažená ve 65 nových zákonech, nabyly platnosti od 1. ledna 2024. Opatření mají přispět k celkovému pozitivnímu dopadu na státní hospodaření. Konsolidační opatření se zaměřují na omezení výdajů a zvýšení příjmů státního rozpočtu. V oblasti výdajů se především snižují národní dotace a šetří se na provozních nákladech státu a platbách ve veřejném sektoru.

Změny se týkají také zaměstnaneckých výhod, účetnictví firem a také daně z nemovitých věcí, daně z přidané hodnoty (DPH) a spotřební daně (BusinessINFO, 2023).

Ozdravný balíček přináší celou řadu změn, jež mají všeobecný dopad a nelze s nimi nijak manipulovat. Jak již bylo uvedeno, jedná se o 58 opatření. Vybrané z nich budou stručně představeny níže. Opatření týkající se daní a dotací budou mít vliv na rozpočty územních samospráv, jako jsou obce, města a kraje. Zatímco snížení dotací představuje úsporu ve výdajích státu, pro rozpočty územních samospráv to znamená snížení příjmů. Ozdravný balíček předpokládá celkové snížení národních dotací o 54,5 miliardy korun. Ministerstva přispívají či dotují různé projekty územních samospráv-od průmyslu a obchodu (včetně

energetiky) přes zemědělství (vodovody, kanalizace, lesy) až po dopravu (silnice, komunikace, cyklostezky), místní rozvoj a školství. Navíc se počítá s poklesem podílu státního rozpočtu na spolufinancování z fondů Evropské unie, což bude znamenat zvýšení spoluúčasti konečných příjemců dotací v přechodových regionech a v regionu Praha (Deník veřejné správy, 2023).

Změny v oblasti daní z příjmů

Podle Ministerstva financí ČR (2023) je daň z příjmu právnických osob nejvýznamnější změnou, a to díky zvýšení sazby daně z 19 % na 21 %. U daně z příjmu fyzických osob jde především o pásmo příjmů, v rámci kterého se platí 23% sazba daně, bude namísto 4násobku průměrné mzdy začínat na 3násobku průměrné mzdy, zrušení slevy na studenta, zrušení školovného, zrušení odpočtu příspěvku odborové organizaci či odpočtu za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělání, navázání limitu pro uplatnění srážkové daně u dohod o provedení práce na účast zaměstnance na nemocenském pojištění (tj. zrušení fixní hranice 10 000,- Kč), snížení limitní částky pro osvobození výhry z loterie či tomboly z 1 000 000,- Kč na 50 000,- Kč.

V této oblasti se bude jednat o největší příjmové navýšení, a to v předpokládané výši 22 mld. Kč (Deník veřejné správy, 2023).

Změny v oblasti zaměstnaneckých benefitů

U **zaměstnaneckých benefitů** mají nově zaměstnanci nárok na osvobozený příspěvek na stravování, který je vázaný na samotný výkon zaměstnance v rozsahu 3 hodin, zaměstnanecké nepeněžité benefity jsou nyní považovány za zdanitelný příjem a měly rovněž podléhat odvodům pojistného na straně zaměstnance i zaměstnavatele.

Změny v oblasti sociálního zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

V oblasti sociálního zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti jde o obnovení nemocenského pojištění pro zaměstnance se sazbou ve výši 0,6 %. Jedná se o druhou největší položku v oblasti příjmů, která by měla do státního rozpočtu v roce 202 přinést téměř 12 miliard. Vyměřovací základ pro OSVČ nyní činí z předchozích 50 % nejméně 55 % ze základu daně. Nově budou stanoveny dva limity pro začlenění zaměstnance do pojištění, a to zejména pro ty, kteří pracují na základě dohody o provedení práce (DPP). Tyto limity budou ovlivňovat také výši platby pojistného na sociální zabezpečení. První limit bude

upraven pro DPP u jednoho zaměstnavatele a činí 25 % průměrné mzdy. Druhý limit, který je vyšší, bude stanoven pro začlenění do pojištění při současném vykonávání více DPP u různých zaměstnavatelů, a to ve výši 40 % průměrné mzdy.

Změny v oblasti DPH

System daně z přidané hodnoty (DPH) bude zjednodušen spojením dvou snížených sazeb (15 % a 10 %) do jedné společné sazby ve výši 12 %. Toto opatření má za cíl zvýšit efektivitu a transparentnost systému DPH a omezit možnosti daňové optimalizace. Nově budou platit tři sazby DPH – 0 %, 12 % a 21 %. Nulová sazba daně bude použita na knihy, včetně elektronických knih. Vládní návrh však obsahuje 12% sazbu DPH na dodání časopisů a novin, včetně jejich elektronických verzí. Dále budou některé položky přeřazeny do základní 21% sazby DPH, mezi něž patří dodání řezaných květin, palivového dřeva, nápojů (kromě vybraných mléčných nápojů pro děti), kadeřnické služby a podávání nápojů v restauraci aj.

Změny v oblasti daně z nemovitých věcí

Původní plán, který měl začít platit od 1. ledna 2024, se nakonec změnil. Hlavní změnou bylo zvýšení sazeb daně z nemovitých věcí na dvojnásobek, přičemž veškeré zvýšené příjmy měly původně směřovat do státního rozpočtu, což by znamenalo odchod výnosu této daně z dosavadního příjmu obcí. Nicméně, nově přijatá opatření zahrnují úplnou změnu tohoto plánu. Nový plán stanovuje, že 100 % výnosů daně z nemovitostí bude ponecháno obcím. Sazba této daně se zvýší na 1,8 násobek, avšak veškerý výnos zůstane obcím. V důsledku navýšení daně z nemovitých věcí se v rámci rozpočtového určení daní provádí vyvážené přerozdělení příjmů u sdílených daní mezi státním rozpočtem a obcemi ve prospěch státu, který získá částku ve výši 10 miliard korun (BusinessINFO, 2023).

Změny v oblasti spotřební daně

U spotřební daně dojde k několika změnám, mezi něž patří zvýšení daně z cigaret, tabáku na kouření, doutníků a cigarillos o 10 % od roku 2024, následované každoročním nárůstem o 5 % v letech 2025 až 2027. Daň u zahřívání tabáku se bude zvyšovat o 15 % každý rok v období od roku 2024 do roku 2027. Nově bude zavedena daň z nikotinových sáčků a náplní do e-cigaret. Spotřební daň z lihu se plánuje zvýšit o 10 % v roce 2024 a o 5 % v každém z let 2025–2027. Nulová sazba spotřební daně zůstane zachována pro tzv. tiché víno. V oblasti spotřební daně z motorové nafty dojde ke zvýšení o 1,50 Kč/litr (MFČR, 2023).

Daň z hazardních her

Ministerstvo financí ČR (2023) ve svém konsolidačním návrhu v oblasti zdanění hazardu představilo opatření, které stanoví, že příjem z online technických her by měl plynout výhradně do státního rozpočtu. Dříve totiž byla daň z technických her, ať už land-based či online rozdělena v poměru 35 % pro stát a 65 % pro obce. V případě land-based hazardu bylo legitimní, že část daňového výnosu připadala obci, která povolila jeho provoz na svém území. Naopak online hazard nemá žádnou spojitost s konkrétní obcí. Dříve si však 65 % výnosu z online hazardu rozdělovaly ty obce, které rovněž povolily land-based hazard na svém území.

Dle článku Deníku veřejné správy (2023) vláda ve svém návrhu plánovala zachovat základní sazbu daně ve výši 35 % pro loterie a technické hry. U technických her se argumentuje rizikem dosažení vrcholu Lafferovy křivky, kdy další zvýšení daně nemá pro státní rozpočet přínos kvůli rozšíření šedé ekonomiky. Kromě toho návrh řeší nerovnoměrný vliv daně z technických her, jak již bylo nastíněno výše, kdy výnos daně plyne na úkor ostatních obcí pouze úzké skupině obcí, které povolují technické hry, což je zejména neopodstatněné v případě online technických her, jejichž dopady nejsou vázány na konkrétní místo provozovny hazardní společnosti.

Z tohoto důvodu se navrhuje transformace rozpočtového určení daní, a to tak, že výnos z každé online hazardní hry bude nově plně plnit státní rozpočet. Paralelně bude nově 55 % výnosu z land-based hazardních her příjmem státu, 22,5 % se bude rozdělovat mezi obce podle počtu povolených herních automatů na jejich území a zbývajících 22,5 % se rozdělí obdobně jako výnos z daně z příjmů právnických osob mezi všechny obce podle počtu obyvatel (MFČR 2023).

4 VÝDAJE ROZPOČTU OBCÍ

V této diplomové práci se zaměřujeme na příjmovou stránku rozpočtu obcí, avšak nemůžeme opomenout ani jeho výdajovou část. Výdaje obcí představují klíčový nástroj pro realizaci veřejných projektů, provozování služeb a infrastruktury, podporu sociální soudržnosti a dalších aktivit, které mají vliv na kvalitu života obyvatel. Znalost výdajové stránky rozpočtu je zásadní nejen pro správné plánování a alokaci finančních prostředků, ale také pro transparentnost a odpovědnost veřejných institucí vůči občanům.

Autoři Svejkovský, Polčák, Průša a kol. (2023, s. 230) představují výdaje obcí jako finanční prostředky, které obec musí alokovat ze svého rozpočtu k plnění svých právních závazků v rámci veřejnoprávních povinností a soukromoprávních závazků. Pro obce s přenesenou působností je k dispozici příspěvek ze státního rozpočtu na plnění úkolů v této oblasti, avšak často není dostatečný k pokrytí reálných nákladů. Tím vzniká potřeba financovat činnosti z dalších zdrojů příjmů. Dotace poskytované fyzickým a právnickým osobám představují významnou část výdajů pro mnohé obce.

Z rozpočtu obce jsou financovány především: povinnosti stanovené zákony a speciálními právními předpisy; náklady na vlastní činnost obce v jejich samostatné působnosti, zejména péče o majetek a jeho rozvoj; výdaje spojené se státní správou, kterou je obec pověřena zákonem; závazky z uzavřených smluvních vztahů v jejich hospodaření; závazky vyplývající ze spolupráce s jinými obcemi nebo subjekty; úhrada úroků z půjček a úvěrů; emise vlastních dluhopisů a jejich výnosů; podpora veřejně prospěšných činností a soukromého podnikání prospěšného pro obec. V České republice není stát odpovědný za dluhy obcí, ačkoliv systém sdílených daní poskytuje pro obce jakousi základní finanční stabilitu. Finanční situace obcí zůstává relativně stabilní díky těmto zaručeným příjmům. Při rozhodování o poskytnutí půjčky pro obce, věřitelé i představitelé obce zohledňují tyto příjmy ze sdílených daní, jelikož tyto výnosy tvoří podstatnou část rozpočtu. České obce mají širokou možnost půjčovat si, avšak na obci a věřiteli záleží, jaké podmínky si spolu stanoví. Případná nesplacená půjčka závisí na dohodě mezi obcí a věřitelem v případě neschopnosti obce dostát svým závazkům. Na rozdíl od některých zemí, kde jsou půjčky obcím striktně regulovány, v České republice závisí celý proces na dohodě mezi obcí a věřitelem (Pospíšil a Žufan, 2019, s. 114-115).

4.1 Členění výdajů

Provazníková (2015, s.105) tvrdí, že obecně lze rozlišit několik hledisek týkajících se členění výdajů územních samospráv. Nejčastěji používanými jsou:

- Podle ekonomického hlediska
- Podle rozpočtové skladby
- Podle infrastruktury
- Podle funkcí veřejných financí:

Dle ekonomického hlediska dělíme výdaje na běžné výdaje. Ty jsou pravidelnými platby, které pokrývají běžné potřeby v daném rozpočtovém roce, zahrnující např. platby zaměstnanců, nákup materiálu, energie, a sociální dávky. A kapitálové výdaje, ty jsou zaměřeny na financování dlouhodobých investičních potřeb, které přesahují jedno rozpočtové období, a jsou spojeny s realizací projektů a splácením půjček. Dělení dle rozpočtové skladby je pro samosprávné celky závazné. Druhové členění výdajů třídí výdaje na běžné a kapitálové (třída 5 – běžné výdaje a třída 6 – kapitálové výdaje). A odvětvové třídění, které rozděluje výdaje do šesti skupin. Toto rozdělení výdajů je dostupné od roku 2010 v databázi Ministerstva financí. To umožňuje získat informace o výdajích ve specifických kategoriích nebo skupinách, což usnadňuje sledování a analýzu výdajové struktury územních samosprávných celků.

Dle vyhlášky č. 412/2021 Sb. o rozpočtové skladbě se jedná o tyto skupiny výdajů dle odvětvového dělení.

1. Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství
2. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství
3. Služby pro fyzické osoby
4. Sociální věci a politika zaměstnanosti
5. Bezpečnost státu a právní ochrana
6. Všeobecná veřejná správa a služby

Provazníková (2015, s. 1091-1095) dělí výdaje dle infrastruktury na výdaje určené na výrobní účely, kam patří výdaje spojené s výstavbou a údržbou veřejných komunikací, veřejného prostranství, parků, vodovodů, kanalizací, veřejného osvětlení a budování

průmyslových zón. A na výdaje na sociální strukturu, které zahrnují oblasti jako vzdělání, péči o zdraví, sociální peněžní transfery a provoz sociálních zařízení. Dále dělí výdaje dle funkcí veřejných financí. Jsou to výdaje na alokační činnosti, sem řadíme výdaje na nákup služeb a zboží od soukromých firem prostřednictvím veřejných zakázek nebo vlastních podniků a neziskových organizací, často za účelem poskytování veřejných statků pro obyvatele. Do této kategorie lze zařadit i náklady spojené s vyrovnáním případných ztrát vlastních podniků, kterých je obec zakladatelem. Výdaje na alokační činnosti mají rovněž stabilizující efekty. Skrze nákup statků a služeb ovlivňují obce a kraje celkovou poptávku po pracovních příležitostech a stabilizují zaměstnanost na svém území. Výdaje na redistribuční aktivity v rámci územních samospráv se týkají peněžních transferů obyvatelstvu, jako jsou sociální dávky, dotace a příspěvky na nájemné. Tyto výdaje jsou doplňkové, neboť klíčová část sociálních dávek je financována ze státního rozpočtu a převáděna do obecních rozpočtů. Hlavním cílem těchto opatření je vyrovnat nerovnoměrný ekonomický rozvoj obcí v rámci příslušného regionu.

5 SHRnutí

Veřejný sektor hraje klíčovou roli v moderní ekonomice, zajišťuje interakce mezi tržními subjekty a státem prostřednictvím různých ekonomických nástrojů, jako jsou clo, poplatky a daně. Existuje široká škála přístupů k rozsahu státních aktivit v ekonomice, které odrážejí tradice a konkrétní situace jednotlivých zemí. Státní intervence do ekonomiky jsou běžnou praxí ve vyspělých zemích a mají za cíl vyrovnat nerovnováhy a minimalizovat negativní dopady tržních procesů na společnost.

Veřejný sektor je zastoupen veřejnou správou, která realizuje veřejnou politiku a hájí veřejný zájem. Subjekty veřejné správy, jako jsou stát a orgány samosprávy, mají specifické role a odpovědnosti v rámci územního a zájmového působení. Obce, jakožto jednotky územní samosprávy, mají svou samostatnou působnost definovanou zákonem o obcích, a vykonávají řadu funkcí pro své občany.

Obce mají specifické postavení v rozpočtových vztazích a jako daňový subjekt. Kromě role plátců daní a poplatků zastávají také funkci orgánů veřejné moci, které vybírají daně a poplatky. Důležitou úlohu v hospodaření obce hraje starosta a rada obce, kteří mají pravomoc rozhodovat o záležitostech týkajících se obce.

Financování obcí je zajištěno daňovými příjmy, nedaňovými příjmy, transfery a dotacemi, a dalšími zdroji. Důležitou roli v oblasti financování obcí hraje převod daňových příjmů do rozpočtů krajů a obcí prostřednictvím zákona o rozpočtovém určení daní. Zákon přerozděluje výnos ze sdílených daní mezi více úrovní veřejných rozpočtů. Jedná se o prostředky vybrané zejména z daní z příjmu nebo daně z přidané hodnoty. Daňové příjmy se na základě zákona rozdělují takovým způsobem, aby státní rozpočet a rozpočty územních samosprávných celků byly určitým způsobem vyváženy. Mezi nedaňové příjmy patří ty, které obec získává svou činností, jako je prodej nebo pronájem majetku, hospodářská činnost a sankce. Kapitálové příjmy pak představují zdroje, které obec získává převážně na financování investičních projektů, často formou úvěrů nebo půjček. Důležitým aspektem jsou také přijaté dotace, které obce získávají nejen od veřejných rozpočtů, ale i od soukromých a nadačních subjektů z domova i ze zahraničí, a to jak na investiční, tak na neinvestiční účely.

Rozpočtový proces je důležitým mechanismem pro správu veřejných financí na úrovni obcí, krajů nebo dobrovolných svazků obcí. Tento proces zahrnuje plánování, realizaci a hodnocení veřejných výdajů a příjmů, s cílem dosáhnout konkrétního rozpočtu reflektujícího

cíle samosprávy. Klíčové body rozpočtového procesu zahrnují přípravu návrhu rozpočtu, schvalování zastupitelstvem, střednědobý výhled, rozpočtové provizorium a rozpočtovou odpovědnost.

Střednědobý výhled, který se vytváří na období 2 až 5 let, slouží jako nástroj pro plánování rozpočtových aktivit a jeho nedodržení může být sankcionováno. Rozpočtová skladba je systém jednotného třídění příjmů a výdajů různých orgánů státu, včetně obcí a krajů, s cílem monitorovat plnění státního rozpočtu. V této struktuře jsou veškeré finanční operace systematicky zařazeny do paragrafů (odvětvové třídění) a položek (druhové třídění). Názvy těchto paragrafů a položek jsou pevně stanoveny a nemohou být měněny, což zajišťuje jasnou a konzistentní identifikaci finančních operací a plnění v rámci rozpočtové skladby.

V případě neschválení rozpočtu před 1. lednem platí pravidla rozpočtového provizoria, která stanovuje zastupitelstvo. Rozpočet může být po schválení změněn z důvodu organizačních, metodických nebo věcných změn. Obce musí do konce předchozího roku schválit buď rozpočet, nebo pravidla rozpočtového provizoria.

Rozpočtová odpovědnost klade důraz na transparentnost, účelnost, hospodárnost a efektivnost využívání veřejných prostředků. Transparentnost hospodaření vyžaduje veřejné zveřejňování klíčových plánovacích dokumentů, jako jsou návrh střednědobého výhledu, rozpočet a závěrečný účet, a to nejméně 15 dní před jejich projednáním. Nerespektování těchto pravidel může vést k pokutám pro obce.

Znalost příjmové i výdajové stránky rozpočtu obcí je klíčová pro správné fungování veřejné správy a zajištění kvality života občanů. Závěrem je důležité zdůraznit význam transparentnosti a odpovědnosti veřejných institucí vůči občanům a dodržování zásad rozpočtové odpovědnosti pro efektivní a spravedlivé využití veřejných zdrojů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ÚVOD

Praktická část této práce je zaměřena na konkrétní analýzu příjmů obcí SO ORP Hodonín, včetně nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých dotací. Cílem je poskytnout ucelený pohled na finanční situaci vybraných obcí a identifikovat možnosti pro optimalizaci hospodaření s finančními prostředky.

Budou analyzována data z let 2017-2022, což umožní identifikovat dlouhodobé trendy a provést srovnání mezi jednotlivými roky. Bohužel, data z roku 2023 nebyla možné zahrnout do analýzy z důvodu nedostupnosti potřebných materiálů ze strany obce v době zpracování této diplomové práce. Nicméně i přes tuto omezenou časovou perspektivu věřím, že výsledky této analýzy budou přínosné.

V praktické části byl k účelům lepší analýzy proveden kvalitativní výzkum pomocí strukturovaného rozhovoru s vybranými starosty některých obcí či měst. Cílem tohoto výzkumu bylo získat hlubší pochopení současného stavu financování a rozpočtového hospodaření v daném regionu.

Na základě analýzy jednotlivých rozpočtů a strukturovaných rozhovorů byla formulována doporučení a návrhy pro zlepšení financování a rozpočtového hospodaření. Tyto doporučení a návrhy mají za cíl poskytnout užitečný podklad pro rozhodování zastupitelstev obcí a dalších aktérů veřejné správy.

7 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ

Okres Hodonín se nachází na jihovýchodní Moravě při hranici se Slovenskou republikou, zaujímá 15,3 % rozlohy Jihomoravského kraje na celkové ploše 1 099 km². Geologicky členité terény jsou charakteristické pro toto území, přičemž severní část Hodonínska obklopují listnaté lesy Ždánického lesa a Chřibů. Jižní části dominují hřebeny Bílých Karpat, které v roce 1996 získaly statut UNESCO. Zemědělská půda pokrývá většinu celkové plochy okresu. Území okresu patří do povodí řeky Moravy, kde lze vymezit tři dílčí povodí řek Moravy, Dyje a Myjavy. Klimaticky leží okres Hodonín v nejteplejší a nejsušší oblasti České republiky.

Těžba ropy a plynu se soustřeďuje zejména na severním okraji okresu v okolí Ždánic a Uhřic. Důležitá jsou také ložiska lignitu v okolí Hodonína, Dubňan a Šardic, stejně jako zásoby cihlářských surovin a štěrkopísků v různých částech okresu. V minulosti šlo tedy o průmyslový region. To se postupem času změnilo a nyní se zaměřuje okres Hodonín více na turistický ruch a služby. Administrativně je okres Hodonín členěn od 1. ledna 2007 na 82 obcí a dále na 93 částí. 8 z těchto obcí má status města, a to Bzenec, Dubňany, Hodonín, Kyjov, Strážnice, Veselí nad Moravou, Vracov a Ždánice. Dle počtu obyvatel je okres Hodonín 3. největší v kraji.

Archeologické nálezy u Mikulčic dokumentují bohatou historii prvního slovanského státního útvaru na území ČR. Templářská tvrz v Čejkovicích nám připomíná středověk. Památky renesanční a barokní jsou patrné na zámcích či stavbách v Kyjově, Miloticích a Čejkovicích. Strážnice nabízí muzeum lidové architektury a je střediskem lidových tradic. Mezi kulturní zajímavosti města Hodonína patří hodonínská Galerie výtvarných umění s expozicí výtvarných umělců.

Okres Hodonín patří do regionu Slovácko, známý svou bohatou kulturní tradicí a folklórem. Tradičními událostmi jsou hody, které spojují zpěv, tanec a veselí. Slovácko je také známé masopustními veselicemi, jako je fašank, který se liší podle konkrétního regionu. Hudební projevy, zejména cimbálové muziky a dechovek, jsou nedílnou součástí folklorního života. Slovácký region je také bohatý na muzea a skanzeny, které zachovávají a prezentují tradiční život a architekturu Slovácka. Nedílnou součástí jsou tradiční slovácké kroje, které se liší dle oblasti. Okolí Hodonína je známé pro pěstování moravského vína a mnoha vinných sklepů, které jsou velmi atraktivním turistickým cílem jak pro místní, tak pro turisty z celé ČR. S vínem jsou spojeny tradiční akce, jako vinné slavnosti, degustace nebo burčákové

pochody. Dalším velice významným turistickým cílem je Baťův kanál. Historická vodní cesta byla vybudována Janem Antonínem Baťou. Původně pro nákladní plavbu, dnes Baťův kanál slouží k rekreaci a nabízí atraktivní a netradiční možnost prozkoumat krajinu podél řeky Moravy lodní přepravou. Pro turisty jsou k dispozici půjčovny motorových a výletních lodí, kánoí a kol v různých městech podél kanálu.

Obrázek 3 Baťův kanál-přístav Petrov

(Zdroj: slovacko.cz)

7.1 SO ORP Hodonín

Od 1. ledna 2003 tvoří správní obvod obce s rozšířenou působností Hodonín jeden ze tří obvodů s rozšířenou působností v rámci okresu Hodonín v Jihomoravském kraji, zahrnující celkem 18 obcí. Město Hodonín přitom plní roli obce s pověřeným obecním úřadem. Ve správním obvodu ORP Hodonín působí deset dobrovolných svazků obcí (Jihomoravské lázně, Mikroregion Hodonínsko – dobrovolný svazek obcí, Obce pro Baťův kanál, VITIS – Čejkovice, Mutěnice, Velké Bílovice, Mikroregion HOVORANSKO – Kyjov, Mikroregion Strážnicko – Veselí nad Moravou, Dobrovolný svazek obcí Mutěnka – Kyjov, Mikroregion Nový Dvůr – Kyjov, Dobrovolný svazek obcí Severovýchod – Kyjov, Region Podluží - Břeclav), přičemž v těchto svazcích je sdruženo 16 obcí ze všech 18 obcí spadajících do správního obvodu ORP.

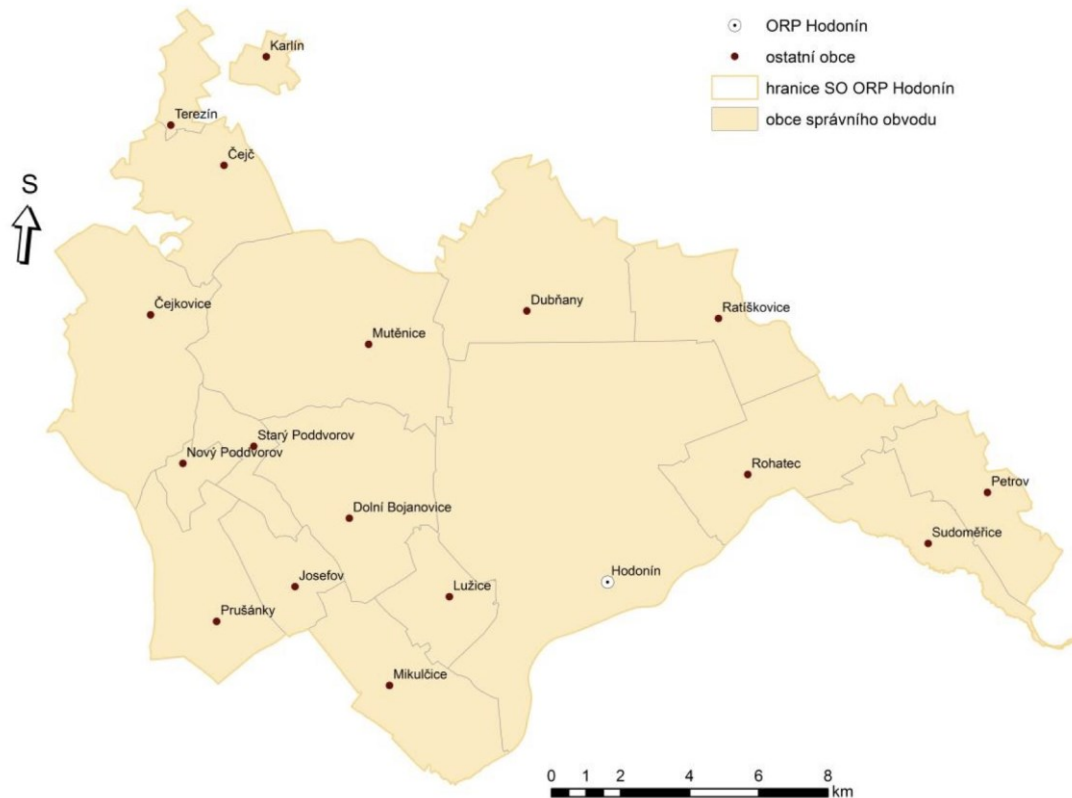
Tabulka 4 Počet obyvatel v obcích SO ORP Hodonín - k 1. 1. 2023 dle ČSÚ

Název obec	Počet obyvatel	Ženy	Muži
Čejč	1 269	653	616
Čejkovice	2 415	1212	1203
Dolní Bojanovice	3 035	1528	1507
Dubňany	6 266	3123	3143
Hodonín	23 805	11451	12354
Josefov	459	249	210
Karlín	203	100	103
Lužice	2 900	1412	1488
Mikulčice	1 966	976	990
Mutěnice	3 707	1871	1836
Nový Poddvorov	225	117	108
Petrov	1 322	657	665
Prušánky	2 189	1087	1102
Ratíškovice	3 972	1927	2045
Rohatec	3 524	1762	1762
Starý Poddvorov	951	469	482
Sudoměřice	1 256	613	643
Terezín	383	188	195

(Zdroj: czso.cz, vlastní zpracování)

V území správního obvodu Hodonín převládá organizační struktura v rámci svazků obcí, která zahrnuje nejvyšší orgán tedy zastupitelstvo složený ze zástupců všech členů. I přesto, že některé obce splňují zákonnou hranici pro vznik města a to 3 000 obyvatel, města ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Hodonín jsou pouze dvě. V tabulce jsou vyznačená tučně a jsou jimi Dubňany a Hodonín.

Obrázek 4 Mapa správního obvodu obce s rozšířenou působností Hodonín
(Zdroj: Svaz měst a obcí ČR, ©1995 – 2024)

8 ANALÝZA PŘÍJMŮ OBCÍ

Kapitola analýza příjmů obcí se zaměřuje na rozbor příjmů vybraných obcí a měst. Všechny 18 obcí SO ORP Hodonín je rozdělených do čtyř kategorií podle velikosti obyvatelstva. Tato segmentace umožní komplexní porovnání příjmů mezi obcemi různých velikostních tříd. Pro analýzu byly získány data z informačního portálu Ministerstva financí MONITOR, který poskytuje informace o rozpočtech veřejných institucí v České republice. Dále byly využity další dostupné výkazy, které obce zveřejňují na svých oficiálních webových stránkách.

8.1 Analýza příjmů obcí do 1 000 obyvatel

Tato kapitola se věnuje podrobné analýze příjmů vybraných obcí, které byly zařazeny do velikostní kategorie do 1000 obyvatel. Jedná se konkrétně o obce Josefov, Karlín, Nový Poddvorov, Starý Poddvorov a Terezín. Cílem této analýzy je nejen poskytnout pohled na současný stav financí jednotlivých obcí, ale také identifikovat možnosti optimalizace a zlepšení získávání finančních prostředků.

Zaměříme se na zhodnocení jednotlivých příjmů ve vybraných obcích a provedeme srovnání, jak tyto obce nakládají s příjmy ve svých rozpočtech. Klíčovým faktorem bude porozumění struktuře a vývoji příjmů v uplynulých šesti letech, což nám umožní identifikovat trendy a potenciální rizika. Data pro analýzu budou čerpána z rozpočtu jednotlivých obcí z aplikace Monitor, ze závěrečných účtů obcí a výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Tato analýza poskytne podklady pro zhodnocení příjmové stránky jednotlivých obcí.

Tabulka 5 Obce správního obvodu Hodonín do 1 000 obyvatel k 1. 1. 2023 dle ČSÚ

Název obec	Počet obyvatel	Příjmy celkem					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Josefov	459	7 617	8 621	8 792	8 880	10 243	10 930
Karlín	203	3 464	3 915	3 987	5 639	4 066	4 581
Nový Poddvorov	225	5 172	7 071	6 253	5 300	6 399	10 075
Starý Poddvorov	951	17 645	23 050	20 571	23 492	31 617	24 322
Terezín	383	6 797	9 148	7 394	11 640	8 895	9 652

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

JOSEFOV

Obec Josefov je druhou největší obcí, co se počtu obyvatel týče v kategorii do 1 000 obyvatel. Konkrétně dle ČSÚ k datu 1.1.2023 je v obci 459 obyvatel. Jak vyplývá z tabulky Nejvýznamnější částí příjmové stránky obce jsou daňové příjmy, přičemž daň z přidané hodnoty hraje klíčovou roli. V období sledovaném byla tato daň hlavním zdrojem příjmů obce Josefov a vykazovala vzrůstající tendenci. Konkrétně vzrostla o pozoruhodných 80 %. Mezi lety 2017-2022 daňové příjmy fyzických a právnických osob opět zaznamenávají vzrůstající trend, s výjimkou roku 2020, kdy došlo k mírnému poklesu v souvislosti s covidovým obdobím. Tato skutečnost však nezabývá těmto daním významnou roli ve financování obce. Daň z nemovitých věcí se vyznačuje stabilním výběrem a udržuje se na podobné úrovni v průběhu sledovaného období. Jelikož obec neměnila v tomto období svůj koeficient. V oblasti místních poplatků a ostatních odvodů je to poměrně zanedbatelná částka v poměru již zmíněných jiných daňových příjmů. Dle výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu v položce místních poplatků dominuje převážně poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy odpadů, která sama o sobě vykazuje rostoucí tendenci, a to z důvodu zvýšení poplatku v roce 2021 z předešlých 350 Kč na 450 Kč. Tyto poplatky dále zahrnují i poplatek ze psů a poplatek za užívání veřejného prostranství a celkově vzrostly v letech 2017-2022 přibližně o 75 %. Co se týká nedaňových příjmů, největší část tvoří příjmy z vlastní činnosti. Dle výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu se jedná o příjmy z poskytování služeb a výrobků, zahrnující odvádění a čištění odpadních vod, zájmovou činnost v kultuře, a další. Zde vidíme velký skok v příjmech ve sledovaných letech, a to až o 230 %. Obec pronajímá i své pozemky ze kterých jim plyne ve sledovaných letech poměrně konstantní částka kolem 300 tis. Kč. Klesající příjmy můžeme vidět u příjmů z prodeje nekapitálového majetku, kam patří využívání a zneškodňování komunálních odpadů a přijaté neinvestiční příspěvky a náhrady, konkrétně činnost místní správy. V oblasti dotací se jednalo převážně o neinvestiční dotace. Celkově lze konstatovat, že analýza příjmové stránky obce Josefov ukazuje na význam daňových příjmů, zejména z DPH, jakožto klíčového zdroje financování obecního rozpočtu. Místní poplatky a nedaňové příjmy přispívají k celkové finanční stabilitě obce.

Tabulka 6 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Josefov v mil. Kč

Josefov	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	5 817	6 727	7 256	6 855	7 803	8 893
Daně z příjmů fyzických osob	1 200	1 327	1 497	1 463	1 250	1 442
Daně z příjmů právnických osob	1 192	1 148	1 357	1 160	1 603	1 891
Daň z přidané hodnoty	2 154	2 481	2 614	2 675	3 238	3 886
Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	10	12	89	42	35	17
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	158	161	159	164	210	276
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	276	735	689	509	619	505
Správní poplatky	2	2	1	1	1	2
Daně, poplatky a jiná peněžitá plnění v oblasti hazardních her	27	29	31	37	48	55
Daň z nemovitých věcí	797	832	819	802	799	819
Nedaňové příjmy	790	1 046	1 089	1 001	1 128	1 304
Příjmy z vlastní činnosti	250	612	605	616	720	847
Příjmy z pronájmu majetku	301	285	322	228	249	293
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	239	120	112	157	159	161
Přijaté sankční platby a vratky transferů	0	29	20	0	0	4
Přijaté splátky půjčených prostředků	0	0	30	0	0	0
Kapitálové příjmy	119	63	17	105	0	1
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	119	63	17	105	0	1
Přijaté transfery	890	785	431	919	1 311	732
Neinvestiční přijaté transfery	754	785	281	919	311	232
Investiční přijaté transfery	136	0	150	0	1 000	500

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

KARLÍN

Obec Karlín, s pouhými 203 obyvateli, představuje nejmenší obec v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností Hodonín. V rozpočtové struktuře obce je patrné, že nejvýznamnější částí příjmů je daň z přidané hodnoty, jak je zřejmé z tabulky výše. Tvoří podstatnou část daňových příjmů a v průběhu let roste, avšak ne v takové míře jako v předešlé obci Josefov, v tomto případě je růst v letech 2017-2022 kolem 47 %. Příjmy z daní z příjmů fyzických osob a právnických osob se pohybují na podobné úrovni, s drobnými fluktuacemi v průběhu let na úrovni kolem 600-700 tis. Zatímco daň z příjmů fyzických osob vykazuje pokles v letech 2021 a 2022, daň z příjmů právnických osob má tendenci k růstu, s výjimkou roku 2020. Daň z přidané hodnoty tvoří podstatnou část daňových příjmů a pozoruje se zde postupný růst v průběhu sledovaného období. V oblasti místních poplatků je opět výraznou částí poplatek za provoz systému shromažďování, sběru a přepravy odpadů. Tento poplatek byl až do roku 2022 stejný ve výši 400 Kč, od roku 2022 činí 500 Kč. Daň z nemovitých věcí zůstává na stabilní úrovni během sledovaného období. Mezi nedaňové příjmy patří nejvýznamnější položkou příjmy z vlastní činnosti, které zahrnují příjmy za

odvádění a čištění odpadních vod, nakládání s kaly, sběr a zpracování druhotných surovin. V oblasti dotací se jedná především o neinvestiční dotace.

Tabulka 7 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Karlín v mil. Kč

Karlín	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	2 755	2 981	3 177	2 954	3 266	3 471
Daně z příjmů fyzických osob	641	711	783	736	607	625
Daně z příjmů právnických osob	624	586	685	525	722	764
Daň z přidané hodnoty	1 158	1 339	1 371	1 356	1 578	1 697
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	84	84	84	83	95	108
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	34	35	37	39	42	44
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	0	0	0	0	0	4
Správní poplatky	3	0	2	1	1	2
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	14	16	16	19	23	24
Daň z nemovitých věcí	195	209	199	195	197	204
Nedaňové příjmy	199	276	287	251	388	324
Příjmy z vlastní činnosti	86	161	168	90	104	108
Příjmy z pronájmu majetku	63	62	64	60	68	107
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	30	33	41	85	142	94
Výnosy z finančního majetku	20	20	14	16	14	16
Přijaté sankční platby	0	0	0	0	60	0
Kapitálové příjmy	11	266	3	395	0	114
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	11	266	3	395	0	114
Přijaté transfery	499	393	521	2 039	412	672
Neinvestiční přijaté transfery	322	393	271	1 471	412	672
Investiční přijaté transfery	177	0	250	568	0	0

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

STARÝ PODDVOROV

Starý Poddvorov s 951 obyvateli je největší obcí v kategorii do 1 000 obyvatel. Celkové daňové příjmy této obce postupně rostly ve sledovaných letech. Daňové příjmy fyzických osob a právnických osob vykazují relativní stabilitu s menšími fluktuacemi. Daň z přidané hodnoty zaznamenala výrazný nárůst během sledovaného období, a to hlavně v letech 2021 a 2022. Místní poplatky z vybraných činností a služeb vzrostly hlavně v roce 2022. Dle dostupných informací to zapříčinilo postupné zvyšování poplatků za komunální odpad během sledovaného období, a to v rozmezí od 400 Kč (2017) po 950 Kč (2023). V rámci nedaňových příjmů z vlastní činnosti byla nejvýznamnější položkou příjem za odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly ve všech sledovaných letech. Tento faktor naznačuje, že nakládání s odpadem bylo jedním z hlavních zdrojů příjmů pro obec během sledovaného období. V oblasti přijatých transferů byl významnou položkou dotační program v roce 2021, který měl za cíl podpořit obnovu a rozvoj obcí s počtem obyvatel do 3000.

Tento program, financovaný Ministerstvem pro místní rozvoj ve výši 10 mil. Kč, měl za úkol zlepšit kvalitu života obyvatel a zvýšit atraktivitu obecního prostoru. V roce 2022 byl hlavním dotačním programem Integrovaný regionální operační program (IROP), který měl za prioritní cíl vyvážený rozvoj území, zkvalitnění infrastruktury a veřejných služeb, a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech. Ostatní dotační prostředky v sledovaných letech byly zaměřeny na podporu životního prostředí nebo na programy podporující zaměstnanost, jako je Aktivní politika zaměstnanosti pro okresní úřady a obce.

Tabulka 8 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Starý Poddvorov v mil. Kč

Starý Poddvorov	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022
Daňové příjmy	12 717	15 285	16 310	14 354	15 564	17 720
Daně z příjmů fyzických osob	2 876	3 253	3 660	3 389	2 781	3 131
Daně z příjmů právnických osob	2 722	2 865	3 383	2 593	3 518	3 977
Daň z přidané hodnoty	5 188	6 128	6 391	6 225	7 244	8 478
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	5	56	29	195	17	7
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	403	401	394	489	489	637
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	793	1 854	1 695	742	766	717
Správní poplatky	16	16	15	13	12	12
Daně, poplatky a jiná peněžitá plnění v oblasti hazardních her	65	71	77	86	107	120
Daň z nemovitých věcí	648	639	665	622	631	641
Nedaňové příjmy	648	3 017	3 466	3 421	3 535	3 327
Příjmy z vlastní činnosti	1 573	1 406	1 652	1 742	2 062	1 807
Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	210	160	221	289	302	518
Příjmy z pronájmu majetku	1 045	1 099	1 061	1 066	812	645
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	7	98	13	16	13	16
Výnosy z finančního majetku	155	255	215	308	344	8
Přijaté sankční platby	0	0	275	0	0	334
Přijaté splátky půjčených prostředků	0	0	30	0	0	0
Kapitálové příjmy	3	940	94	42	84	6
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	3	940	94	42	84	6
Přijaté transfery	1 977	235	701	5 676	12 434	3 269
Neinvestiční přijaté transfery	1 935	1 828	701	1 637	2 123	817
Investiční přijaté transfery	42	1 980	0	4 038	10 311	2 451

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

NOVÝ PODDVOROV

Obec Nový Poddvorov dominuje v porovnání s ostatními obcemi hlavně příjmovou položkou z vybraných činností ve všech sledovaných letech, mezi které patří zejména úhrady za využití dobývacích prostorů nerostných surovin. Je známo, že v sousedním Kyjovském i Břeclavském ORP existují obce jejichž příjmy z dobývacích prostor výrazně převyšují dokonce i daňové příjmy. V oblasti dotací je vidět neobvyklý nárůst v roce 2022. Tyto finanční prostředky ve výši skoro 3mil. Kč získala obec na projekt Komunitní centrum - místo pro setkávání obyvatel.

Tabulka 9 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Nový Poddvorov v mil. Kč

Nový Poddvorov	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	4 124	6 567	5 519	4 626	5 759	6 605
Daně z příjmů fyzických osob	589	644	731	718	611	690
Daně z příjmů právnických osob	684	764	607	510	745	855
Daň z přidané hodnoty	1 059	1 210	1 276	1 318	1 594	1 873
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	108	109	112	122	128	144
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	1 277	3 434	2 380	1 550	2 252	2 609
Správní poplatky	0	0	0	0	2	1
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	13	14	15	18	24	27
Daň z nemovitých věcí	393	392	398	390	403	407
Nedaňové příjmy	181	206	336	238	188	419
Příjmy z vlastní činnosti	16	27	39	21	26	70
Příjmy z pronájmu majetku	117	112	111	169	110	290
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	26	30	36	44	50	58
Výnosy z finančního majetku	1	0	0	0	0	0
Přijaté sankční platby	21	36	119	3	1	1
Přijaté splátky půjčených prostředků	0	0	30	0	0	0
Kapitálové příjmy	7	63	0	8	0	0
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	7	63	0	8	0	0
Přijaté transfery	860	235	398	428	453	3 050
Neinvestiční přijaté transfery	260	235	152	428	203	200
Investiční přijaté transfery	600	0	246	0	250	2 850

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

TEREZÍN

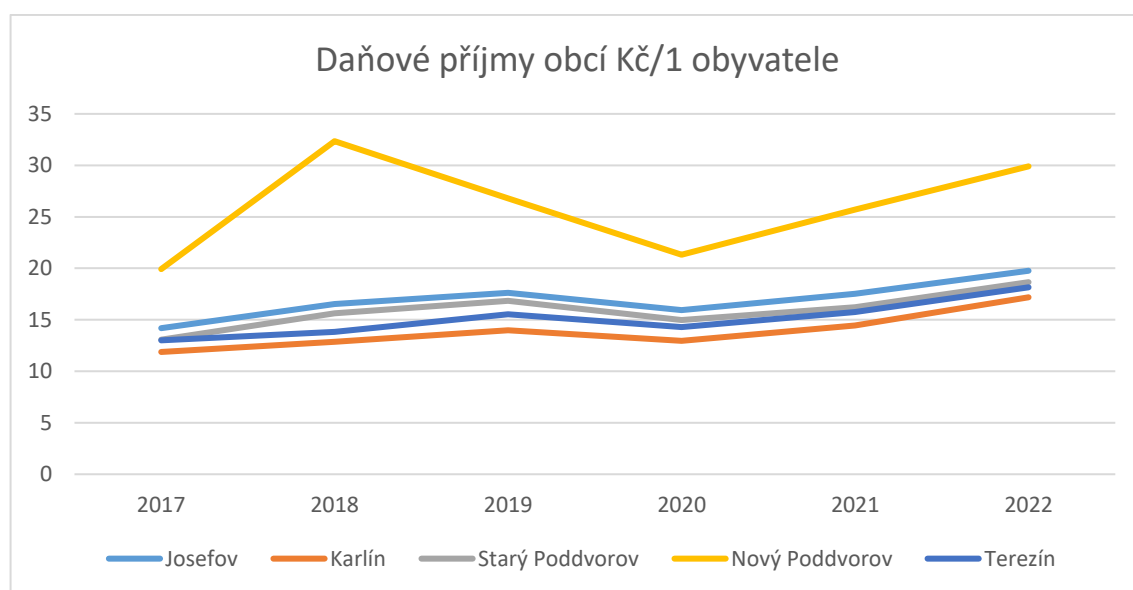
Obec Terezín s 383 obyvateli patří mezi třetí nejmenší obce v rámci SO ORP Hodonín. Největší částí daňových příjmů je opět daň z přidané hodnoty. DPH se za sledované období zvýšila o 60 %. Daň z příjmu fyzických i právnických osob se udržuje na srovnatelné úrovni, ale v roce 2020 došlo k poklesu přibližně o 30 %. I přesto, že místní poplatky v této obci stoupají, obec Terezín je jediná v této kategorii, která zaznamenává pokles příjmů z daně z nemovitých věcí. Největší podíl nedaňových příjmů tvoří příjmy z pronájmu majetku v oblasti kultury, sportovních zařízení v obecním vlastnictví a nebytového hospodářství. V oblasti dotací jsou zaznamenány jak neinvestiční, tak investiční transfery. Velký nárůst lze vidět od roku 2020. V roce 2020 tvořila největší část finanční pomoc na půdní vestavbu nad obecním úřadem a dotační program na Lokální biocentrum, který podporuje výstavbu mokřadu a zalesnění plochy. Realizací tohoto projektu se očekává zvýšení retence povrchových vod a biodiverzity v daném území. Finanční prostředky v roce 2020 byly alokovány na nové osvětlení pro přechody, rozvoj zeleně, řešení separovaného odpadu a výsadbu stromů. Nicméně v roce 2022 dochází k poklesu finanční podpory, v tomto roce šlo např. o dotační program JMK, který se zaměřuje na výstavbu bytů, které mají zlepšit životní podmínky osob v nepříznivé sociální a zdravotní situaci.

Tabulka 10 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Terezín v mil. Kč

Terezín	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	5 190	5 479	6 071	5 470	5 950	6 971
Daně z příjmů fyzických osob	1 100	1 217	1 357	1 247	1 016	1 176
Daně z příjmů právnických osob	1 051	995	1 381	959	1 332	1 553
Daň z přidané hodnoty	1 993	2 295	2 366	2 291	2 652	3 188
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	195	174	189	207	210	288
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	57	60	64	68	70	74
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	0	0	0	6	0	0
Správní poplatky	2	5	6	15	3	4
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	89	50	28	32	39	45
Daň z nemovitých věcí	704	683	682	646	628	643
Nedaňové příjmy	275	1 672	600	639	676	1 338
Příjmy z vlastní činnosti	61	60	279	178	141	202
Příjmy z pronájmu majetku	118	200	187	345	364	883
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	93	1 404	134	116	170	173
Výnosy z finančního majetku	0	0	1	0	0	0
Přijaté sankční platby	3	7	0	0	0	79
Kapitálové příjmy	5	0	0	64	0	0
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	5	0	0	64	0	0
Přijaté transfery	1 327	1 997	723	5 466	2 269	1 361
Neinvestiční přijaté transfery	377	1 377	723	1 516	1 351	888
Investiční přijaté transfery	950	620	0	3 950	918	473

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

Z grafu č. 1 je patrné, že obec Nový Poddvorov má o ½ větší daňové příjmy na obyvatele obce než ostatní obce v této kategorii, jejichž průběh ve sledovaném období vykazuje takřka totožné křivky. Je to dáno tím, jak už bylo řečeno výše, že obec Nový Poddvorov díky své poloze dostává pravidelně finanční prostředky z dobývacího území nerostných surovin.

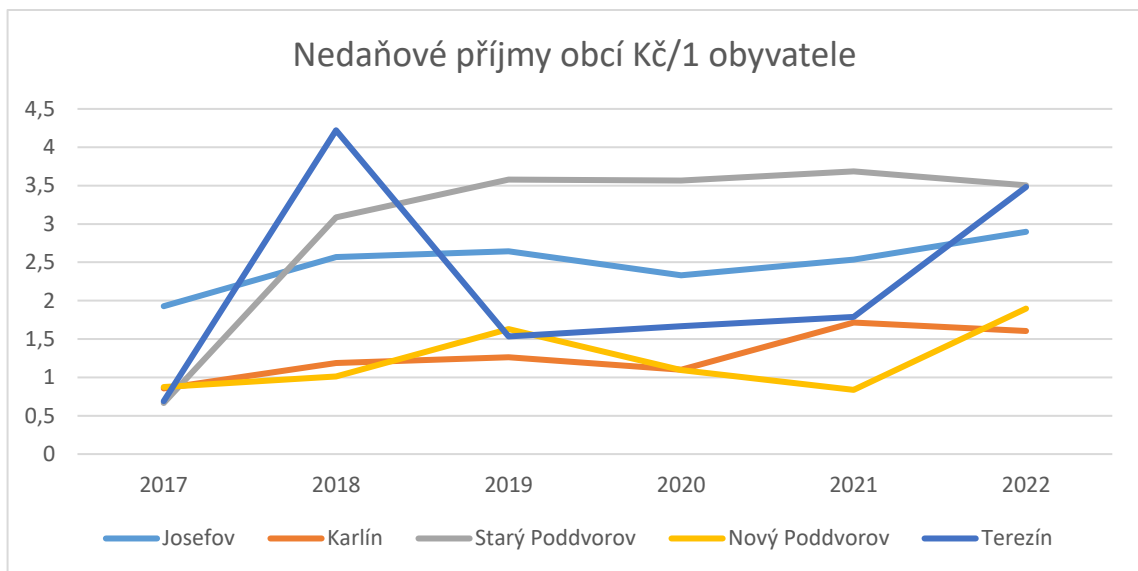

Graf 1 Daňové příjmy obcí do 1 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

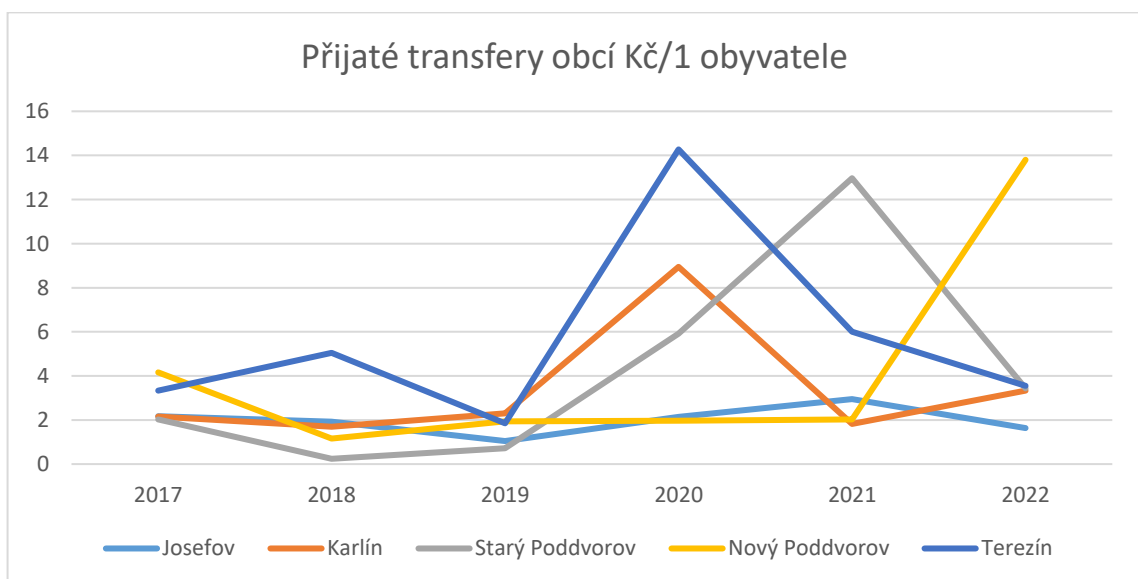
Jak je možné vidět v grafu č. 2, existují mezi obcemi větší rozdíly v nedaňových příjmech. Např. obec Terezín v roce 2018 měla zvýšený zisk z činnosti OÚ v rámci § 6171 rozpočtové skladby. V roce 2022 získala nadstandartní příjmy z pronájmu nebytových a bytových prostor. Obec Starý Poddvorov dlouhodobě vykazuje vzrůstající příjmy z vlastní činnosti. Ostatní obce v časovém srovnání vykazují srovnatelný pozvolný růst.

Graf 2 Nedaňové příjmy obcí do 1 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

V oblasti získaných dotací si můžeme povšimnout, že některé obce dokáží lépe reagovat na nabízené možnosti dotačních titulů. Např. Terezín a Starý Poddvorov v průběhu posledních let dokázali podávat úspěšné žádosti, jak je patrné z grafu č. 3.

Graf 3 Přijaté transfery obcí do 1 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

8.2 Analýza příjmů obcí do 3 000 obyvatel

Druhou velikostní kategorií jsou obce do 3 000 obyvatel. Konkrétně se bude jednat o obce Čejč, Čejkovice, Lužice, Mikulčice, Petrov, Prušánky, Sudoměřice. Jako v předchozí kategorii se zaměříme na analýzu příjmů vybraných obcí. Klíčovým faktorem bude porozumění struktuře a vývoji příjmů v uplynulých šesti letech. Data pro analýzu budou čerpána ze závěrečných účtů obcí a výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

Tabulka 11 Obce správního obvodu Hodonín do 3 000 obyvatel k 1. 1. 2023 dle ČSÚ

Název obec	Počet obyvatel	Příjmy celkem					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Čejč	1 269	20 310	24 087	23 908	24 227	29 707	33 396
Čejkovice	2 415	45 791	46 889	51 662	51 625	60 813	61 638
Lužice	2 900	9 318	9 503	10 600	14 643	11 797	32 799
Mikulčice	1 966	30 744	35 140	36 821	34 389	78 521	85 326
Petrov	1 322	20 805	22 399	24 141	24 479	29 563	33 982
Prušánky	2 189	47 474	52 339	50 211	59 412	59 963	96 937
Sudoměřice	1 256	23 878	22 949	26 373	22 949	26 790	32 767

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz vlastní zpracování)

ČEJČ

Tabulka 12 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Čejč v mil. Kč

Čejč	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	17 561	19 062	20 512	19 455	21 636	25 224
Daně z příjmů fyzických osob	4 084	4 576	5 204	4 882	3 998	4 513
Daně z příjmů právnických osob	3 542	3 427	3 968	3 261	4 718	5 664
Daň z přidané hodnoty	6 833	8 002	8 449	8 363	9 911	11 669
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	19	175	22	5	57	27
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	642	626	632	602	624	825
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	199	213	226	239	253	266
Správní poplatky	64	65	58	53	65	62
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	338	163	101	115	145	165
Daň z nemovitých věcí	1 839	1 817	1 851	1 934	1 865	2 032
Nedaňové příjmy	1 145	1 322	1 070	981	1 225	1 608
Příjmy z vlastní činnosti	319	215	252	142	270	198
Příjmy z pronájmu majetku	574	893	588	514	713	710
Výnosy z finančního majetku	13	16	68	49	38	305
Přijaté sankční platby	0	40	0	4	0	10
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	239	157	162	273	203	385
Kapitálové příjmy	143	870	747	869	3 786	105
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	1 462	870	747	869	3 786	105
Přijaté transfery	1 462	2 833	1 578	478	3 059	6 459
Neinvestiční přijaté transfery	1 462	1 129	1 578	478	2 473	1 418
Investiční přijaté transfery	0	1 703	0	0	586	5 041

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

ČEJKOVICE

Tabulka 13 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Čejkovice v mil. Kč

Čejkovice	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	34 024	38 055	40 466	38 174	41 879	49 193
Daně z příjmů fyzických osob	7 730	8 976	10 129	9 484	7 774	8 834
Daně z příjmů právnických osob	7 669	7 755	8 588	7 154	9 728	11 319
Daň z přidané hodnoty	13 311	16 304	17 090	16 804	19 642	23 275
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	655	655	722	785	699	540
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	107	104	104	101	105	1 126
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	376	401	426	451	475	500
Správní poplatky	84	83	74	60	57	61
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	1 075	645	193	232	290	330
Daň z nemovitých věcí	3 017	3 133	3 140	3 103	3 110	3 209
Nedaňové příjmy	9 280	6 733	6 829	7 332	7 028	8 988
Příjmy z vlastní činnosti	4 052	4 319	4 189	3 558	4 158	3 989
Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	0	0	0	1 163	1 176	2 086
Příjmy z pronájmu majetku	4 674	1 160	1 458	1 772	704	2 072
Výnosy z finančního majetku	6	7	50	177	45	97
Přijaté sankční platby	8	12	285	35	144	0
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	540	1 235	818	597	771	730
Přijaté splátky půjčených prostředků	0	0	30	30	30	14
Kapitálové příjmy	330	22	243	219	250	465
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	330	22	243	219	250	465
Přijaté transfery	2 157	2 079	4 124	5 901	11 657	2 992
Neinvestiční přijaté transfery	1 757	1 679	3 020	4 382	2 781	1 887
Investiční přijaté transfery	400	400	1 104	1 519	8 876	1 104

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

LUŽICE

Lužice, malá obec na pomezí Břeclavska a Hodonínska na jižní Moravě, byla v červnu 2021 vážně postižena tornádem, stejně jako několik dalších obcí v okolí. Tornádo zasáhlo zhruba třetinu obce, poškodilo více než 100 domů a některé z nich byly dokonce určeny k demolici. Tato událost vedla k významným změnám v příjmech obce, zejména v nedaňových příjmech v roce 2021, kdy přišly finanční dary spojené s pomocí po tornádu. Z finančních údajů je patrné, že daňové příjmy obce Lužice byly poměrně stabilní ve všech sledovaných letech a měly vzrůstající tendenci. Změna příjmů byla patrná především v kapitálových příjmech a přijatých transferech od roku 2020. V přijatých transferech v roce 2020 přispěl k tomuto nárůstu jednorázový příspěvek SARS-CoV-2. V roce 2021 se jednalo u nedaňových příjmů o nárůst díky přijatým darům a pojistným plněním. V kapitálových příjmech šlo o více než 1000 % nárůst, a to díky přijatým darům na pořízení dlouhodobého majetku souvisejícím s tornádem, což reflektuje úsilí obce o obnovu a podporu po katastrofě. V roce 2022 se jednalo především o přijaté transfery na likvidaci následků a obnovu území a Národní program Životní prostředí.

Tabulka 14 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Lužice v mil. Kč

Lužice	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	37 336	39 880	44 228	42 087	45 199	53 201
Daně z příjmů fyzických osob	9 080	10 226	11 565	10 960	8 908	9 956
Daně z příjmů právnických osob	7 964	7 612	8 804	8 431	10 190	13 288
Daň z přidané hodnoty	15 528	18 245	19 101	19 008	22 289	26 063
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	61	23	673	23	135	26
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	77	79	215	106	78	73
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	489	242	442	163	170	178
Správní poplatky	55	45	44	44	36	41
Daně, poplatky a jiná peněžitá plnění v oblasti hazardních her	807	352	271	262	326	369
Daň z nemovitých věcí	3 275	3 056	3 112	3 091	3 067	3 208
Nedaňové příjmy	1 117	1 873	1 517	1 245	22 516	9 975
Příjmy z vlastní činnosti	84	156	392	128	109	442
Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	0	300	0	0	0	0
Příjmy z pronájmu majetku	299	410	458	374	314	419
Výnosy z finančního majetku	37	36	72	84	72	84
Přijaté sankční platby	11	215	7	10	474	169
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	687	756	588	649	21 547	8 861
Kapitálové příjmy	284	3	1 275	5 844	71 323	12 485
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	284	3	1 275	5 844	71 323	12 485
Přijaté transfery	3 587	3 827	4 881	11 093	12 275	19 449
Neinvestiční přijaté transfery	1 596	1 686	2 258	8 576	9 918	17 153
Investiční přijaté transfery	1 991	2 142	2 623	2 517	2 356	2 297

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

MIKULČICE

Tato tabulka poskytuje pohled na finanční situaci obce Mikulčice v letech 2017 až 2022. Nečekanou událostí a zároveň největším zlomem, který se odrazil na rozpočtu této obce bylo tornádo, které postihlo obec Mikulčice v červnu roku 2021, způsobilo rozsáhlé škody na domovech, vozidlech a majetku obyvatel. Tato katastrofa výrazně poznamenala životy místních obyvatel, kteří ze dne na den přišli o většinu svých věcí, což dokazuje závažnost situace. Reakce na tuto pohromu byla multidimenzionální, zahrnovala pomoc jak ze strany dobrovolníků, tak státních institucí. Vláda České republiky přijala opatření zaměřená na poskytnutí finanční podpory postiženým občanům a obci Mikulčice. Změny v podmínkách poskytování nízkoúročených půjček a dotací na obnovu obydlí byly jedním z prvních kroků, které vláda podnikla. Kromě toho byl zaveden dotační program Ministerstvem pro místní rozvoj "Obnova obecního a krajského majetku", který byl určen speciálně na obnovu poničeného majetku obce, opravy a rekonstrukce místní infrastruktury, jako jsou komunikace, chodníky, mosty, kulturní domy, školy, školky, sportoviště a další. Ministerstvo zemědělství poskytovalo finanční podporu pro obnovu poničených vodovodů, kanalizací a souvisejících infrastrukturních objektů. Ministerstvo průmyslu a obchodu

vypracovalo program "Pomoc po tornádu", který byl zaměřen na poskytnutí pomoci podnikatelům, jejichž majetek byl poškozen přírodní katastrofou. Ministryně financí schválila se souhlasem vlády prominutí daně a příslušenství daně plátcům daní na území obcí s rozšířenou působností Břeclav a Hodonín. Kromě toho vláda uvolnila z vládní rozpočtové rezervy až 20 milionů korun, které byly převedeny do účelové rezervy finančních prostředků určených k řešení krizových situací. Zároveň docházelo ke změnám v politickém vedení obce, jelikož starostka rezignovala pouhé dva měsíce po katastrofě. Vedení převzal ihned nově jmenovaný starosta. Z pohledu finanční situace obce Mikulčice, je patrný postupný nárůst daňových příjmů od roku 2017 až do roku 2022. Zejména daň z přidané hodnoty vykazuje výrazný nárůst, což může signalizovat zvýšenou ekonomickou aktivitu v obci. Na druhé straně, nedaňové příjmy vykazují výrazný skok v roce 2021 a to až o desetinásobek, což je důsledek přijetí finanční podpory v důsledku tornáda. Stejně tak tomu bylo u přijatých transferů. Celkově lze říci, že tornádo v roce 2021 mělo značný dopad na obec Mikulčice, jak z hlediska fyzických škod na majetku, tak z finančního hlediska, a to jak z hlediska příjmů, tak i z hlediska potřeby investovat do obnovy a oprav. Nové vedení obce se tak muselo vyrovnat s touto výzvou a zajistit účinnou obnovu a rekonstrukci postižených oblastí.

Tabulka 15 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Mikulčice v mil. Kč

Mikulčice	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	25 134	27 836	30 253	27 942	31 330	38 183
Daně z příjmů fyzických osob	6 130	7 011	7 860	7 371	6 107	7 053
Daně z příjmů právnických osob	5 388	5 306	6 344	4 911	7 110	8 632
Daň z přidané hodnoty	10 919	12 983	13 510	13 310	15 707	18 887
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	4	34	36	20	16	44
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	76	79	77	88	69	1 026
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	811	557	831	440	517	509
Správní poplatky	29	40	33	34	31	31
Daně, poplatky a jiná peněžitá plnění v oblasti hazardních her	388	221	162	183	232	268
Daň z nemovitých věcí	1 389	1 605	1 400	1 585	1 543	1 733
Nedaňové příjmy	2 599	2 565	2 612	2 903	29 150	27 233
Příjmy z vlastní činnosti	1 103	1 015	1 114	1 003	1 316	1 277
Příjmy z pronájmu majetku	1 004	1 009	953	1 002	946	1 199
Výnosy z finančního majetku	107	109	10	225	10	9
Přijaté sankční platby	1	21	25	0	51	6
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	384	411	511	673	26 827	24 742
Kapitálové příjmy	455	2 082	397	20	60	553
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	455	2 082	397	20	60	553
Přijaté transfery	2 556	2 657	3 559	3 524	17 981	19 358
Neinvestiční přijaté transfery	2 156	2 657	1 016	3 524	12 781	17 518
Investiční přijaté transfery	400	0	2 543	0	5 200	1 840

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

PETROV

Tabulka 16 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Petrov v mil. Kč

Petrov	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	17 978	19 196	21 279	20 091	22 438	27 742
Daně z příjmů fyzických osob	3 981	4 489	5 010	4 706	3 933	4 401
Daně z příjmů právnických osob	3 847	3 712	4 268	3 437	4 949	5 595
Daň z přidané hodnoty	7 146	8 419	8 719	8 596	10 207	11 894
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	6	14	15	8	4	42
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	519	516	520	637	646	719
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	0	0	0	0	0	4
Správní poplatky	28	32	26	21	25	24
Daně, poplatky a jiná peněžitá plnění v oblasti hazardních her	1 443	1 016	1 702	1 690	1 605	3 993
Daň z nemovitých věcí	1 008	999	1 019	995	1 069	1 070
Nedaňové příjmy	687	902	974	970	851	840
Příjmy z vlastní činnosti	229	300	220	162	218	294
Příjmy z pronájmu majetku	281	254	264	246	262	318
Výnosy z finančního majetku	16	18	33	39	35	8
Přijaté sankční platby	0	1	302	2	45	4
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	160	330	155	522	291	217
Kapitálové příjmy	1	21	50	2	7	2
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	1	21	50	2	7	2
Přijaté transfery	2 138	2 279	1 839	3 418	6 266	5 399
Neinvestiční přijaté transfery	1 430	789	1 839	2 188	1 615	723
Investiční přijaté transfery	708	1 490	0	1 230	4 651	4 676

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

PRUŠÁNKY

Tabulka poskytuje přehled o vývoji daňových a nedaňových příjmů, stejně jako kapitálových příjmů a přijatých transferů v obci Prušánky v období od roku 2017 do roku 2022. Z ní vyplývá několik klíčových trendů. Celkové daňové příjmy obce zaznamenaly postupný nárůst z 30 mil. Kč v roce 2017 na 47 mil. Kč v roce 2022. Rostly především příjmy z DPH daň z příjmů fyzických osob mírně kolísala. Příjmy z daní právnických osob vykazují určitou fluktuaci, přičemž v roce 2022 dosáhly svého nejvyššího bodu. Prušánky se v rámci obcí s populací do 3 000 obyvatel vyznačují poměrně vysokými příjmy v oblasti ostatních odvodů, zejména z úhrad za dobývání nerostů a poplatků za geologické práce, což bylo v letech 2019-2022 v rozmezí od 3 do 5 milionů korun, zatímco v ostatních obcích této kategorie se jednalo o částky v statisících. Z dostupných zdrojů obce se jednalo o naleziště plynu. Daň z nemovitých věcí se drží v podobné hladině ve všech sledovaných letech. Nedaňové příjmy zůstávaly relativně stabilní během sledovaného období. Kapitálové příjmy a přijaté transfery vykazují výrazné fluktuace, což může být důsledkem jednorázových událostí, jako jsou prodeje majetku nebo příliv finančních prostředků z vnějších zdrojů. V roce 2020 se přijaté dotace vyšplhaly na skoro 20 mil. Kč, jednalo se zejména o 5 mil. dotaci na rekonstrukci

chodníků, 2 mil. rekonstrukci komunitního centra pro setkávání maminek s dětmi na mateřské dovolené, dětí, mládeže a seniorů, 3 mil. dotace na komunikaci v oblasti Nechory, skoro 4 mil. dotaci na opravu WC v základní škole a podporu ekonomické situace způsobenou koronavirem aj. V roce 2021 šlo např. o dotace na halu pro požární techniku k uskladnění a garážování jejího požárního vybavení, dotace na byty u základní školy ve výši 5 mil. Kč, či revitalizaci významných krajinných prvků. Ovšem v roce 2022 obdržela obec Prušánky dotaci ve výši 33 mil. Kč od Státního fondu životního prostředí ČR. Dále také podporu na opravu chodníků a výstavbu cyklostezky, obě ve výši přibližně 4 mil. Kč.

Tabulka 17 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Prušánky v mil. Kč

Prušánky	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	30 413	33 586	42 038	36 283	41 702	47 090
Daně z příjmů fyzických osob	6 985	7 908	8 911	8 393	6 981	7 834
Daně z příjmů právnických osob	6 697	6 664	8 528	6 205	8 439	10 157
Daň z přidané hodnoty	12 350	14 735	15 452	15 304	18 101	21 075
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	57	478	477	5	43	54
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	934	950	958	1 007	1 343	1 506
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	0	0	4 988	2 751	4 155	3 717
Správní poplatky	60	63	59	54	46	52
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	1 046	401	327	211	267	298
Daň z nemovitých věcí	2 285	2 389	2 338	2 353	2 325	2 397
Nedaňové příjmy	7 361	9 869	3 081	3 234	4 348	3 889
Příjmy z vlastní činnosti	1 071	1 172	1 342	981	1 270	1 434
Příjmy z pronájmu majetku	2 169	1 650	1 372	1 631	2 406	1 415
Výnosy z finančního majetku	20	22	104	190	38	44
Přijaté sankční platby	2	88	18	44	78	485
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	4 099	6 938	244	389	557	512
Kapitálové příjmy	93	5 980	419	345	2 001	40
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	93	5 980	419	345	2 001	40
Přijaté transfery	9 606	2 904	4 673	19 550	11 912	45 917
Neinvestiční přijaté transfery	1 541	2 904	2 782	4 879	4 479	1 577
Investiční přijaté transfery	8 065	0	1 891	14 671	7 433	44 340

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

SUDOMĚŘICE

Obec Sudoměřice se pyšní titulem Vesnice Jihomoravského kraje roku 2023. V této soutěži již v minulosti uspěla také v jiných kategoriích oceňovaných barevnými stuhami. V minulosti získala oranžovou stuhu za spolupráci obce a zemědělského subjektu. V rámci hodnocení příjmů ve sledovaných letech nevykazují Sudoměřice žádné významné odchylky od trendu odvíjejícího se od zvýšeného výběru daní. Z tabulky č. 18 je patrné, že pravidelně získávají také menší dotace, jak investiční, tak neinvestiční. Např. v roce 2022 cyklostezka Sudoměřice – Petrov financovaná z dotačního titulu IROP ve výši 2 mil. Kč.

Obrázek 5 Cyklostezka Sudoměřice-Petrov

(Zdroj: vlastní)

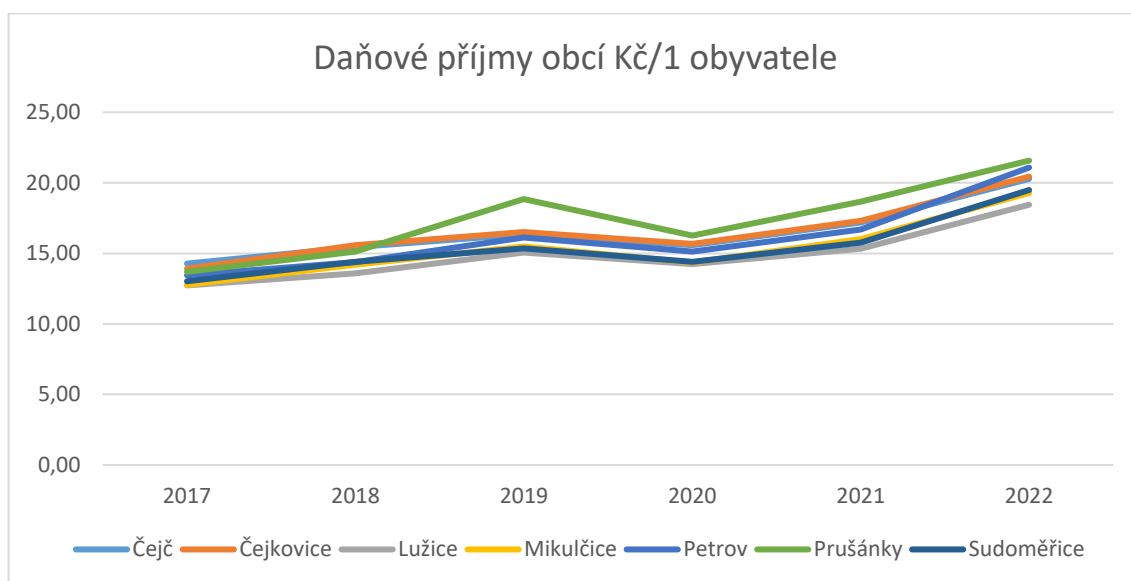
Tabulka 18 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Sudoměřice v mil. Kč

Sudoměřice	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	16 568	18 314	19 146	18 184	20 264	24 653
Daně z příjmů fyzických osob	3 913	4 447	4 907	4 648	3 863	4 354
Daně z příjmů právnických osob	3 573	4 018	4 248	3 500	4 614	5 366
Daň z přidané hodnoty	6 859	8 118	8 351	8 278	9 815	11 508
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	86	17	23	39	17	66
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	448	451	449	548	544	612
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	0	0	0	0	0	5
Správní poplatky	24	19	23	21	24	17
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	681	210	100	114	145	163
Daň z nemovitých věcí	984	1 034	1 046	1 035	1 242	2 562
Nedaňové příjmy	1 642	1 983	2 263	1 856	2 683	1 990
Příjmy z vlastní činnosti	450	590	642	653	728	875
Příjmy z pronájmu majetku	824	829	793	808	794	703
Výnosy z finančního majetku	21	214	33	36	30	0
Přijaté sankční platby	1	32	403	0	667	50
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	235	245	347	320	443	363
Přijaté splátky půjčených prostředků	111	74	46	40	22	0
Kapitálové příjmy	3 152	209	3 563	215	186	2 149
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	3 152	209	3 563	215	186	2 149
Přijaté transfery	2 516	2 442	1 401	2 693	3 657	3 976
Neinvestiční přijaté transfery	1 057	686	1 351	2 453	3 657	1 489
Investiční přijaté transfery	1 459	1 755	50	240	0	2 486

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

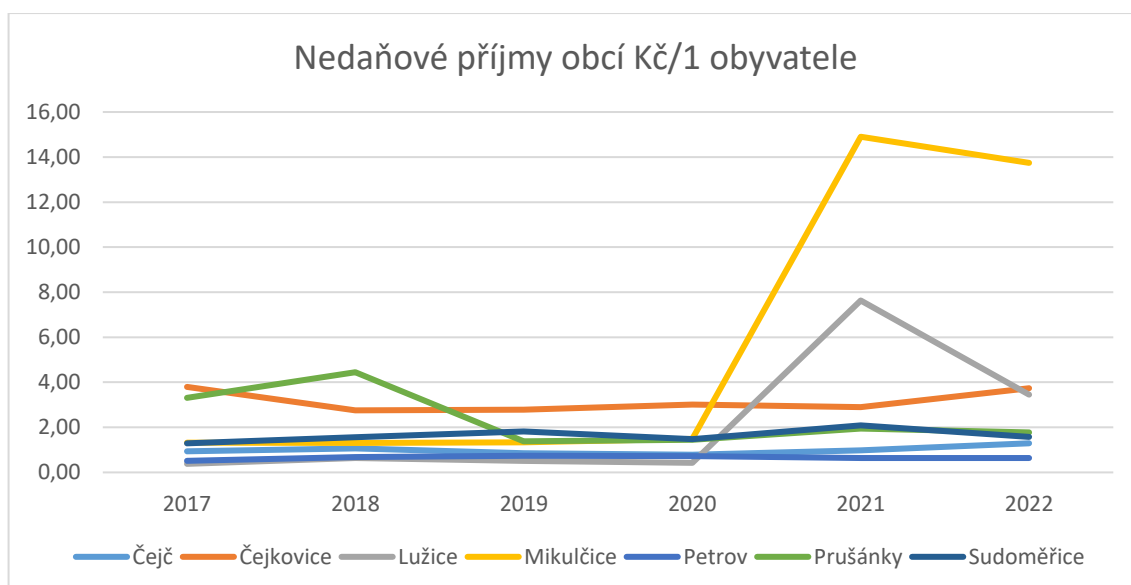
Z grafu č. 4 je patrné, že daňové příjmy v této velikostní kategorii se vyvíjí naprosto konstantně v návaznosti na růst národního hospodářství a zvýšený výběr daní.

Graf 4 Daňové příjmy obcí do 3 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

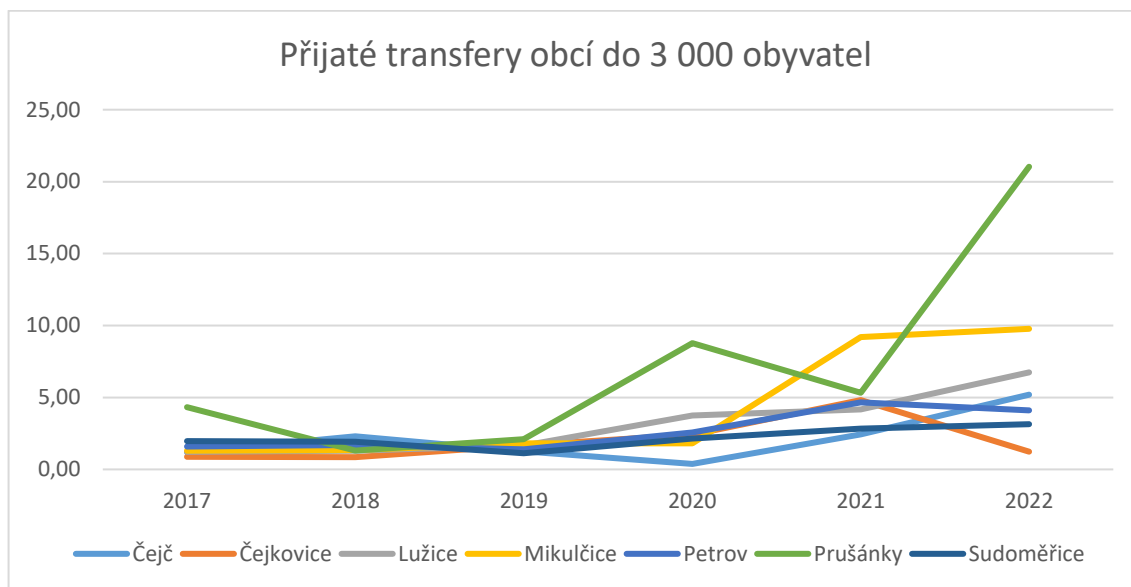
V roce 2021 jako bylo popsáno výše nastala mimořádná negativní událost v životě analyzovaných obcí Mikulčice a Lužice, kdy tudy prošlo tornádo. Následná státní i soukromá pomoc se projevila v oblasti nedaňových příjmů jako je vidět v grafu č. 5. Je potěšující, že česká společnost vyjádřila svoz podporu i po finanční stránce.

Graf 5 Nedaňové příjmy obcí do 3 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

Je vidět, že v obci Prušánky se snažili v posledních letech využít nabízené možnosti k získávání dotací a také se jim to podařilo viz. graf č. 6. Jak bylo již zmíněno výše, získaly např. finanční prostředky na halu pro požární techniku. Ostatní obce si ve sledovaných letech vedou v získávání dotačních prostředků na stabilní úrovni do 5 tis. na obyvatele.

Graf 6 Přijaté transfery obcí do 3 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

8.3 Analýza příjmů obcí do 5 000 obyvatel

Pro další část naší analýzy se zaměříme na obce s populací do 5 000 obyvatel. Těmito obcemi budou Dolní Bojanovice, Mutěnice, Ratíškovice a Rohatec. Budeme analyzovat příjmy těchto obcí za posledních šest let, abychom identifikovali klíčové trendy a možná rizika. Data pro analýzu budou čerpána z výkazů plnění rozpočtu příjmů a výdajů a závěrečných účtů. Cílem je porozumět struktuře a vývoji příjmů v těchto obcích, abychom mohli lépe identifikovat klíčové faktory ovlivňující jejich finanční situaci. Tato analýza nám pomůže lépe porozumět finanční situaci menších obcí a poskytne nám základ pro doporučení pro budoucí hospodaření s finančními prostředky v těchto komunitách.

Tabulka 19 Obce správního obvodu Hodonín do 5 000 obyvatel k 1. 1. 2023 dle ČSÚ

Název obec	Počet obyvatel	Příjmy celkem					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dolní Bojanovice	3035	60 155	64 985	65 996	75 528	75 726	84 996
Mutěnice	3707	66 012	71 009	73 419	82 147	93 998	91 905
Ratíškovice	3972	64 243	76 360	103 668	94 727	80 361	93 654
Rohatec	3524	55 684	57 394	63 470	68 099	81 615	98 055

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

DOLNÍ BOJANOVICE

Nyní si analyzujeme příjmy obce Dolní Bojanovice v letech 2017 až 2022. Celkové daňové příjmy postupně v tomto období rostly, přičemž v roce 2020 zaznamenáváme určitý pokles, což zapříčinily hlavně příjmy z daní PO a FO. V roce 2022 dosáhly částky 63 mil. Kč, což představuje významný nárůst oproti předchozím letům. Struktura těchto příjmů ukazuje, že daně z příjmů fyzických osob a právnických osob tvoří značnou část, přičemž jejich podíl zůstává poměrně stabilní, pouze tedy v roce 2020, jak již bylo zmíněno jsou tyto daně menší. Daň z přidané hodnoty rovněž zaznamenala pravidelný růst každý rok, což může signalizovat ekonomický růst a zvýšenou spotřebu v obci. V oblasti místních a správních poplatků můžeme vidět hlavně v roce 2022 nárůst v příjmech oproti předchozím rokům. Nedaňové příjmy také rostly, což může naznačovat lepší správu majetku a finančních prostředků obce. Zvýšení příjmů pozorujeme hlavně v letech 2021 a 2022, kde se drží na podobné úrovni. Největší podíl mají příjmy z vlastní činnosti a pronájmu majetku. Zvýšený výnos z prodeje nekapitálového a kapitálového majetku v letech 2021 a 2022 může být důsledkem prodeje majetku obce v rámci investičních projektů či restrukturalizace majetku. Co se týká přijatých transferů, tak v obci Dolní Bojanovice převažují spíše neinvestiční transfery, které se zvýšily hlavně v letech 2020 a 2021 a z původních 3 mil. Kč na 6 mil. Kč. V roce 2020 to byl jednorázový příspěvek pro obce od ve výši skoro 4 mil. Kč. V roce 2021 se jednalo o kompenzační bonus v souvislosti s krizovými opatřeními souvislosti s koronavirem, nebo operační program v oblasti životního prostředí ve výši skoro 2 mil. Kč. Ve všech sledovaných letech se neinvestiční transfery týkají především operačního programu „Zaměstnanost“ a aktivní politiky zaměstnanosti pro okresní úřady, kde cílem je odstraňovat bariéry omezující osoby ve vstupu na trh práce, přispívat k vytváření souladu mezi poptávkou a nabídkou pracovních sil, včetně jejich kvalifikace. Dále se jedná o finanční podporu obnovy kulturních památek, či na požární ochranu, ovšem největší položku

v neinvestičních dotací tvoří dotace z operačního programu výzkum, vývoj a vzdělávání z MŠMT. Vysoké částky přijatých transferů v roce 2020 a 2021 naznačují podporu ze strany nadřazených správních celků, což může být spojeno s investičními projekty nebo projekty infrastruktury. V rámci správních poplatků a poplatků z hazardních her lze pozorovat pravidelný růst, což může být důsledkem regulace a zvyšování sazeb těchto poplatků. Tyto informace jsou klíčové pro zhodnocení finanční situace obce a mohou sloužit jako podklad pro plánování rozpočtu a investic do budoucna.

Tabulka 20 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Dolní Bojanovice v mil. Kč

Dolní Bojanovice	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	42 426	49 524	53 418	48 801	53 970	63 499
Daně z příjmů fyzických osob	9 720	11 184	12 623	11 824	9 788	11 127
Daně z příjmů právnických osob	10 136	10 732	12 134	9 565	12 928	15 175
Daň z přidané hodnoty	17 450	20 767	21 718	21 410	25 201	29 801
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	88	53	432	166	97	660
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	1 343	1 343	1 348	1 352	1 402	1 878
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	111	2 008	1 807	1 105	1 102	1 123
Správní poplatky	56	55	58	57	76	122
Daně, poplatky a jiná peněžitá plnění v oblasti hazardních her	589	335	260	295	372	422
Daň z nemovitých věcí	2 933	3 047	3 039	3 027	3 005	3 190
Nedaňové příjmy	8 557	8 003	8 790	8 271	10 044	10 800
Příjmy z vlastní činnosti	2 958	3 238	2 999	3 004	4 516	3 532
Příjmy z pronájmu majetku	3 455	3 551	3 706	3 514	3 436	3 759
Výnosy z finančního majetku	260	259	586	368	557	1 743
Přijaté sankční platby	5	0	7	0	6	500
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	1 691	780	1 323	1 265	1 409	1 147
Přijaté splátky půjčených prostředků	189	176	169	120	120	120
Kapitálové příjmy	6 058	5 276	431	89	2 334	481
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	6 058	5 276	431	89	2 334	481
Přijaté transfery	3 114	2 181	3 357	18 366	9 378	10 216
Neinvestiční přijaté transfery	3 083	2 131	3 357	6 405	6 658	3 686
Investiční přijaté transfery	31	50	0	11 961	2 721	6 530

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

MUTĚNICE

Rozpočet obce Mutěnice poskytuje přehled o vývoji daňových a nedaňových příjmů, stejně jako kapitálových příjmů a přijatých transferů v období od roku 2017 do roku 2022. Celkové daňové příjmy obce se pohybovaly v rozmezí od 61 mil. Kč v roce 2017 do 77 mil. Kč v roce 2022, s mírnými fluktuacemi ať už se jednalo o daně z příjmu FO, PO, DPH, či daně z nemovitých věcí. Zvláštností jsou vysoké nedaňové příjmy v roce 2021, které byly způsobeny výrazným nárůstem příjmů z finančního majetku a přijatých sankčních plateb. V oblasti sankčních plateb se jednalo o přijaté vratky transferů od základní školy. V porovnání s jinými obcemi mají Mutěnice poměrně nízké někdy i nulové investiční přijaté transfery. V roce 2020 obdržela jednotka sboru dobrovolných hasičů investiční dotaci ve

výši skoro 6 mil. Kč na hasičskou cisternu, dále šlo o investiční dotaci na obnovu vodní nádrže z Ministerstva zemědělství ve výši 1,3 mil. a výměnu svítidel veřejného osvětlení z Ministerstva průmyslu a obchodu také ve výši 1,3 mil. Kč. V roce 2020 se investiční dotace týkaly vybudování systému ochrany před povodněmi (rozhlas) ve výši 2,5 mil Kč a dotace na zvyšování jazykové komunikace a podmínek pro vzdělávání z Ministerstva pro místní rozvoj.

Tabulka 21 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Mutěnice v mil. Kč

Mutěnice	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	61 644	66 802	67 547	64 783	72 257	77 049
Daně z příjmů fyzických osob	11 610	13 206	14 887	14 047	11 566	13 211
Daně z příjmů právnických osob	11 221	10 811	12 606	10 341	14 465	16 649
Daň z přidané hodnoty	20 671	24 555	25 710	25 523	29 822	35 442
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	11 023	11 963	8 728	9 534	11 085	5 741
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	933	924	947	938	1 041	1 261
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	666	1 016	794	846	864	915
Správní poplatky	42	57	58	44	55	57
Daně, poplatky a jiná peněžitá plnění v oblasti hazardních her	1 958	966	456	353	440	502
Daň z nemovitých věcí	3 522	3 305	3 361	3 158	2 918	3 271
Nedaňové příjmy	1 804	2 116	2 091	2 407	9 415	2 505
Příjmy z vlastní činnosti	641	771	707	728	579	519
Příjmy z pronájmu majetku	604	632	622	642	738	767
Výnosy z finančního majetku	40	40	70	80	70	662
Přijaté sankční platby	0	55	0	141	6 992	183
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	519	618	691	817	1 035	375
Kapitálové příjmy	129	139	22	144	1 225	1 748
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	129	139	22	144	1 225	1 748
Přijaté transfery	2 438	1 951	3 760	14 812	11 103	10 603
Neinvestiční přijaté transfery	2 038	1 951	3 350	6 449	3 161	10 588
Investiční přijaté transfery	400	0	410	8 363	7 941	15

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

RATÍŠKOVICE

Ratíškovice jsou co se týče počtu obyvatel největší obcí v kategorii do 5000 obyvatel. Daňové příjmy obce Ratíškovice zaznamenávají jen lehké výkyvy. Jako u všech obcí je v roce 2020 vidět pokles v příjmech z daní fyzických a právnických osob z důvodu coronavirusového období. V rozpočtu lze vidět, že nedaňové příjmy obce jsou ve velké míře tvořeny vlastní činností jako tomu bylo třeba u obce Dolní Bojanovice, kam spadají činnosti jako činnosti knihovnické, činnosti muzeí a galerií, sportovní činnost, příjmy z veřejných služeb, příjmy za pohřebnictví aj. U pronájmu majetku jde především o pronájem budov jako je nově zrekonstruovaný Spolkový dům, obecní byty či Dům s pečovatelskou službou Ratíškovice. Přijaté dotace rapidně vzrostly roce 2019 a 2020. V roce 2019 šlo především o skoro 19 mil. dotaci na cyklostezku a 5 mil. dotaci na lesní cestu. V roce 2020 šlo především

o Projekt "Přístavba ZŠ Ratíškovice - vybudování specializovaných učeben" ve výši skoro 3 mil. Kč. na vybudování čtyř odborných učeben, a to učebnu cizích jazyků, pracovních činností, multimediální učebnu a dílny. Dále kompenzační bonus v rámci pandemie COVID-19 ve výši 5 mil. Kč a dotaci na protipovodňový systém.

Tabulka 22 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Ratíškovice v mil. Kč

Ratíškovice	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	52 655	58 077	62 845	58 869	65 326	74 898
Daně z příjmů fyzických osob	12 689	14 437	16 259	15 178	12 506	14 129
Daně z příjmů právnických osob	12 535	12 478	14 178	11 738	16 079	18 242
Daň z přidané hodnoty	22 328	26 496	27 731	27 287	31 990	37 637
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	2 067	2 093	2 064	1 984	2 046	0
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	158	194	215	157	157	2 167
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	189	202	214	227	224	237
Správní poplatky	79	54	64	64	53	59
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	678	332	332	376	472	533
Daň z nemovitých věcí	1 932	1 790	1 787	1 859	1 800	1 894
Nedaňové příjmy	6 811	7 663	7 944	8 606	9 159	10 098
Příjmy z vlastní činnosti	2 472	2 243	2 747	2 711	3 026	2 779
Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	0	0	0	0	170	
Příjmy z pronájmu majetku	3 135	3 636	3 462	3 703	4 357	4 910
Výnosy z finančního majetku	91	95	186	411	156	827
Přijaté sankční platby	46	2	6	16	100	196
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	554	1 324	927	921	882	1 199
Přijaté splátky půjčených prostředků	513	363	616	844	467	188
Kapitálové příjmy	1 075	895	2 141	251	0	188
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	1 075	895	2 141	251	0	188
Přijaté transfery	3 703	9 725	30 739	27 000	5 876	5 828
Neinvestiční přijaté transfery	3 556	2 783	4 639	11 024	4 385	4 711
Investiční přijaté transfery	147	6 942	26 099	15 976	1 491	1 116

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

ROHATEC

Tabulka představuje vývoj zdrojů příjmů obce Rohatec v období od roku 2017 do roku 2022. Z dat je patrné, že celkové daňové příjmy obce postupně rostly v horizontu sledovaných let v rozsahu 45-64 mil. Kč, pouze v roce 2020 zaznamenáváme pokles, který způsobily menší příjmy z daní FO a PO oproti roku předchozímu, a to pravděpodobně v důsledku tzv. covidového období. Největší podíl nedaňových příjmech tvoří daně z přidané hodnoty, které postupně narůstaly zejména v důsledku zvyšující se spotřeby a ekonomické aktivity v obci. Daně z příjmů fyzických osob vykazují největší pokles v roce 2021, avšak v roce 2022 opět mírně vzrostly. Podobný trend lze pozorovat i u daní z příjmů právnických osob, které vykazují zvýšení v roce 2022. Nedaňové příjmy obce Rohatec se v průběhu sledovaného období pohybovaly na relativně stabilní úrovni, s mírnými fluktuacemi. Co se týká nedaňových příjmů hlavní položkou jsou příjmy z vlastní činnosti, kde tvoří největší část

konkrétně příjem za sběr a zpracování druhotných surovin, jelikož obec Rohatec disponuje sběrným dvorem. Dále jsou to příjmy v oblasti kultury, které obec pravidelně organizuje, jako plesy, hody a koncerty. Obec pořádá také letní příměstské tábory pro děti, tudíž i z této činnosti plynou obci příjmy v kategorii vlastní činnosti. V kapitálových příjmech lze pozorovat výrazný nárůst v roce 2022, který byl způsoben prodejem pozemků obce. Tento prodej představuje významný finanční impuls, který může ovlivnit dlouhodobé investiční plány obce. Přijaté transfery zahrnují jak neinvestiční, tak investiční příjmy. V porovnání s ostatními obcemi je Rohatec významným příjemcem investičních transferů. Investiční dotace, jež Rohatec obdržel v posledních letech, se pohybovaly v rozmezí od 4-12 mil. Kč, zatímco neinvestiční dotace se držely v intervalu od 3-8 mil. Kč. Nyní budou detailně rozebrány udělené jak investiční, tak neinvestiční dotace obci Rohatec v jednotlivých letech.

V roce 2017 byly neinvestiční dotace využity na různé projekty veřejné správy, včetně projektu "Cesta blíže k občanům"- reakce na nové trendy, a to jak v oblasti strategického řízení, tak v oblasti řízení lidských zdrojů a komunikace, dále podporu výzkumu, vývoje a vzdělávání pro ZŠ a MŠ a také financování veřejně prospěšných prací ze strany Úřadu práce. Naopak, v rámci investičních transferů poskytl Státní fond dopravní infrastruktury dotaci na výstavbu bezbariérových chodníků ve výši téměř 4 mil. Kč. V roce 2019 opět došlo k poskytnutí neinvestičních dotací na podobné projekty jako v předchozím roce, zatímco v rámci investičních transferů Státní fond dopravní infrastruktury financoval výstavbu nové cyklostezky částkou 5 mil. Kč. V roce 2020 byla většina investičních dotací alokována ze státního rozpočtu na projekt dvoupodlažní přístavby ke stávající budově základní školy, která zahrnovala výstavbu dvou odborných učeben pro technické a řemeslné obory ve výši 6 mil. Kč. Kromě toho Jihomoravský kraj poskytl dotaci ve výši 1 mil. Kč na novou cisternu pro sbor dobrovolných hasičů v obci Rohatec. Neinvestiční dotace byly využity opět na různé aktivity, jako např. vybavení učeben ZŠ a již zmíněnou přístavbu dílen na ZŠ. Dále šlo o podporu příměstských letních táborů, které byly spolufinancovány Evropskou unií v rámci dotačního projektu "Zaměstnanost", jehož cílem bylo poskytnout péči o děti během letních prázdnin. Tento projekt byl realizován v období let 2020-2022 ve snaze podpořit pracovní aktivity rodičů a zlepšit jejich pracovní situaci. V roce 2021 byly investiční dotace ze státního rozpočtu použity na rozšíření mateřské školy kvůli nedostatečné kapacitě, na hospodaření s dešťovou vodou prostřednictvím výstavby retenčních nádrží financovaných i Evropskou unií a na novou cisternu pro hasiče. Neinvestiční dotace byly určeny hasičům, na veřejně prospěšné práce, příměstské tábory, výzkum vývoj a vzdělání na ZŠ A MŠ a na již

zmíněné rozšíření MŠ. V neposlední řadě dostala obec v tomto roce kompenzační bonus „Koronavir“. V roce 2022 plynula největší část dotací ze státního rozpočtu na rekonstrukci sportovního fotbalového areálu ve výši téměř 9 mil. Kč a na revitalizaci a opravu nově postaveného kulturního domu částkou téměř 2,5 mil. Kč. Menší finanční prostředky byly také alokovány na zavedení systému domácího kompostování a na pumptrackové hřiště.

Obrázek 6 Rohatec, nová cisterna pro hasiče
(Zdroj: Oficiální stránky obce Rohatec, © 2024)

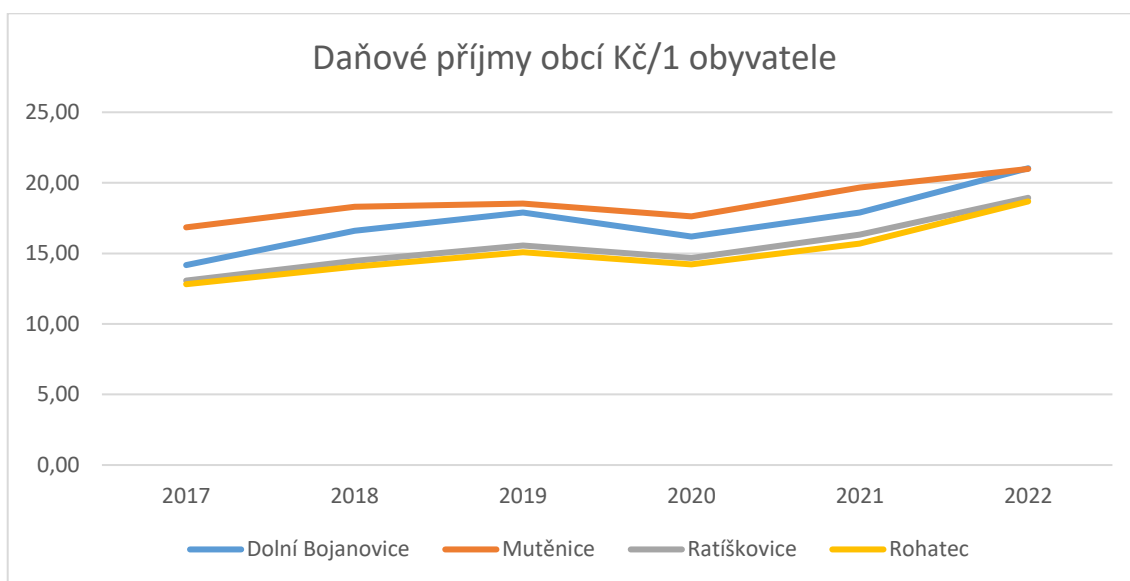

Tabulka 23 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Rohatec v mil. Kč

Rohatec	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	45 379	49 380	52 876	49 624	54 867	63 761
Daně z příjmů fyzických osob	11 200	12 552	14 028	13 055	10 686	11 939
Daně z příjmů právnických osob	9 646	9 341	10 520	8 613	12 267	14 793
Daň z přidané hodnoty	19 202	22 517	23 381	22 925	27 025	31 406
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	80	7	41	61	2	439
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	1 586	1 609	1 623	1 796	1 818	1 921
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	0	225	239	253	13	45
Správní poplatky	32	42	32	31	41	33
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	1 049	536	332	324	399	441
Daň z nemovitých věcí	2 584	2 550	2 681	2 566	2 615	2 742
Nedaňové příjmy	3 442	2 552	2 563	3 006	2 771	3 287
Příjmy z vlastní činnosti	1 480	820	817	1 314	876	1 341
Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	560	590	735	560	750	570
Příjmy z pronájmu majetku	466	509	466	776	682	895
Výnosy z finančního majetku	59	53	80	89	68	79
Přijaté sankční platby a vratky transferů	29	4	60	3	28	88
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	651	443	298	205	361	314
Přijaté splátky půjčených prostředků	197	133	108	59	5	0
Kapitálové příjmy	133	130	80	27	4 683	13 988
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	133	130	80	27	4 683	13 988
Přijaté transfery	6 730	5 332	7 950	15 442	19 294	17 020
Neinvestiční přijaté transfery	2 809	3 258	2 899	8 049	4 461	5 010
Investiční přijaté transfery	3 921	2 075	5 051	7 393	14 833	12 009

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

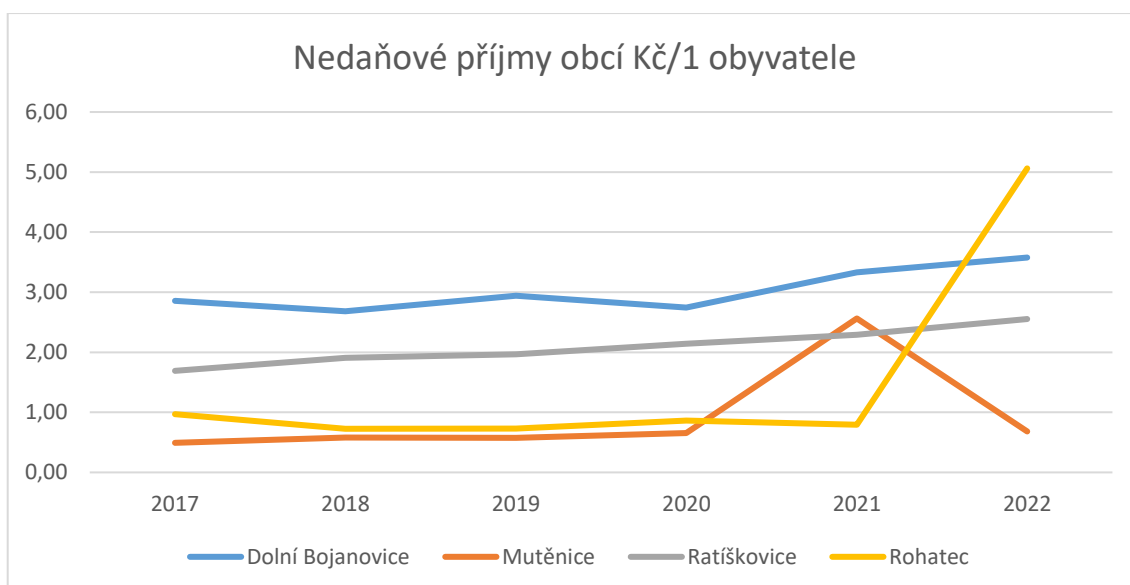
Z grafu č. 7 je patrné, že daňové příjmy v této velikostní kategorii se vyvíjí naprosto konstantně v návaznosti na růst národního hospodářství a zvýšený výběr daní.

Graf 7 Daňové příjmy obcí do 5 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

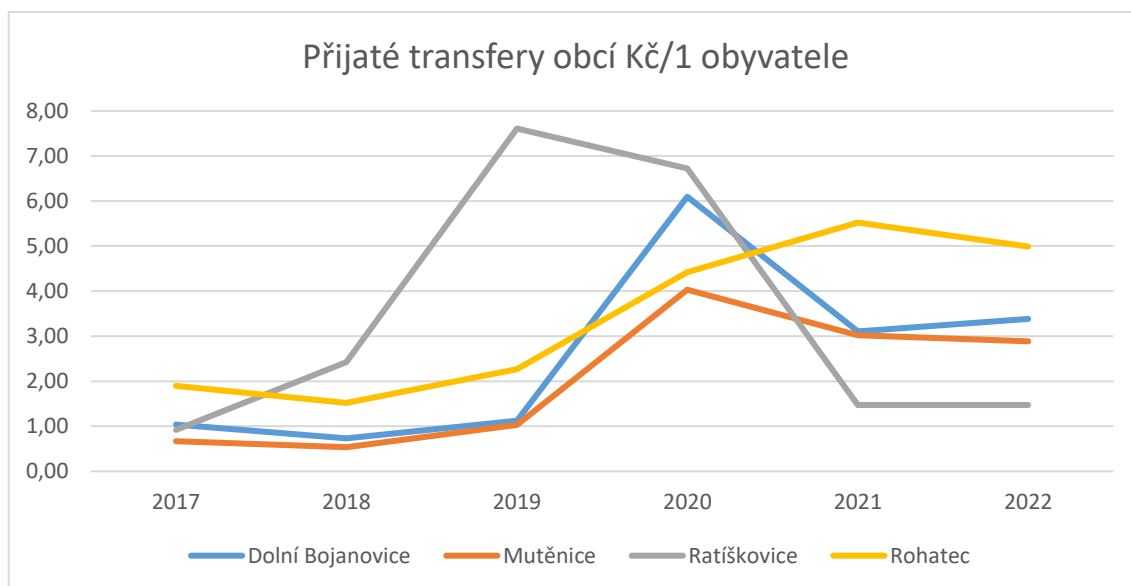
V oblasti nedaňových příjmů si dle grafu č. 8 obce udržovaly rovnoměrný trend a pouze Rohatec v roce 2022 dosáhl několikanásobného zvýšení v nedaňových příjmem na obyvatele. Dle informací radnice se jednalo o příjmy z velké kulturní akce a také pronájem nebytových prostor pro zubní ordinace.

Graf 8 Nedaňové příjmy obcí do 5 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

Podle již zmíněných informací je zřejmé, že největší podíl v přijatých transferech v obci Ratíškovice v roce 2019 měla výstavba cyklostezky. Ostatní obce si ve sledovaných letech vedou taktéž velice dobře v získávání dotačních prostředků, které byly popsány v analýze výše.

Graf 9 Přijaté transfery obcí do 5 000 obyvatel

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

8.4 Analýza příjmů obcí nad 5 000 obyvatel

V této kapitole se zaměříme na analýzu příjmů měst Dubňany a Hodonín. Tato analýza se opírá o data z rozpočtů těchto měst, závěrečných účtů a výkazů pro hodnocení plnění rozpočtu, které jsou dostupné prostřednictvím portálu Monitor či oficiálních stránek měst. Hlavním cílem této kapitoly je porozumět vývoji jednotlivých příjmů v uvedených městech a provést detailní srovnání jejich přístupů k hospodaření s těmito zdroji. Zvláštní pozornost bude věnována přijatým transferům v průběhu sledovaných období, které budou podrobně analyzovány a interpretovány. Tímto způsobem se pokusíme odhalit klíčové faktory ovlivňující hospodaření a finanční situaci Dubňan a Hodonína a přispět tak k lepšímu porozumění ekonomického prostředí těchto obcí.

Tabulka 24 Obce správního obvodu Hodonín nad 5000 obyvatel k 1. 1. 2023 dle ČSÚ

Název obec	Počet obyvatel	Příjmy celkem					
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dubňany	6 266	94 709	100 640	110 477	117 380	112 247	133 952
Hodonín	23 805	555 764	571 476	607 957	624 374	739 607	816 889

(Zdroj: czso.cz, monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

DUBŇANY

Rozpočet města Dubňany vykazuje zajímavý vývoj v průběhu posledních let, jak dokládají uvedené údaje. Začneme růstem daňových příjmů, který je zřejmý z let 2017 až 2022. Tento nárůst je převážně dán vzestupem daní z příjmů FO a PO a daní z přidané hodnoty. Zajímavý je však pokles daňových příjmů v roce 2020, který je v souvislosti s výskytem onemocnění SARS CoV-2 a souvisejícími vládními krizovými opatřeními. V téže roce ale došlo k velké změně, kterou lze pozorovat u kapitálových příjmů, kde došlo k výraznému nárůstu. Tento nárůst byl způsoben prodejem pozemků a dalšího dlouhodobého majetku, který se pro obec stal nepotřebným. V Dubňanech se ve sledovaných letech poplatků za svoz odpadu od roku 2017 nezměnil a činí každoročně částku 610 Kč a taktéž poplatků za psa je ve sledovaných letech stále stejný, za jednoho psa 200 Kč, za druhého a dalšího psa 25 Kč. Nedaňové příjmy vykazují největší položku v oblasti příjmů z vlastní činnosti, zejména pak výnosy z prodeje služeb a výnosy z pronájmu městských bytů a nebytových prostor. Tyto příjmy jsou generovány ze služeb poskytovaných v souvislosti s pronájmem městských bytů, jako je úklid společných prostor, dodávka tepla či zveřejňování inzerce v kabelové televizi. Výnosy z pronájmu městských bytů a nebytových prostor také představují důležitý příjem. Tyto aktivity města Dubňany ukazují schopnost efektivního využití vlastních zdrojů a rozvoje místní ekonomiky. V oblasti přijatých transferů byla významnou položkou v neinvestičních dotacích přidělena v roce 2017 dotace od Ministerstva životního prostředí na revitalizaci zeleně v Dubňanech, která byla postupně čerpána až do roku 2019. V průběhu dalších let v oblasti neinvestičních transferů se jednalo o dotace na různé výdaje související např. s volbami prezidenta (2018) nebo do Evropského parlamentu (2019). Ve všech sledovaných letech obdrželo město Dubňany dotace z Ministerstva životního prostředí na hospodaření v lesích "Obnova, zajištění a výchova lesních porostů do 40 let věku". Dále z Ministerstva vnitra obdrželo město ve všech sledovaných letech finance pro požární zbrojnici za uskutečněné zásahy. Dále šlo každoročně o přijaté transfery ze státního rozpočtu, zejména z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které byly určeny příspěvkovým organizacím zřízeným městem Dubňany-Základní škola, Školní jídelna a Mateřská škola. Konkrétně se

jednalo o projekty "Bezplatná strava dětem do škol v Jihomoravském kraji" nebo "Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu vzdělání". Co se týká investičních transferů, zahrnovaly například hasičskou techniku pro JSDH Dubňany v letech 2019, 2020 a 2022, a vybudování multifunkčního hřiště v roce 2020.

Tabulka 25 Kategorie a velikost zdrojů příjmů ve městě Dubňany v mil. Kč

Dubňany	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022
Daňové příjmy	84 858	92 071	95 194	92 806	102 362	117 211
Daně z příjmů fyzických osob	19 795	22 511	25 283	23 757	19 517	21 950
Daně z příjmů právnických osob	19 594	17 754	20 335	16 805	23 651	26 926
Daň z přidané hodnoty	35 102	41 671	43 524	42 941	50 179	58 775
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	8	198	33	41	42	85
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	3 873	3 794	3 915	3 704	3 756	3 834
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	360	497	531	478	492	464
Správní poplatky	315	281	149	245	196	228
Daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění v oblasti hazardních her	1 976	1 702	907	592	740	832
Daň z nemovitých věcí	3 835	3 664	519	4 242	3 788	4 118
Nedaňové příjmy	3 485	3 782	3 685	3 836	3 645	4 443
Příjmy z vlastní činnosti	1 150	1 597	1 203	1 025	832	1 794
Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	75	104	172	0	0	0
Příjmy z pronájmu majetku	889	987	990	983	1 059	1 105
Výnosy z finančního majetku	124	130	331	386	162	184
Přijaté sankční platby a vratky transferů	165	66	115	671	678	153
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	1 082	899	79	771	914	1 207
Přijaté splátky půjčených prostředků	0	0	795	0	0	0
Kapitálové příjmy	441	115	300	2 181	548	3 006
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	441	115	300	2 181	548	3 006
Přijaté transfery	5 924	4 672	8 176	18 556	5 691	9 292
Neinvestiční přijaté transfery	5 513	4 672	7 176	11 899	5 691	8 542
Investiční přijaté transfery	411	0	1 000	6 657	0	750

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

HODONÍN

Tabulka prezentuje vývoj daňových příjmů a příjmů z jiných zdrojů ve městě Hodonín v období let 2017 až 2022. Z pohledu daňových příjmů je pozorovatelný celkový vzestup, kdy v roce 2017 činily 406 417 mil. Kč a v roce 2022 dosáhly výše 524 992 mil. Kč. Z této kategorie lze vyzorovat i značný nárůst daní z přidané hodnoty, které se téměř zdvojnásobily od roku 2017. V rámci daňových příjmů je dále možné sledovat vývoj daní z příjmů fyzických osob, které vykazují mírný nárůst do roku 2019, následně však dochází k poklesu v následujících letech. Naopak daně z příjmů právnických osob vykazují v průběhu celého období poměrně nestabilní vývoj, avšak s tendencí mírného nárůstu v roce 2022. I když v poměru zanedbatelnou část tvoří příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí, kde zaznamenáváme poměrně velký skok v příjmech. Tuto změnu tvoří hlavně poplatky za odnětí lesní půdy. Pouze v roce 2020 nastal velký skok směrem dolů, pravděpodobně v důsledku covidových opatření a vládních nařízení. Hodnota opět v dalších

letech stoupala. Kromě daňových příjmů lze v tabulce pozorovat také vývoj nedaňových příjmů, které vykazují významné fluktuace. Největší výkyvy jsou patrné v roce 2021, kde nedaňové příjmy vzrostly na výjimečně vysokou úroveň 182 024 mil. Kč., avšak v následujícím roce 2022 došlo k poklesu na 156 076 mil. Kč. Největší podíl na nedaňových příjmech mají příjmy z odvodů příspěvkových organizací a také ostatní nedaňové příjmy, které ve velké míře tvoří přijaté peněžité neinvestiční dary a příjem z pojistných plnění. Tyto příjmy byly v roce 2021 a 2022 nadprůměrné. Neinvestiční transfery tvoří každoročně z největší části příjmy z Ministerstva financí na činnost úřadu. Od roku 2017 až po rok 2022 se částka pohybovala v rozmezí 39-49 mil. Kč. Město Hodonín je zřizovatelem 13 příspěvkových organizací, kterým ve sledovaných letech plynuly např. dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, na projekt „Hodonín moderně a chytře“ nebo na sociální práce včetně mimořádných odměn pro sociální pracovníky. Ministerstvo životního prostředí poskytuje každoročně ve sledovaných letech dotaci městské ZOO. V roce 2021 poskytlo základním školám finance na přírodní zahrady. V roce 2022 byly poskytnuty dotace na obnovu zeleně nebo odstranění odpadu po ničivém tornádu, které zasáhlo Hodonín a okolní obce v červnu v roce 2021, v oblasti tornádo byly finance poskytnuty i z krajského rozpočtu Jihomoravského kraje. Z krajského rozpočtu pak každoročně plynou příjmy na obědy do základních a mateřských škol, dále dotace na údržbu cyklostezek, na zkvalitnění služeb turistického informačního centra v a v roce 2022 také na podporu podnikání. V roce 2022 byla také značnou dotační položkou dotace z Jihomoravského kraje ve výši 10 mil. Kč na realizaci projektu „Dům přírody Hodonínské Dúbravy“. Hodonín zřízení tohoto ekologického centra spojil s rekonstrukcí a přístavbou stávajícího objektu Centra ekologické výchovy. Zatímco investiční přijaté transfery vykazují významné výkyvy v průběhu celého sledovaného období, v letech 2018 a 2020 a 2022 jsou vidět určité změny v příjmech. Ministerstvo pro místní rozvoj poskytlo v těchto letech převážně dotace na revitalizaci a úpravu místní komunikace, které byly významné hlavně v letech 2020 a 2022. V roce 2018 byla poskytnuta významná dotace ve výši skoro 9 mil. Kč na cyklověž BIKETOWER (samoobslužný skladovací systém pro kola, plnicí funkci moderní kolárny), také dotace pro pečovatelskou službu Homediss, o. p. s. ve výši 2,5 mil Kč a dotace ve výši skoro 3 mil. Kč pro Psychocentrum Domeček o. p. s. Právě v roce 2018 zaznamenáváme výrazný nárůst v přijatých transferech v porovnání s roky 2017 a 2019 a to díky těmto získaným transferům.

Obrázek 7 Dům přírody Hodonínská Důbrava

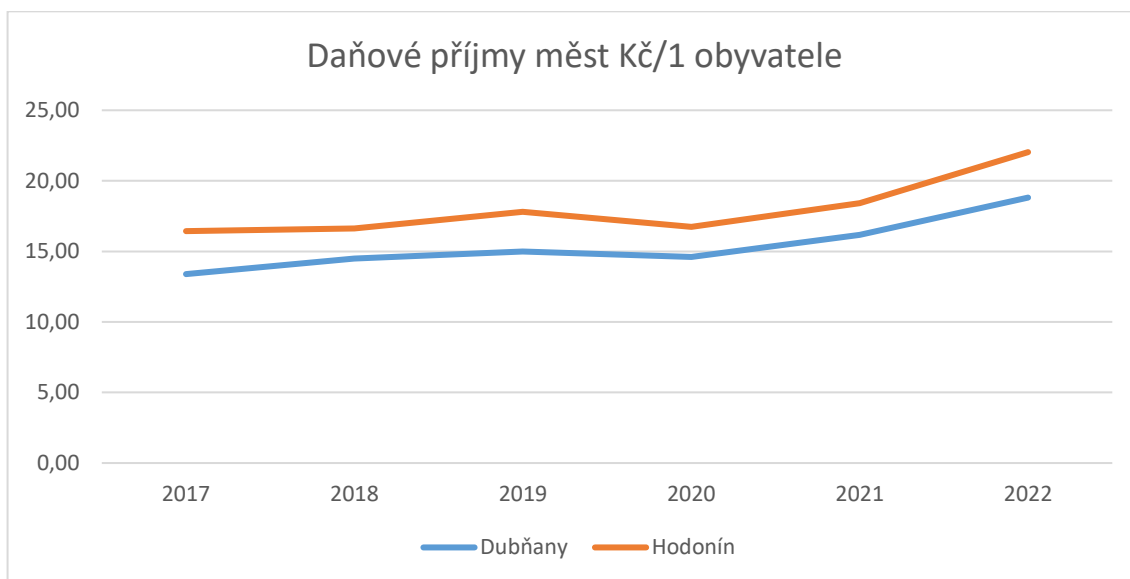
(Zdroj: Nowatron Elektonik, © 2018)

Tabulka 26 Kategorie a velikost zdrojů příjmů ve městě Hodonín v mil. Kč

Hodonín	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Daňové příjmy	406 417	410 194	439 246	410 044	449 021	524 992
Daně z příjmů fyzických osob	84 017	95 323	107 170	99 986	81 030	90 424
Daně z příjmů právnických osob	89 512	74 128	82 675	71 878	97 128	111 605
Daň z přidané hodnoty	139 047	164 844	172 563	169 099	196 794	228 617
Příjem z poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí	68	301	576	90	278	880
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	14 385	15 067	14 606	13 421	11 785	13 095
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	1 664	2 629	2 604	2 013	2 167	2 159
Správní poplatky	14 359	12 879	12 092	8 948	10 288	12 473
Daně, poplatky a jiná peněžítá plnění v oblasti hazardních her	47 405	27 520	30 015	28 451	30 739	47 862
Daň z nemovitých věcí	15 960	17 503	16 945	16 157	18 813	17 880
Nedaňové příjmy	53 222	65 514	81 879	77 134	182 024	156 076
Příjmy z vlastní činnosti	8 275	9 722	11 533	9 937	16 229	10 337
Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	9 778	11 108	12 124	11 818	13 486	22 268
Příjmy z pronájmu majetku	13 146	15 760	28 850	28 387	29 275	33 291
Výnosy z finančního majetku	1 392	1 321	2 458	4 932	3 283	15 016
Přijaté sankční platby a vratky transferů	6 532	9 067	8 668	8 734	23 668	8 299
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	6 069	16 444	15 640	10 927	90 332	55 909
Přijaté splátky půjčených prostředků	8 030	2 091	2 606	2 398	5 750	10 957
Kapitálové příjmy	11 266	4 780	6 334	2 975	11 313	1 978
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	11 266	4 780	6 334	2 975	11 313	1 978
Přijaté transfery	84 860	90 988	80 499	134 222	97 248	133 843
Neinvestiční přijaté transfery	77 446	75 757	80 393	118 051	89 765	105 543
Investiční přijaté transfery	7 413	15 231	106	16 171	7 483	28 300

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování)

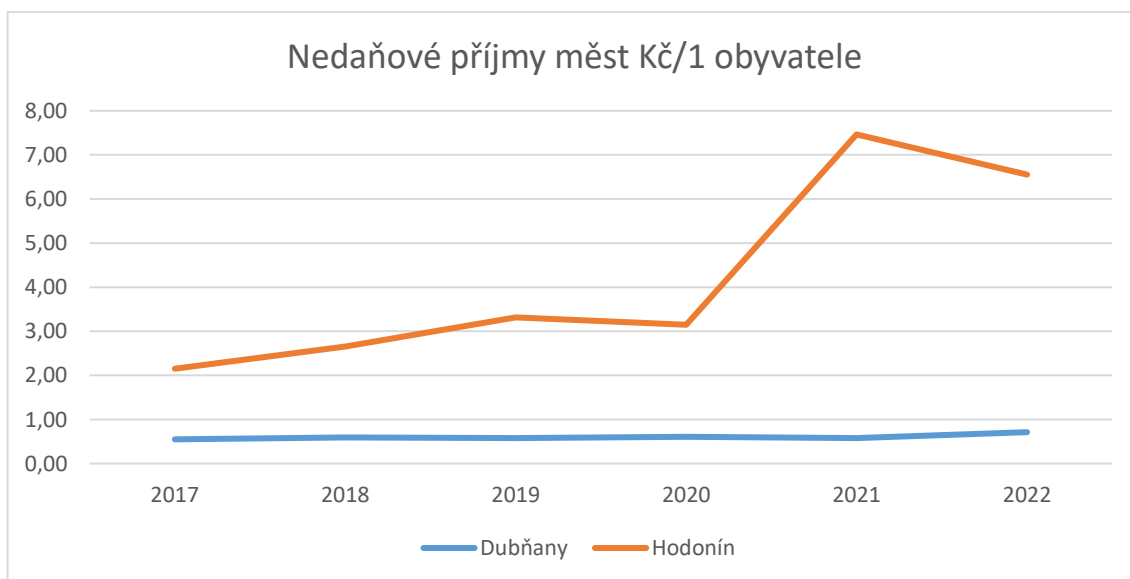
Z grafu č. 10 je patrné, že daňové příjmy v této velikostní kategorii se vyvíjí naprosto konstantně v návaznosti na růst národního hospodářství a zvýšený výběr daní.

Graf 10 Daňové příjmy měst nad 5 000 obyvatel

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, www.czso.cz, vlastní zpracování)

V hodnocení nedaňových příjmů dvou větších sledovaných měst můžeme konstatovat, že zatímco v Dubňanech jsou nedaňové příjmy každoročně skoro neměnné. V Hodoníně v průběhu času dochází ke zvýšení. I zde stejně jako u Mikulčic a Lužic vstupuje do příjmů v roce 2021 tornádo a následně tedy finanční dary, výpomoci a pojistná plnění s tím spojená.

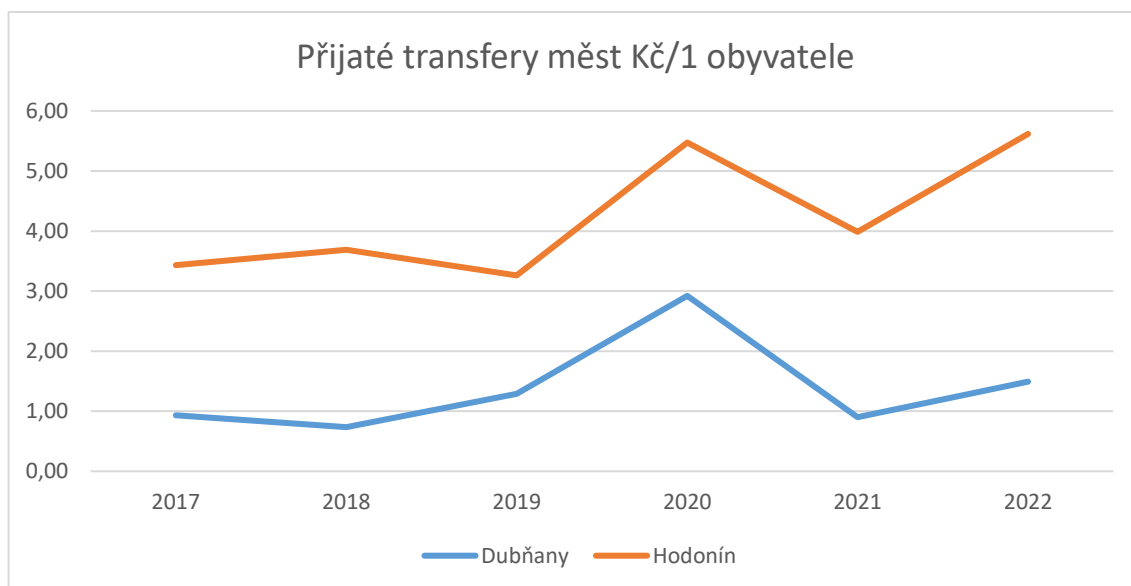

Graf 11 Nedaňové příjmy měst nad 5 000 obyvatel

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, www.czso.cz, vlastní zpracování)

Křivky sledující přijaté transfery v Dubňanech a Hodoníně vykazují stejný tvar. Je tedy zřejmé, že v oblasti transferů využívají obě města podobných dotačních možností. Ke zvýšení v letech 2019-2021 došlo s největší pravděpodobností v důsledku netradičních možností spojených s koronavirovou nákazou a následnými kroky České republiky ve prospěch obecních rozpočtů.

Graf 12 Přijaté transfery měst nad 5 000 obyvatel

(Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, www.czso.cz, vlastní zpracování)

9 STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR

V této kapitole bude popsán průběh strukturovaného rozhovoru provedeného s vybranými starosty. Cílem tohoto rozhovoru bylo získat hlubší pochopení současné situace týkající se financování obcí, místních poplatků a jejich významu v rozpočtech. Dále bylo cílem zjistit osobní názory starostů na význam státních či evropských dotací a identifikovat případné změny, které by starostové uvítali ve spojitosti s financováním obcí od vlády České republiky.

Pro provedení strukturovaného rozhovoru bylo vybráno šest starostů, přičemž z každé velikostní kategorie byl vybrán jeden či dva starostové. Všichni vybraní respondenti obdrželi žádost o spolupráci prostřednictvím elektronické komunikace.

Rozhovor byl zprostředkován elektronickou formou a všichni oslovení starostové byli ochotni poskytnout potřebné informace. Strukturovaný rozhovor obsahoval sedm otázek, které byly pro všechny respondenty stejné.

V závěrečné části této kapitoly budou rozebrány získané informace a provedeno jejich vyhodnocení s ohledem na stanovené cíle rozhovoru.

9.1 Respondent č. 1 - Karlín

Za obec **Karlín** (obec do 1 000 obyvatel) odpovídala starostka Darja Krpalová

1. Jaký je pro vás význam místních poplatků v rozpočtu obce?

Nepodstatný - zanedbatelný

2. Dotujete odpadové hospodářství? Jak často zvyšujete poplatek za odpady?

Obec odpadové hospodářství každoročně nějakou částkou dotuje.

Poplatek zvyšujeme, i když na základě dobrých výsledků třídění odpadu a tím i snížením celkových nákladů za odpad – ZO poplatek zlevnilo:

od r. 2012 do r. 2013 – poplatek 460 Kč/občan

od r. 2014 do r. 2019 – poplatek snížen na 400 Kč/občan

v roce 2020 – poplatek 460 Kč/občan

od r. 2021 do r. 2023 – poplatek 500 Kč/občan

v roce 2024 – poplatek 550 Kč/občan

3. Provedli jste někdy změnu v koeficientu pro daň z nemovitých věcí?

Neprovedli – dost na tom, že stát všem lidem zvýšil o 80 % daň z nemovitostí, a navíc zavádí inflační koeficient

4. Vnímáte jako smysluplný nástroj příjmů a rozvoje obce národní či evropské dotace?

Tento nástroj postrádá smysluplnosti – menší obce, které mají omezený rozpočet většinou na větší dotační programy nedosáhnou, i když disponují také rozsáhlým majetkem, který musí udržovat, opravovat apod. Peníze vkládané do dotací by bylo vhodnější rozdělit obcím napřímo – ale loby je silnější. Každý starosta na obci moc dobře ví, co je třeba opravit, postavit či nakoupit, a ne aby musel neustále o něco žádat – prosit

5. Schvalujete finální rozpočet dalšího roku na konci předchozího, nebo jdete cestou rozpočtového provizoria?

Jedeme cestou rozpočtového provizoria

6. Jste plátcí DPH? Uvítali byste změny v této oblasti (obce osvobozené od DPH)?

Naštěstí plátcí DPH nejsme... ale pro plátce by osvobození výhra byla

7. Je něco, co byste vládě ČR navrhli provést v návaznosti na příjmy obcí?

Je toho víc, než dost ale bohužel je to, jak házet hrách na stěnu – za obce bojuje SMS, SMO a mnozí další, bez viditelného a hmatatelného úspěchu. Vláda vždy prosadí své.

Navíc stále více začínáme mít dojem, že jen Praha je celá republika.

9.2 Respondent č. 2 – Starý Poddvorov

Za obec **Starý Poddvorov** (obec do 1 000 obyvatel) odpovídal starosta Ing. Ivo Padalík

1. Jaký je pro vás význam místních poplatků v rozpočtu obce?

Z pohledu velikosti finanční částky je význam mnohem menší než se sdílených daní, nicméně má přímou souvislost s prováděnou činností pro jednotlivé domácnosti, zejména financování odpadového hospodářství.

2. Dotujete odpadové hospodářství? Jak často zvyšujete poplatek za odpady?

Snažíme se, aby odpadové hospodářství nebylo ztrátové. Každoročně vyhodnocujeme, jaká vyšla bilance předchozího roku a podle potřeby zastupitelstvo obce poplatek zvyšuje, a do budoucna s ohledem na zákonem stanovené zvyšování cen na skládkách, zvyšovat budeme.

3. Provedli jste někdy změnu v koeficientu pro daň z nemovitých věcí?

Koeficient daně z nemovitých věcí máme stále stejný. Ovšem do budoucna, jistě bude většina obcí s ním pracovat.

4. Vnímáte jako smysluplný nástroj příjmů a rozvoje obce národní či evropské dotace?

Dotační politika státu i evropské unie je pro obce zajímavá. Jako malá obec máme mnoho možností, v jakých kapitolách žádat. Byrokracie spojená s dotacemi je ovšem stále velká, přerozdělovací procesy často nejsou spravedlivé, navíc často oblasti podpory vymýšlejí politici v Praze nebo na kraji, kteří bohužel netuší, co je na venkově potřeba podpořit.

5. Schvalujete finální rozpočet dalšího roku na konci předchozího, nebo jdete cestou rozpočtového provizoria?

Rozpočet schvalujeme na prosincovém zasedání zastupitelstva.

6. Jste plátcí DPH? Uvítali byste změny v této oblasti (obce osvobozené od DPH)?

Naše obec není plátce DPH.

7. Je něco, co byste vládě ČR navrhli provést v návaznosti na příjmy obcí?

Je každoročně patrné, že jsou to právě obce, které umí zacílit své investiční akce na potřebné projekty, a to nejen v oblasti infrastruktury. Pokud by stát více přerozdělil své vybrané finanční prostředky z daní do místních samospráv, došlo by k mnohem rychlejšímu rozvoji území každé obce. V dnešní době je to stále často o známostech a politické příslušnosti, ovšem každé obci, každému kraji, i centrální vládě a ministerstvům by mělo jít o stejnou věc. Když se bude dařit obcím plnit svou roli, bude se dařit celému státu.

9.3 Respondent č. 3 - Petrov

Za obec **Petrov** (obec do 3 000 obyvatel) odpovídala starostka Ing. Eva Mlýnková

1. Jaký je pro vás význam místních poplatků v rozpočtu obce?

Místní poplatky pokryjí část nákladů za svoz a likvidaci odpadu.

2. Dotujete odpadové hospodářství? Jak často zvyšujete poplatek za odpady?

Ano, odpadové hospodářství dotujeme. Letos jsme zvedali poplatek za odpady po dvou letech. Výše letošního poplatku činí 660,- Kč.

3. Provedli jste někdy změnu v koeficientu pro daň z nemovitých věcí?

Naše obec doposud nezvedala koeficient pro daň z nemovitých věcí. Zatím o tom ani neuvažujeme.

4. Vnímáte jako smysluplný nástroj příjmů a rozvoje obce národní či evropské dotace?

Národní i evropské dotace samozřejmě využíváme a jsou velkým přínosem pro rozvoj obce. Bohužel je s nimi spousta zbytečné administrace a bylo by určitě efektivnější je přerozdělovat jiným způsobem. Bohužel pokud je v současnosti systém nastaven takto, tak to vnímám jako smysluplný nástroj příjmů a využíváme jej.

5. Schvalujete finální rozpočet dalšího roku na konci předchozího, nebo jdete cestou rozpočtového provizoria?

Finální rozpočet na další kalendářní rok schvalujeme na konci předchozího roku. Za posledních 17 let jsme neměli rozpočtové provizorium.

6. Jste plátcí DPH? Uvítali byste změny v této oblasti (obce osvobozené od DPH)?

Naše obec není plátce DPH.

7. Je něco, co byste vládě ČR navrhli provést v návaznosti na příjmy obcí?

Navrhla bych jiný způsob přerozdělování dotačních prostředků. Měly by být přerozdělovány přímo na obce na počet obyvatel a např. velikost území. Ušetřilo by se s tím spousta finančních prostředků a administrace.

9.4 Respondent č. 4 – Dolní Bojanovice

Za obec **Dolní Bojanovice** (obec do 5 000 obyvatel) odpovídal starosta Tomáš Makudera

1. Jaký je pro vás význam místních poplatků v rozpočtu obce?

Význam je určitě velký, protože se jedná o důležitý zdroj financování některých činností obce. Prostředky se pak používají zejména na financování jednotlivých činností, které jsou předmětem poplatku.

2. Dotujete odpadové hospodářství? Jak často zvyšujete poplatek za odpady?

Ano, systém odpadového hospodářství dokrýváme z prostředků obce. Poplatky zvyšujeme cca. po dvou letech.

3. Provedli jste někdy změnu v koeficientu pro daň z nemovitých věcí?

Ano, tento koeficient má obec změněný cca. v roce 2013.

4. Vnímáte jako smysluplný nástroj příjmů a rozvoje obce národní či evropské dotace?

Ano, vnímáme dotace jako smysluplný zdroj, nikoliv však podmínky některých dotačních titulů.

5. Schvalujete finální rozpočet dalšího roku na konci předchozího, nebo jdete cestou rozpočtového provizoria?

Vždy schvalujeme rozpočet obce dopředu se všemi náležitostmi.

6. Jste plátcí DPH? Uvítali byste změny v této oblasti (obce osvobozené od DPH)?

Ano, jsme plátcí DPH v částečném rozsahu a pokud bychom mohli mít tuto možnost i ve větší četnosti, tak by to pro nás byla nemalá úspora.

7. Je něco, co byste vládě ČR navrhli provést v návaznosti na příjmy obcí?

Ano, myslím, že příjmy obcí by měli být pouze pro použití financování potřeb obce nikoliv na suplování nebo dokrývání činností státu. Rozdělení prostředků ze st. rozpočtu (RUD) by mělo být vždy a výhradně podle počtu obyvatel, a to jak pro obce, tak hlavně pro kraje.

9.5 Respondent č. 5 - Dubňany

Za město **Dubňany** (město nad 5 000 obyvatel) odpovídal starosta Ing. Zbyněk Lysý

1. Jaký je pro vás význam místních poplatků v rozpočtu obce?

Nevýznamný – Poplatek za svoz odpadu (3,6 mil), Poplatek za psa (0,14 mil) a Poplatek za zábor místa (0,3 mil Kč) => celkem tedy 3,77 mil Kč, z celkových rozpočtovaných daňových příjmů ve výši 133 mil Kč.

2. Dotujete odpadové hospodářství? Jak často zvyšujete poplatek za odpady?

Ano dotujeme. Aktuálně činí 610 Kč a nezvyšoval se od r. 2007

3. Provedli jste někdy změnu v koeficientu pro daň z nemovitých věcí?

Za posledních 15 let ke změně nedošlo.

4. Vnímáte jako smysluplný nástroj příjmů a rozvoje obce národní či evropské dotace?

Ano vnímáme.

5. Schvalujete finální rozpočet dalšího roku na konci předchozího, nebo jdete cestou rozpočtového provizoria?

Schvalujeme na konci předchozího roku.

6. Jste plátcí DPH? Uvítali byste změny v této oblasti (obce osvobozené od DPH)?

Jsme plátcí DPH. Uvítali bychom osvobození od DPH.

7. Je něco, co byste vládě ČR navrhli provést v návaznosti na příjmy obcí?

9.6 Respondent č. 6 - Hodonín

Za město **Hodonín** (město nad 5 000 obyvatel) odpovídal starosta Libor Střecha

1. Jaký je pro vás význam místních poplatků v rozpočtu obce?

Z hlediska rozpočtu představuje příjem z místních poplatků cca 1,5 % všech příjmů. Tedy nejedná se z hlediska financí o zásadní položku. Nicméně funkce místních poplatků nespočívá jen ve zvýšení příjmů města, ale mají také další funkce. Za prvé zajišťují to, že si jsou občané vědomi toho, že daná služba něco stojí (viz MP za odpad) a za druhé mají určitou regulační funkci, kdy omezují dané jednání (MP za psa, MP za užívání veřejného prostranství).

2. Dotujete odpadové hospodářství? Jak často zvyšujete poplatek za odpady?

Ano, tak jako téměř všechna města musíme odpadové hospodářství dotovat. V loňském roce činily náklady na veškeré odpadové hospodářství cca 26,7 mil. Kč, z toho náklady jen na směsný komunální odpad (SKO) činily 18,6 mil. Kč. Formou místního poplatku občané uhradili cca 11,6 mil. Kč. Tedy jen na SKO město doplatilo cca 7 mil. Kč.

Letos jsme zvýšili poplatek po 11 letech, kdy zůstával neměnný. Z částky 600 Kč jsme jej zvýšili na 840 Kč s tím, že jej chceme v této výši ponechat zase delší dobu.

3. Provedli jste někdy změnu v koeficientu pro daň z nemovitých věcí?

Město stále drží koeficient na základní výši 1,0. Byť se do budoucna zvýšení koeficientu nedá vyloučit (bude záležet především na vývoji příjmů ze sdílených daní a na tom, zda stát bude i nadále pokračovat v přenášení dalších povinností na obce bez toho, aby tyto nové povinnosti pokrýl finančně.

4. Vnímáte jako smysluplný nástroj příjmů a rozvoje obce národní či evropské dotace?

Ano, pokud jsou tyto dotace vypsány na účely, které přináší budoucí úspory či jiné benefity pro občany.

5. Schvalujete finální rozpočet dalšího roku na konci předchozího, nebo jdete cestou rozpočtového provizoria?

Ano, vždy připravujeme návrh rozpočtu již od letních měsíců tak, abychom jej mohli do konce roku schválit. Před sestavením návrhu rozpočtu vždy děláme seminář pro všechny zastupitele a členy finančního výboru, kde jsou seznámeni s finančním rámcem rozpočtu a jednotlivé kluby zpracují návrh svých priorit, a to především pro investiční výdaje. Následně je návrh rozpočtu finalizován a v listopadu projednán v radě města a ve finančním výboru. Následně pak, zpravidla v první polovině prosince je předložen k projednání a schválení zastupitelstvu města.

6. Jste plátcí DPH? Uvítali byste změny v této oblasti (obce osvobozené od DPH)?

Ano město Hodonín je plátcem DPH. Město Hodonín je jako jedno z mála, či možná dokonce jediné tzv. skupinovým plátcem DPH. To znamená, že město je spolu se svými obchodními společnostmi a příspěvkovými organizacemi pro účely DPH bráno jako jedna společnost. Tato forma registrace k DPH přináší významné úspory při plnění mezi těmito osobami navzájem, a to z důvodu, že toto plnění není zatíženo DPH.

Osvobození obcí od DPH je dle mého legislativně neproveditelné, a navíc by to znamenalo, že by si obce nemohli uplatnit odpočet DPH ani u ekonomické činnosti, což by znamenalo navýšení výdajů.

7. Je něco, co byste vládě ČR navrhli provést v návaznosti na příjmy obcí?

Především je potřeba, aby obce měli stabilní daňové příjmy a stát v rozpočtovém určení daní nedělal tak časté změny, jako je tomu doposud. Dále je také důležité, aby stát, když se rozhodne přenést na obce nové povinnosti, jim za toto plnění příslušně (plně) navýšil příspěvek na výkon přenesené působnosti.

9.7 Sumarizace výstupů z rozhovoru

OTÁZKA Č. 1

Na základě poskytnutých odpovědí mohu vyvodit následující závěry a doporučení k otázce týkající se významu místních poplatků. Tato opatření by měla přispět k zvýšení efektivity a transparentnosti využívání místních poplatků a k posílení finanční stability obcí v rámci SO ORP Hodonín.

1. **Rozdílný význam místních poplatků:** Z odpovědí vyplývá, že význam místních poplatků se liší v závislosti na velikosti obce a povaze poskytovaných služeb. Zatímco pro menší obce mají zejména poplatky za komunální odpad velký význam z pohledu jejich celkových příjmů, tak u větších obcí, které odpadové hospodářství každoročně dotují jsou místní poplatky méně významné.
2. **Souvislost s konkrétními činnostmi:** Z odpovědí je patrné, že místní poplatky jsou často spojeny s konkrétními službami, jako je např. odpadové hospodářství či poplatek za psa. To naznačuje, že občané vnímají přímou spojitost mezi placenými poplatky a poskytovanými službami.
3. **Regulační funkce místních poplatků:** Starostové zdůrazňují roli místních poplatků jako prostředku pro omezení určitých chování, například poplatky za psa nebo za užívání veřejného prostranství. Toto naznačuje, že místní poplatky mají i regulační funkci v obci.

Na základě těchto zjištění doporučuji následující:

- **Analýza struktury místních poplatků:** Provést důkladnou analýzu struktury místních poplatků v jednotlivých obcích s důrazem na jejich význam pro rozpočet a jejich spojitost s poskytovanými službami.
- **Posílení informačního aspektu místních poplatků:** Obce by měly vést informační kampaně, které občanům jasně vysvětlí souvislost mezi místními poplatky a poskytovanými službami. To může zlepšit povědomí občanů o nákladech spojených s obecními službami a podpořit jejich odpovědné chování.
- **Průzkum efektivity místních poplatků:** Provést analýzu efektivity místních poplatků s cílem optimalizovat jejich využití, aby lépe odpovídaly potřebám a prioritám obcí.

→ **Zohlednění regulační role:** Při stanovování výše místních poplatků zohlednit jejich regulační funkci. Opatření by měla být zaměřena na využití místních poplatků jako prostředku k omezování nežádoucího chování či k regulaci určitých aktivit v komunitě.

OTÁZKA Č. 2

Z analýzy odpovědí starostů vyplývá několik klíčových závěrů a doporučení k odpadovému hospodářství.

1. **Flexibilita v nastavení poplatků:** Respondenti uvádějí různé intervaly zvyšování poplatků za odpadové hospodářství, od dvou let až po jedenáct let. Zvyšování poplatků je vnímáno jako nezbytné opatření k udržení finanční stability odpadového hospodářství. Obce jako Karlín a Starý Poddvorov zdůrazňují pravidelné zhodnocování bilance a potřebu přizpůsobovat poplatky podle aktuálních nákladů. Tato variabilita naznačuje, že každá obec či město přistupuje k problematice odpadů a financování jinak, v závislosti na místních podmínkách, ekonomické situaci a strategických plánech.
2. **Závislost na jiných finančních prostředcích:** Většina obcí dotuje odpadové hospodářství, což naznačuje, že místní poplatky samy o sobě nejsou schopny pokrýt veškeré náklady. To poukazuje na závislost na dotacích ze státního či krajského rozpočtu, což může být problematické v dlouhodobém horizontu.
3. **Nárůst nákladů a potřeba stabilních zdrojů příjmů:** Rostoucí ceny skládek a další náklady spojené s odpadovým hospodářstvím vyžadují dlouhodobě udržitelné zdroje příjmů. Zvýšení poplatků je často vnímáno jako nevyhnutelné, avšak je třeba zkoumat i alternativní způsoby financování, jako jsou granty, dotace nebo efektivní manažerské řešení.
4. **Rozmanitost přístupů:** Každá obec má specifické potřeby a okolnosti, což se projevuje v různých přístupech k nastavení poplatků. Zatímco některé obce jako Karlín upřednostňují snižování poplatků jako odměnu za úspěšné třídění odpadu, jiné, jako Petrov, volí zvyšování poplatků podle potřeby.

Na základě těchto zjištění lze doporučit následující opatření pro zvýšení a změnu zdrojů příjmů v rozpočtech obcí na území SO ORP Hodonín:

→ **Pravidelné zhodnocování a aktualizace poplatků:** Zavedení pravidelného hodnocení finanční situace odpadového hospodářství a přizpůsobování poplatků podle aktuálních potřeb a nákladů.

- **Podpora úspěšného třídění odpadu:** Incentivní programy pro občany a podniky k aktivnímu třídění odpadu a snižování objemu vyprodukovaného odpadu, což může vést k efektivnějšímu využívání finančních prostředků.
- **Vyhledávání alternativních zdrojů financování:** Hledat a zkoumat možnosti alternativních zdrojů financování odpadového hospodářství, jako jsou granty, dotace nebo spolufinancování ze strany regionálních či státních orgánů.
- Tato doporučení by měla být zohledněna při tvorbě politik odpadového hospodářství a rozpočtového plánování jednotlivých obcí na území SO ORP Hodonín.

OTÁZKA Č. 3

Shrnutí a návrhy k otázce týkající se změny v koeficientu pro daň z nemovitých věcí.

Na základě odpovědí respondentů zjišťuji, že většina obcí a měst v území SO ORP Hodonín dosud neprováděla změny v koeficientu pro daň z nemovitých věcí. Zvýšení daně z nemovitých věcí, které přišlo v konsolidačním balíčku ze strany státu může ovlivnit rozhodování lokálních samospráv ohledně úprav koeficientu, jelikož by další úprava, která by byla ve formě zvýšení nebyla pozitivní pro obyvatele. Toto rozhodování je ovlivněno mimo jiné také vývojem příjmů ze sdílených daní a přenášením nových povinností na obce bez finančního krytí ze strany státu.

Vzhledem k variabilitě odpovědí je vhodné zvážit následující doporučení a opatření pro zvýšení a změnu zdrojů příjmů v rozpočtech obcí:

1. **Analýza a porovnání:** Provést detailní analýzu daňových politik a příjmů obcí v území SO ORP Hodonín, včetně porovnání s obdobnými regiony, a identifikovat případné nedostatky nebo příležitosti pro úpravu koeficientu daně z nemovitých věcí.
2. **Komunikace a spolupráce:** Navázat dialog s místními samosprávami a zapojit je do diskuse o možných změnách v koeficientu daně z nemovitostí. Podpořit výměnu zkušeností a osvědčených postupů mezi obcemi.
3. **Flexibilita a diferenciaci:** Zvážit možnost zavedení diferencovaného koeficientu daně z nemovitých věcí pro různé skupiny nemovitého majetku, aby bylo možné lépe reagovat na potřeby jednotlivých lokalit. Průmyslové areály např. zatěžují dopravou i obecní komunikace jejichž oprav musí následně hradit obec. Je důležité zvážit, jaký přínos ta, která průmyslová

zóna má, a zda např. náklady na vybudování infrastruktury nemají příliš dlouhou dobu návratnosti do příjmů obce.

Tato doporučení a opatření by měla být implementována s ohledem na specifika jednotlivých obcí a měst v území SO ORP Hodonín, s cílem posílit jejich finanční stabilitu a schopnost efektivně řídit své rozpočty.

OTÁZKA Č. 4

Shrnutí a návrhy k otázce týkající se národních a evropských dotací.

1. **Diverzifikace zdrojů příjmů:** Na základě odpovědí starostů je zřejmé, že národní a evropské dotace představují důležitý zdroj financování pro rozvoj obcí. Avšak by mohlo být vhodné hledat další zdroje příjmů, které by byly méně závislé na byrokracii a administrativní zátěži spojené s dotacemi.
2. **Lokální rozhodování o financích:** Mnozí respondenti upozornili na skutečnost, že rozhodování o alokaci finančních prostředků by mělo být co nejvíce přeneseno na lokální úroveň. Tento přístup by umožnil obcím efektivněji reagovat na své specifické potřeby a priority.
3. **Zjednodušení administrativy:** Většina respondentů zmínila nadměrnou byrokracii spojenou s procesem získávání dotací. Proto by mohlo být vhodné usilovat o zjednodušení administrativy a snížení byrokratických překážek při čerpání finančních prostředků z veřejných zdrojů.
4. **Zvýšení transparency a participace:** Vzhledem k tomu, že někteří respondenti vyjádřili obavy ohledně nespravedlivého přerozdělování dotací a nedostatečné znalosti potřeb venkovských oblastí politickými činiteli v Praze či na kraji, mělo by být klíčovým cílem zvýšit transparentnost procesu alokace finančních prostředků a zapojení obcí do rozhodovacích procesů na vyšší úrovni.
5. **Efektivní využití dotací:** Respondenti zdůraznili důležitost toho, aby dotace byly využívány na projekty a aktivity, které přinášejí dlouhodobé benefity a úspory pro občany. Proto by měly být dotace využívány s ohledem na strategické plánování a dlouhodobé cíle rozvoje obce.

Závěrem lze konstatovat, že národní a evropské dotace představují významný zdroj příjmů pro obce na území SO ORP Hodonín. Nicméně existuje prostor pro zlepšení v procesu jejich přidělování a využívání tak, aby lépe odpovídaly specifickým potřebám a prioritám jednotlivých obcí a měst v regionu.

OTÁZKA Č. 5

Shrnutí k otázce č. 5 týkající se tvorby rozpočtu.

V oblasti schvalování rozpočtů se v SO ORP Hodonín většina obcí a měst řídí principem předchozího schvalování, přičemž rozpočet je schválen předem. Pouze obec Karlín uplatňuje rozpočtové provizorium.

Rozpočtové provizorium funguje tak, že pokud není rozpočet obce či dobrovolného svazku obcí schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se hospodaření v této době pravidly rozpočtového provizoria. Tato pravidla jsou nezbytná pro zajištění plynulosti hospodaření na vlastní úrovni i na úrovni nižších stupňů rozpočtové soustavy, stejně jako u právnických osob financovaných z obecního rozpočtu. Zastupitelstvo obce nebo orgán dobrovolného svazku obcí stanoví pravidla rozpočtového provizoria.

V praxi to znamená, že příjmy a výdaje uskutečněné v období rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu obce nebo dobrovolného svazku obcí v okamžiku schválení rozpočtu. Tím se zajišťuje, že i v případě opoždění schválení rozpočtu nedochází k výpadku financí a obce mohou pokračovat v běžném chodu svých aktivit.

Zde jsou některé návrhy a doporučení:

1. **Zlepšení procesu schvalování rozpočtu:** Obec Karlín by mohla zvážit možnosti zlepšení procesu schvalování rozpočtu tak, aby se vyhnula použití rozpočtového provizoria. To by mohlo zahrnovat například časnější a efektivnější zapojení zastupitelstva a dalších zúčastněných stran do procesu plánování a přípravy rozpočtu.
2. **Kontinuální hodnocení a aktualizace procesů:** Je důležité pravidelně hodnotit efektivitu a účinnost procesů schvalování rozpočtu a přizpůsobovat je podle potřeb a změn v obecním prostředí. Tím se může zlepšit celková správa obecních financí a minimalizovat potřeba použití rozpočtového provizoria v budoucnosti.

OTÁZKA Č. 6

Na základě získaných odpovědí od starostů na otázku týkající se plátcovství DPH, lze vyvodit několik doporučení:

→ **Analýza možných změn v legislativě:** Je třeba provést analýzu možných změn v legislativě týkajících se osvobození obcí od DPH. Z odpovědí starostů vyplývá, že takové

osvobození by mohlo mít pro ně významné výhody. Je důležité zhodnotit možná rizika a výhody takových změn. V současné době si města a obce mohou uplatnit odpočet v oblasti DPH pouze v rámci ekonomické činnosti. Ovšem tato představuje velmi malou část obrátu jejich ročních finančních prostředků, např. budování kanalizace, výstavby silnic, opravy chodníků, všechny tyto investiční akce jsou poměrně drahé záležitosti v řádech mil. Kč. ročně, a také DPH které musí obec zhotovitelům za provedená díla zaplatit se pohybují v mil. Kč. Ovšem DPH si zde uplatnit nemohou. Oproti tomu příjmy z prodeje vstupenek na kulturní akce, prodeje dřeva, půjčování obecní techniky, prodej knih a zpravodajů přináší do obecních pokladen řádově nižší částky (maximálně statisíce ročně), a tedy i uplatnění DPH je zde mnohem nižší. Skýtá tak obcím ne moc velkou výhodu oproti možným odpočtům DPH u běžných podnikatelských subjektů.

OTÁZKA Č. 7

Shrnutí a vyhodnocení odpovědí na otázku "Je něco, co byste vládě ČR navrhli provést v návaznosti na příjmy obcí?":

Celkově lze vidět, že starostové se shodují v potřebě stabilních a spravedlivých daňových příjmů pro obce, méně administrativní zátěže a objektivního přerozdělování finančních prostředků. Navrhují různé metody, jak toho dosáhnout, ale zdůrazňují význam podpory obcí pro celkový rozvoj státu. Je důležité, aby vláda brala v úvahu tyto názory při tvorbě politik a reformem v oblasti financování obcí, které jsou dlouhodobě považovány za nejlépe hospodařící složku státu umí šetřit, umí si odkládat, denně jsou v kontaktu s občany, bohužel je však nereálné, aby si centrální orgány (vláda, ministerstva a státní podniky, kraje) snížili své rozpočty na úkor obcí v ČR, i když by to jednoznačně vedlo k rychlejšímu, efektivnějšímu a strategičtějšímu využití veřejných financí v rukou obcí.

1. Respondent č. 1 (Obec Karlín):

- Vyjadřuje frustraci nad nedostatečnou podporou obcí ze strany státu.
- Zdůrazňuje nedostatek viditelného úspěchu při boji o podporu pro obce.
- Kritizuje centralizaci politické moci a zaměření pouze na Prahu.

2. Respondent č. 2 (Starý Poddvorov):

- Navrhuje větší přerozdělování finančních prostředků z daní do místních samospráv.

- Považuje to za klíčové pro rychlejší rozvoj obcí a celého státu.
- Zmiňuje potřebu objektivního přístupu bez politických vlivů.

3. Respondent č. 3 (Petrov):

- Navrhuje přímé přerozdělování dotačních prostředků na základě počtu obyvatel a velikosti území.
- Argumentuje úsporou finančních prostředků a snížením administrativní zátěže.

4. Respondent č. 4 (Dolní Bojanovice):

- Podporuje využití příjmů obcí výhradně na financování potřeb obce, nikoliv státních činností.
- Navrhuje rozdělování prostředků ze státního rozpočtu podle počtu obyvatel.
- Zdůrazňuje potřebu objektivního a transparentního přístupu.

5. Respondent č. 5 (Dubňany):

- Bez odpovědi

6. Respondent č. 6 (Hodonín):

- Žádá stabilní daňové příjmy pro obce a méně časté změny v rozpočtovém určení daní.
- Navrhuje adekvátní navýšení příspěvků na výkon přenesené působnosti.
- Argumentuje významem daňových příjmů pro obce a nerealizovatelností osvobození od DPH.

10 NÁVRH ŘEŠENÍ ZKOUMANÉ PROBLEMATIKY

Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou hlavním zdrojem financí pro stát a ovlivnit je není snadné, protože stanovuje jejich výši a rozdělení koeficienty stát. To nás vede k otázce, zda by nebylo vhodné přehodnotit rozpočtové určení daní pro města a obce, což však není v jejich pravomoci, ale v kompetenci státu. RUD při rozdělování daňových příjmů bere v úvahu několik faktorů, především počet obyvatel v daném katastrálním území. Velikost území a počet dětí ve školách mají jen minimální vliv. Počet obyvatel je vynásoben koeficientem postupných přechodů, který rozlišuje 4 velikostní kategorie měst a obcí.

Tabulka 27 Rozdělení koeficientů postupných přechodů

Kritérium	Podíl (%)
Výměra katastrálního území	3,0
Počet dětí a žáků místních školek a škol	9,0
Prostý počet obyvatel	10,0
Násobek postupných přechodů	78,0

(Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, vlastní zpracování)

Tabulka 28 Kritéria přepočtu RUD pro obce

Obce s počtem obyvatel od-do	Podíl (%)
0-50	1,0000
51-2 000	1,0700
2 001-30 000	1,1523
30 001 a více	1,3663

(Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, vlastní zpracování)

Zajímavý je zejména rozsah třetí kategorie (2 001 – 30 000 obyvatel), kde je zcela zjevné, že tyto obce či města mají odlišné potřeby v investicích. Aktuální systém financování nepřihlíží k atraktivitě obce pro práci nebo turistický ruch, což znevýhodňuje investičně atraktivní obce. To vede k nedostatečné motivaci samospráv k rozvoji podnikatelského prostředí a přitahování nových investic.

Pokud chtějí města a obce zvýšit svůj příjem z RUD, musí zvyšovat počet obyvatel, což lze nejrychleji dosáhnout podporou nového rezidenčního bydlení. Nicméně bez rozvoje infrastruktury a pracovních příležitostí nebude rozvoj udržitelný. Důsledkem může být suburbanizace, což zvyšuje náklady, například na dopravu. Podpora podnikatelského

prostředí je klíčovým bodem pro rozvoj samospráv, protože lidé hledají kvalitní a dostupnou práci.

Dalším krokem, který může obec podniknout, je zvýšení místních poplatků, protože výši těchto poplatků určuje sama. Zejména bychom měli zmínit poplatky za likvidaci komunálního odpadu a poplatek za psa. Z analýzy rozpočtů jednotlivých obcí a z rozhovorů je zřejmé, že tyto poplatky zůstávají po dlouhou dobu nezměněné, někdy až několik let.

Navrhuji tedy zvážit pravidelné navyšování těchto poplatků v určitých intervalech. Existuje několik důvodů, proč by to bylo výhodné:

1. **Finanční stabilita:** Pravidelné navyšování poplatků umožní obcím stabilizovat své příjmy a lépe plánovat své rozpočty. To může vést k lepšímu řízení finančních prostředků a snížení rizika nečekaných nedostatků.
2. **Odpovídající pokrytí nákladů:** Zvyšování poplatků v souladu s inflací a nárůstem nákladů na poskytované služby umožní obcím lépe pokrýt skutečné náklady spojené s těmito službami. To zabezpečí udržitelnost a kvalitu poskytovaných služeb.
3. **Podpora ekologických iniciativ:** Zvýšené poplatky za likvidaci odpadu mohou také sloužit jako motivace k úsporám a k využívání ekologičtějších postupů nakládání s odpadem. To může vést k menší produkci odpadu a podpoře recyklace a obnovitelných zdrojů.

Zvýšení místních poplatků může mít několik negativních dopadů, které mohou být důvodem, proč se zastupitelstvo obce může tomuto kroku bránit. Nespokojenost občanů, ekonomická zátěž pro ty s nižšími příjmy, snížená konkurenceschopnost obce, možný odliv obyvatel a politické důsledky pro členy zastupitelstva a politické strany.

Co se týká zvýšení daně z nemovitých věcí, tak z analýzy jednotlivých rozpočtů je patrné, že tyto příjmy se skoro nemění a jsou stále na podobné úrovni v porovnání s jinými, které v letech rostou. Z rozhovorů se starosty vyplývá, že novinky z konsolidačního balíčku tedy zvýšení daně z nemovitých věcí skoro o 80 % a navíc ještě zavedení inflačního koeficientu vnímají tak, že daná situace dosáhla bodu, kdy další změny nebo opatření by mohly být přílišnou zátěží nebo omezením pro občany. Nicméně, existuje potenciál pro zavedení tzv. místního koeficientu, který by umožnil diferenciaci daní podle konkrétních lokalit a typů nemovitostí. Jako možné řešení by mohlo být zvýšení daně z nemovitých věcí pouze pro části obce, kde se nachází průmyslové objekty s negativním dopadem na životní prostředí. Tím by se umožnilo spravedlivější rozdělení daňové zátěže a podpora ochrany životního

prostředí. Před zavedením takového opatření je však vhodné provést důkladnou analýzu dopadů a konzultovat s občany a dalšími zainteresovanými subjekty.

Nedaňové příjmy

Jedním z klíčových prvků zlepšení ekonomické situace obcí je efektivní hospodaření s jejich majetkem. České obce nemají příliš možností, jak zvýšit své daňové příjmy, jelikož svým rozhodnutím nemohou ovlivnit nejdůležitější příjmovou položku, sdílené daně. Proto je nezbytné hledat alternativní zdroje příjmů z vlastní činnosti či efektivnějším hospodařením s obecním majetkem.

Každá obec by měla pečlivě zhodnotit svůj majetek a zvážit jeho využití. Zde jsou některé možnosti, jak toho dosáhnout:

1. **Pronájem a prodej nemovitostí:** Obec může pronajímat nebo prodávat své nemovitosti nebo pozemky. To může zahrnovat pronájem obecních budov pro komerční účely nebo prodej nevyužívaných parcel. Důkladná analýza majetku obce a jeho využití může odhalit rezervy v efektivitě. Například pronájem nevyužívaných budov či pozemků soukromým subjektům nebo občanům může přinést stabilní příjmy.
2. **Podnikání:** I když to není primární poslání obecní samosprávy, podnikání může být způsobem, jak zhodnotit majetek. Obce mohou založit municipální podniky nebo se zapojit do obchodních společností za účelem zhodnocení majetku. Nebo se zapojit do investic do různých projektů, které by přispěly k rozvoji oblasti.
3. **Investice:** Obce mohou investovat své finanční prostředky do cenných papírů nebo jiných forem finančních investic, aby zvýšily své příjmy. Nicméně, s tím může být spojeno určité riziko, a je třeba provést důkladnou analýzu a správu rizik.
4. **Úprava územního plánu:** Úprava územního plánu obce může přispět k maximalizaci hodnoty majetku, zejména v případě zemědělských pozemků. Převod zemědělských pozemků na pozemky stavební může výrazně zvýšit jejich hodnotu a přinést obci významné finanční prostředky, ovšem za cenu omezení krajiny a množství investic do infrastruktury. V této oblasti by měly obce provádět pouze dlouhodobě uvážené kroky na kterých panuje celospolečenská shoda v konkrétní obci.
5. **Směna pozemků:** Obce mohou využít své pozemky k výměně se soukromými subjekty za jiné pozemky nebo za infrastrukturní projekty, což může zvýšit hodnotu obecního majetku.

Ovšem v dnešní době spekulací na majetek je to již v mnoha částech ČR nerealizovatelné. Každý chce zbohatnout na pozemcích, klidně i na úkor životních podmínek místa, kde bydlí. Každé rozhodnutí o hospodaření s majetkem by mělo být pečlivě promyšleno s ohledem na potenciální rizika a dlouhodobé důsledky. Obce by měly mít na paměti své dlouhodobé cíle a zároveň pečlivě sledovat tržní podmínky a zákonné požadavky.

Dotace

Závěr vyplývající z analýz a rozhovorů naznačuje, že obce a města SO ORP Hodonín úspěšně využívají dostupné dotační programy k realizaci rozmanitých projekčních a rozvojových aktivit, včetně výstavby infrastruktury, renovace škol či zlepšování životního prostředí. Nicméně, zjištěné nedostatky ukazují na to, že dotace jsou často zaměřeny na předem definované programy vlády, což nemusí vždy odpovídat individuálním potřebám a prioritám konkrétních obcí. Současně je zřejmá vysoká administrativní zátěž spojená s vyřízením dotací, což může některé obce odrazovat od jejich využití.

ZÁVĚR

Možnost zvýšení vlastních příjmů obcí je omezená, jelikož největší část příjmů pochází z celostátních daní, které se přerozdělují podle zákona o rozpočtovém určení daní. Nicméně, obec může zvýšit koeficient u daně z nemovitých věcí, avšak takové opatření bývá velmi nepopulární. Doporučuje se spojit zvýšení této daně s konkrétním účelem, například investicemi do místních komunikací. Stejně tak lze zvýšit místní poplatky, avšak jejich finanční efekt je obvykle menší. Obec může využívat svůj majetek efektivněji, což může přinést jednorázové příjmy a snížit náklady na údržbu. Možnosti obcí jsou v tomto ohledu však velmi rozdílné a minimální.

Velkou oblast finančních prostředků představují dotace. Je nezbytné mít přehled o dostupných možnostech a podrobné informace o podmínkách. Informace o výzvách k podání žádostí jsou dostupné na webových stránkách ministerstev, státních fondů a krajů. K získání dotace je často potřeba projektová dokumentace včetně územního rozhodnutí nebo stavebního povolení. Samotná žádost o dotaci je složitý dokument, kde není možné opomenout žádné detaily. Větší obce obvykle mají specialisty na zpracování žádostí, menší obce mohou využívat poradenské firmy nebo spolupracovat s jinými obcemi, případně vhodně proškolit úředníky dané obce. Před podáním žádosti je důležité zvážit, zda je dotace skutečně potřebná a zda je obec schopna zvládnout administrativní zátěž spojenou s jejím čerpáním, a následně dlouhou dobou udržitelnosti - z pravidla 5 let.

Oblast dotací však není dlouhodobě udržitelná. Česká republika se jednou díky svému rozvoji stane čistým plátcem rozpočtu Evropské unie. Také národní dotace jsou v současné době snižování deficitu veřejných financí redukovány. Existují však také systémové nespravedlnosti v podmínkách žadatelů o dotace, např. rozlišování dle velikosti obcí, kdy však není reflektována potřeba v území nýbrž počet obyvatel.

Vzhledem k omezeným možnostem financování je důležité, aby obce pečlivě plánovaly své investice a využívaly dostupné finanční nástroje efektivně a transparentně. Ve větších městech vítězí politická rozhodnutí nad potřebnostmi. Z vlastních zkušeností mohu potvrdit, že v menších sídlech se pracuje efektivněji a rychleji. Do budoucna dle mého názoru bude nutné pro úspěšný rozvoj obcí, krajů i ČR, zvýšit RUD pro všechny obce na úkor dotací, a tím posílit ještě více rozvojovou a investiční roli obcí. Ty také budou muset lépe pracovat s koeficienty daně z nemovitostí, zejména za účelem sanace deficitů odpadového hospodářství po roce 2030. Podporovat obce má smysl.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BUCHTA, Petr. *Veřejné finance*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016. ISBN 9788074521164.

ČESKO, 1990. *Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>. [cit. 2024-02-01].

ČESKO, 1990. *Zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>. [cit. 2024-02-01].

ČESKO, 1990. *Zákon č. 565/1990 Sb, Zákon České národní rady o místních poplatcích*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>. [cit. 2024-01-30].

ČESKO, 2000. *Zákon č. 243/2000 Sb. Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243#p1>. [cit. 2024-01-30].

ČESKO, 2021. *Vyhláška č. 412/2021 Sb. Vyhláška o rozpočtové skladbě*. Online. Zákony pro lidi. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-412#Sum>. [cit. 2024-02-12].

Daňové příjmy rozpočtů krajů a obcí dle zákona o rozpočtovém určení daní k 1. 1. 2024. Online. Finanční správa. 2024. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/rozpocetove-urceni-dani/danove-prijmy-rozpocet-kraju-a-obci-dle-zakona-o-rozpocetovem-urceni-dani>. [cit. 2024-01-30].

Dům přírody Hodonínské Dúbravy. Online. In: Nowatron Elektronik,. Dostupné z: <https://www.nowatron.cz/reference-detail/dum-prirody-hodoninske-dubravy>. [cit. 2024-04-15].

ELIÁŠ, Antonín. *Ozdravný balíček a územní rozpočty*. Online. Deník veřejné správy. 2023. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6907405>. [cit. 2024-03-11].

FARVACQUE, Catherine a KOPANYI, Mihaly. *Municipal Finances: A Handbook for Local Governments*. Washington, D. C.: World Bank Publications, 2014. ISBN 978-0-8213-9830-2.

Hasičská technika pro JSDH Rohatec. Online. In: Oficiální stránky obce Rohatec. 2020. Dostupné z: <https://www.rohatec.cz/samosprava/projekty-a-dotace-1/hasicska-technika-pro-jsdh-rohatec/>. [cit. 2024-04-16].

HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance: teorie a praxe*. Beckovy ekonomické učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2015. ISBN 9788074002984.

HORZINKOVÁ, Eva a NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 9788073804596.

JAMES, Simon R. a NOBES, Christopher. *The economics of taxation: principles, policy and practice*. Eighteenth edition. Birmingham: Fiscal Publications, 2018. ISBN 978-1-906201-42-5.

Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích. Online. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky. 2016. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>. [cit. 2024-02-08].

Komunitní centrum - Prušánky: Posezení pod pergolou. Online. In: Jižní Slovácko. Dostupné z: <https://jiznislovacko.cz/irop/uspesne-projekty-irop/200-sclld/irop-2014-2020/uspesne-projekty/1443-komunitni-centrum-prusanky>. [cit. 2024-04-15].

KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 9788024627441.

LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2013. ISBN 9788072048618.

LEWIS, Christine a FALL, Falilou. Enhancing public sector efficiency and effectiveness in the Czech Republic. *OECD Economics Department Working Papers*. 2016, č. 1363, s. 30-31.

MARGARAS, Vasilis a SZÉCHY, Balázs. *GUIDE TO EU FUNDING 2023 EDITION*. Online. Brussels, 2023. ISBN 978-92-848-0552-5. Dostupné z: <https://doi.org/10.2861/392040>. [cit. 2024-03-29].

MCCANN, Philip a VARGA, Attila (ed.). *Place-based economic development and the new EU cohesion policy*. Regions and cities. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2017. ISBN 978-1-138-68609-0.

MONITOR. Online. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>. [cit. 2024-02-15].

NAHODIL, František. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 9788073805364.

Ozdravný balíček. Online. © 2024 Ministerstvo financí České republiky. 2023. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/ozdravny-balicek>. [cit. 2024-03-13].

PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 9788073579364.

POSPÍŠIL, Richard a ŽUFAN, Pavel. *Ekonomika veřejných rozpočtů: (současnost a perspektiva)*. [Pruhonice]: Professional Publishing, 2019. ISBN 978-80-88260-32-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. Online. 3. Praha: GRADA, 2015. ISBN 978-80-247-5922-7. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/financovani-mest-obci-a-regionu-teorie-a-praxe-1637564/#>. [cit. 2024-02-01].

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Finance. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 9788024756080.

Půjčovna lodí přístav Petrov. Online. In: SLOVÁCKO. Dostupné z: https://www.slovacko.cz/batuv_kanal/pujcovna-lodi-pristav-petrov/. [cit. 2024-04-15].

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 9788074789670.

Stanovisko k dělení příjmů z pokut uložených obecní policií na základě veřejnoprávní smlouvy na území jiné obce. Online. In: Ministerstvo vnitra České republiky. 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/stanovisko-k-deleni-prijmu-z-pokut-ulozenych-obecni-policii-na-zaklade-verejnopravni-smlouvy-na-uzemi-jine-obce.aspx>. [cit. 2024-02-01].

Státní rozpočet v kostce - 2024. Online. © 2024 Ministerstvo financí České republiky. 2024. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpočet/rozpočet-v-kostce/statni-rozpočet-v-kostce-2024-55374>. [cit. 2024-04-10].

STRNADOVÁ, Zuzana. *Co by měl vědět příjemce dotace*. Finance a investování. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 9788024730769.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav; POLČÁK, Stanislav a PRŮŠA, Luboš. *Právo pro obce*. Praktická knihovna. V Praze: C.H. Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-946-4.

SVOBODA, Michal; VLADYKOVÁ; BAUER; KVAPIL a MATEJ. *Finanční řízení obcí*. Online. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2021. ISBN 978-80-88375-09-8. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/Shared/Clanky/9994/financni-rizeni-obci-e-verze.pdf>. [cit. 2024-02-15].

Upravený konsolidační balíček bude platit od ledna 2024. Jaké změny přináší? Online. 1997-2024 CZECHTRADE. BusinessInfo. 2023. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/vlada-upravila-konsolidacni-balicek-jake-zmeny-lze-v-zari-ocekat/>. [cit. 2024-03-11].

VOJTÍŠKOVÁ, Miroslava. *ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ pro zastupitele obcí*. Online. In: © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky. 2018. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/>. [cit. 2024-01-30].

Volby do zastupitelstev obcí. Online. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky. 2023. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/volby/clanek/volby-do-zastupitelstev-obci-volby-do-zastupitelstev-obci.aspx>. [cit. 2024-02-13].

Základní informace pro nově zvolené členy zastupitelstva obce. Online. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-informace-pro-nove-zvolene-cleny-zastupitelstva-obce.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>. [cit. 2024-02-01].

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

COVID-19 - coronavirus disease 2019

DPH – daň z přidané hodnoty

FO – fyzická osoba

IROP - Integrovaný regionální operační program

JMK – Jihomoravský kraj

JSDH – Jednotka sboru dobrovolných hasičů

MFČR – Ministerstvo financí ČR

MŠ – mateřská škola

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky

ORP – obec s rozšířenou působností

OÚ – obecní úřad

PO – právnická osoba

RUD – rozpočtové určení daní

SARS - severe acute respiratory syndrome-related coronavirus

SKO - Směsný komunální odpad

SMO - Svaz měst a obcí

SMS – Sdružení místních samospráv

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

ZŠ – základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Orgány obce v ČR.....	16
Obrázek 2 Schéma rozdělení rozpočtového určení daní.....	33
Obrázek 3 Bařův kanál-přístav Petrov	47
Obrázek 4 Mapa správního obvodu obce s rozšířenou působností Hodonín.....	49
Obrázek 5 Cyklostezka Sudoměřice-Petrov	64
Obrázek 6 Rohatec, nová cisterna pro hasiče	72
Obrázek 7 Dům přírody Hodonínská Důbrava	79

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počet členů zastupitelstva a varianty pro volbu rady obce	18
Tabulka 2 Obecné schéma rozpočtu obce.....	29
Tabulka 3 Odvětvové třídění příjmů a výdajů	31
Tabulka 4 Počet obyvatel v obcích SO ORP Hodonín - k 1. 1. 2023 dle ČSÚ	48
Tabulka 5 Obce správního obvodu Hodonín do 1 000 obyvatel k 1. 1. 2023 dle ČSÚ.....	50
Tabulka 6 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Josefov v mil. Kč	52
Tabulka 7 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Karlín v mil. Kč	53
Tabulka 8 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Starý Poddvorov v mil. Kč	54
Tabulka 9 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Nový Poddvorov v mil. Kč.....	55
Tabulka 10 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Terezín v mil. Kč	56
Tabulka 11 Obce správního obvodu Hodonín do 3 000 obyvatel k 1. 1. 2023 dle ČSÚ.....	58
Tabulka 12 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Čejč v mil. Kč	58
Tabulka 13 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Čejkovice v mil. Kč	59
Tabulka 14 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Lužice v mil. Kč	60
Tabulka 15 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Mikulčice v mil. Kč	61
Tabulka 16 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Petrov v mil. Kč.....	62
Tabulka 17 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Prušánky v mil. Kč	63
Tabulka 18 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Sudoměřice v mil. Kč	64
Tabulka 19 Obce správního obvodu Hodonín do 5 000 obyvatel k 1. 1. 2023 dle ČSÚ.....	67
Tabulka 20 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Dolní Bojanovice v mil. Kč.....	68
Tabulka 21 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Mutěnice v mil. Kč	69
Tabulka 22 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Ratíškovice v mil. Kč	70
Tabulka 23 Kategorie a velikost zdrojů příjmů v obci Rohatec v mil. Kč	73
Tabulka 24 Obce správního obvodu Hodonín nad 5000 obyvatel k 1. 1. 2023 dle ČSÚ....	76
Tabulka 25 Kategorie a velikost zdrojů příjmů ve městě Dubňany v mil. Kč.....	77
Tabulka 26 Kategorie a velikost zdrojů příjmů ve městě Hodonín v mil. Kč	79
Tabulka 27 Rozdělení koeficientů postupných přechodů.....	96
Tabulka 28 Kritéria přepočtu RUD pro obce.....	96

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Daňové příjmy obcí do 1 000 obyvatel	56
Graf 2 Nedaňové příjmy obcí do 1 000 obyvatel.....	57
Graf 3 Přijaté transfery obcí do 1 000 obyvatel.....	57
Graf 4 Daňové příjmy obcí do 3 000 obyvatel	65
Graf 5 Nedaňové příjmy obcí do 3 000 obyvatel.....	65
Graf 6 Přijaté transfery obcí do 3 000 obyvatel.....	66
Graf 7 Daňové příjmy obcí do 5 000 obyvatel	74
Graf 8 Nedaňové příjmy obcí do 5 000 obyvatel.....	74
Graf 9 Přijaté transfery obcí do 5 000 obyvatel.....	75
Graf 10 Daňové příjmy měst nad 5 000 obyvatel.....	80
Graf 11 Nedaňové příjmy měst nad 5 000 obyvatel	80
Graf 12 Přijaté transfery měst nad 5 000 obyvatel	81